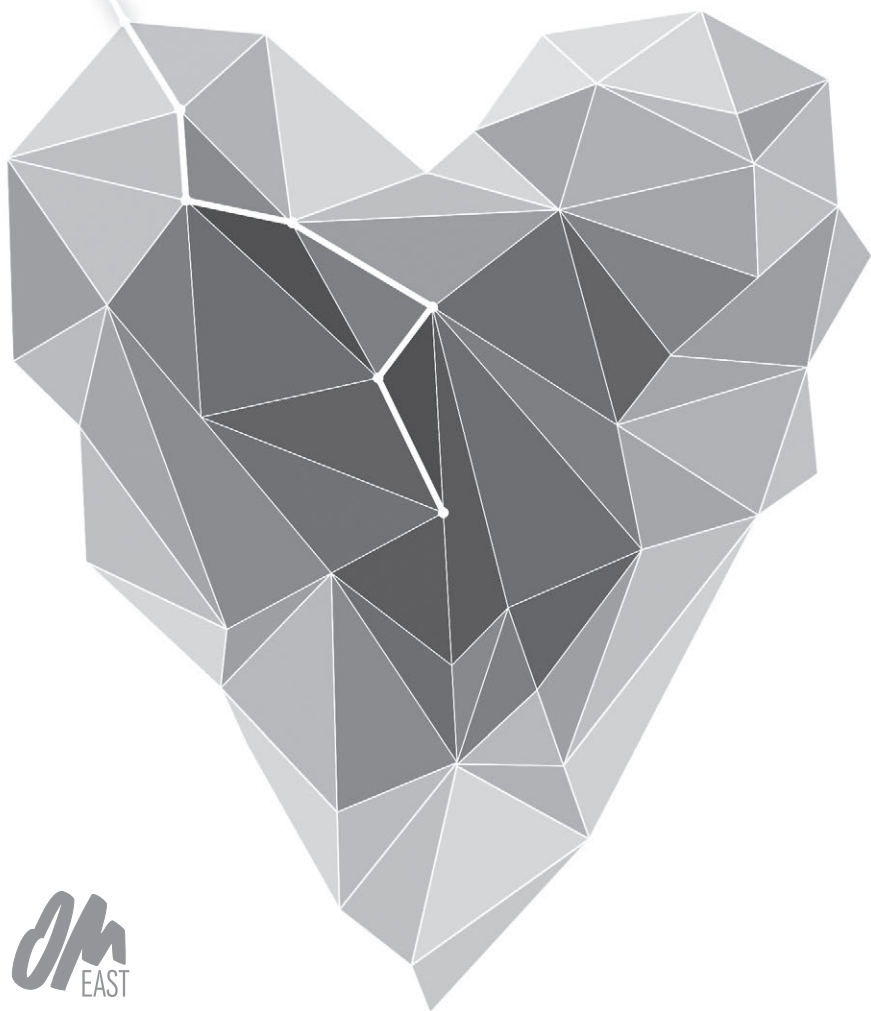

ВОЂСТВО У ЉУБАВИ

Александер Штраух

Leading with Love, ISBN: 0936083212
Copyright © 2006 by Alexander Strauch. All rights reserved.

Сва права придржана.

Ниједан део ове књиге не сме се умножавати, складиштити, нити преносити ни у каквом облику нити на било који начин – електронски, механички, фотокопијама, снимањем, нити другачије – осим при писаним освртима у кратким цитатима, без претходне писмене дозволе издавача.

Уколико није другачије назначено, библијски цитати узети су из Библије – Свето писмо Старога и Новог завета; Превео Стари завет: Ђура Даничић; Превео Нови завет: Вук Стеф. Карацић; издање Библијског друштва, Београд; UBS – EPF 1990 – 5 – 043; ревидирано издање; PDF press; sion.net

Тамо где је коришћен Нови завет/Савремени српски превод у издању Алфе и омеге, Београд, 1977. год.

Copyright © 1997 World Bible Translation Center, Inc., P.O. Box 820648, Forth Worth, Texas 76182-0648, USA, превод: WBTC; ISBN 86-81809-20-2, стоји скраћеница ССП.

Превод: Александра Стриковић
Лектура: Свјетлана Брезо, Ениса Дедић

Originally published in English under the title
Leading with Love by Alexander Strauch.

© 2006 by Alexander Strauch
English edition published by Lewis and Roth Publishers
P.O. Box 469, Littleton, Colorado 80160, USA.

© 2014 by OM EAST for the Serbian edition.
Translated by permission. All rights reserved.
ISBN: 0936083212

eBooks for download: east.om.org/ebooks

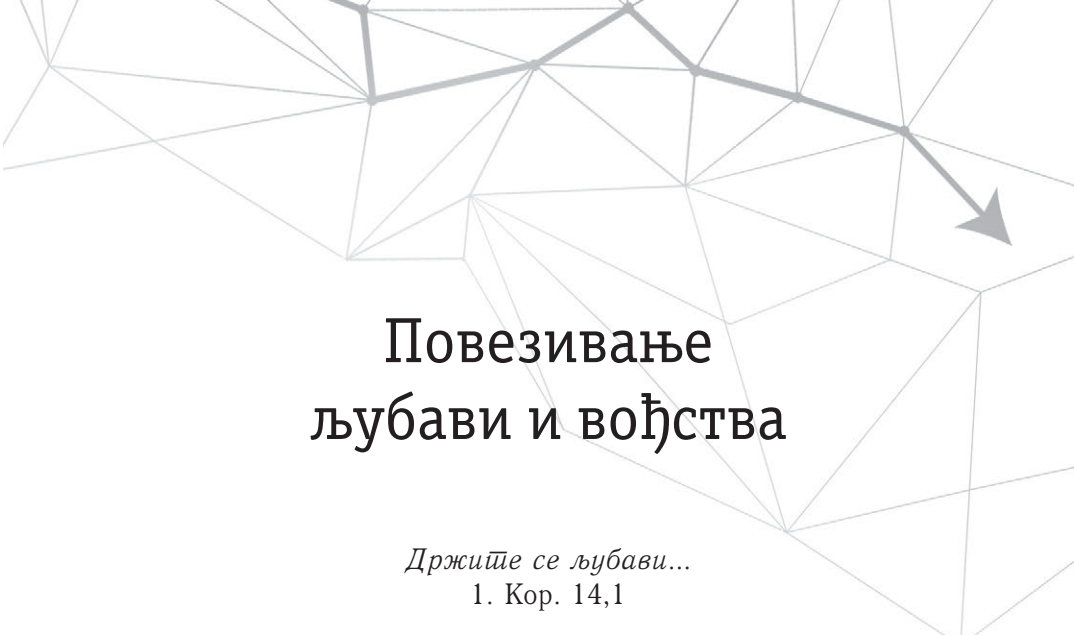
Садржај

О аутору	4
Повезивање љубави и вођства	5
Први део	
<i>Љубав је неопходна за хришћанско вођство</i>	<i>9</i>
Пет минус један једнако је нула	11
Воли или умри	24
Подстицајна сила љубави	34
Други део	
<i>Карактер и понашање вође који воли</i>	<i>45</i>
Стрпљив је и добар	46
Не завиди и не хвалише се	56
Не прави се важан и није непристојан	65
Није себичан и не љути се лако	75
Није увредљив ни пакостан	84
Све подноси, све верује, свему се нада, све трпи	96
Трећи део	
<i>Дела вође који воли</i>	<i>106</i>
Изражавање љубави и наклоности	107
Гостољубивост	118
Брига за потребе људи	127
Труд у молитви	138
Храњење гладних душа	149
Заштита и укор вољених	165
Васпитавање стегом и обнова својевољних	182
Решавање сукоба на 'још бољи начин'	199
Послушност Христовим заповестима и поучавање других да буду послушни	211
Додатак о грчким речима у Библији	224
Захвале	230

О аутору

Александер Штраух (*Alexander Strauch*) је служио као учитељ и пастор у цркви Литлтон бајбл чапел (*Littleton Bible Chapel*) у Литлтону, у држави Колорадо (*Colorado*), више од тридесет година. Он и његова жена Мерилин (*Marilyn*), имају четворо деце и шесторо унучади.

Повезивање љубави и вођства

Држите се љубави...
1. Кор. 14,1

Није претеривање рећи да је Библија књига љубави. Прича о Јеванђељу – „Јер Богу тако омиле свет да је и Сина свог Јединородног дао” (Јн. 3,16) – највећа је љубавна прича икад испричана. Због велике Божије љубави према нама и ми треба њега да волимо, свим својим срцем, свом својом душом, свим својим умом и свом својом снагом, а наше ближње као саме себе (Мк. 12,30-31). Иако је истина да је овај захтев за љубављу према Богу обавеза свих правих верника, ја сам се усредредио на тему љубави у односу на хришћанске вође и учитеље. Ево зашто.

Прво, иако је хришћанство по учењу о Божијој љубави и захтевању љубави од верника ненадмашно међу религијама света, хришћански писци и проповедници углавном нису усредсређени на љубав кад говоре о вођству. Написано је много доброг материјала који описује особине вође, као што су храброст, сналажљивост, харизма, уверење, истрајност, визионарско размишљање, самодисциплина, одлучност, али постоји само неколико књига о црквеном вођству које садрже тек понешто о љубави. То је трагичан пропуст, будући да Нови завет јасно говори да је у даровима вођства и поучавања

љубав неопходна. Заправо, Нови завет налаже да се духовни дарови користе у љубави. Како то каже Павле, сваки покушај вођења или поучавања без љубави исто је што и „звон које звони, или прапорац који звечи” (1. Кор. 13,1). Ако хришћански вођа поседује све наведене особине, а нема љубави, био би то потпун промашај (1. Кор. 13,1-3).

Друго, вође и учитељи одређују духовну ноту цркве. Они имају моћ да створе амбијент с више љубави у локалној заједници. Ако воле Бога и људе, и њихови следбеници ће највероватније волети и Бога и људе. Међутим, ако су вође егоцентрични људи, критизери, охоли, гневни и неосетљиви, и људи ће усвојити ове исте ружне склоности.

Током година, разговарао сам с много људи који су били незадовољни својом црквом, али нису тачно знали зашто. Сматрам да је разлог то што је у многим случајевима међу њима недостајао елемент љубави, онакве каква је представљена у Новом завету. Недостатак љубави веома је учестао и ствара широк спектар проблема, како се види и по неслози у цркви у Коринту. Зато Свето писмо упорно тражи да вође и учитељи буду примери у томе: „Нико да не постане немарљив за твоју младост; него буди углед вернима у речи, у живљењу, у љубави” (1. Тим. 4,12). Љубав је од виталног значаја за локалну цркву јер је она „дах живота цркве”¹ и неопходна је за евангелизацију, као и за духовни раст (Еф. 4,16).

„Љубав је најпривлачнија ствар на свету. И налази се у самој сржи хришћанства”.

Мајкл Грин

Треће, у црквеној породици, у доношењу одлука и испуњавању задатака, људи морају блиско да сарађују као браћа и сестре

¹ William Kelly, *Notes on the First Epistle to the Corinthians* (London: Morrish, 1878.), 220.

у Христу. Ово је понекад тешко. Велик део посла у локалној цркви (и међу локалним црквама) обавља се у групи: састанци старешина и ђакона, особља, управе, одбора, као и сви остали црквени састанци.

Што дуже радимо заједно, боље упознајемо мане и непријатне особине једни других, што може заједнички живот да учини врло фрустрирајућим. Разумевање новозаветних принципа љубави значајно ће унапредити здраво вођство у групи, састанке, као и живот заједнице у целини. Без љубави не можемо да живимо и радимо у хармоничном окружењу.

Четврто, постоји много погрешних замисли о љубави које треба исправити. Хришћани су постали познати по томе да су у име љубави напуштали своје породице, починили сваку врсту сексуалног греха, одбијали да спроводе црквену дисциплину и мењали дефиницију Бога и спасења, према савременим појмовима љубави и толеранције. Уместо да љубав буде „испуњење закона”, постала је његов непријатељ (Рим. 13,8-10). Уместо да се гнуша зла, љубав је коришћена да га оправда (Рим. 12,9). У свом класичном делу „Завети љубави” (*Testaments of Love*), Леон Морис (*Leon Morris*) каже: „Нема краја списку ужаса који су учињени у име љубави”.²

Упркос свим сметњама, чврсто верујем да би право разумевање онога што Библија каже о љубави значајно побољшало однос наших вођа и учитеља према људима, као и њихову делотворност у служби. Наравно, свело би на минимум бесмислене сукобе и поделе у цркви, унапредило евангелизацију и изградило духовно здраву цркву. Што је најважније, угодило би Господу.

Ова књига је, дакле, написана за вође и учитеље на свим нивоима службе у локалној цркви. Ако водиш или поучаваш људе, било као вероучитељ или у раду с младима, као вођа у женској или мушкој групи, на библијским проучавањима, или служиш као администратор, вођа групе за слављење, старешина, ђакон, пастор, мисионар или еванђелиста, и теби и

² Leon Morris, *Testaments of Love* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1981.), 3.

твојој служби љубав је неопходна. Као што нас Мајкл Грин (*Michael Green*) дивно подсећа: „Љубав је најпривлачнија ствар на свету. И налази се у самој сржи хришћанства”.³ Из тог разлога, Бог захтева да и ти и ја водимо и поучавамо у љубави, као и да непрестано растемо у љубави према њему и свим људима.

³ Michael Green, *Evangelism through the Local Church* (Nashville: Thomas Nelson, 1992.), 97.

Први део

**Љубав је неопходна за
хришћанско вођство**

Поглавље 1

Пет минус један једнако је нула

*Старајте се, њак, за веће дарове; ња ћу вам
још бољи њућ њоказати.*

1. Кор. 12,31

Двајт Л. Муди (*Dwight L. Moody*), познат као Били Грејем (*Billy Graham*) деветнаестог века, говори о свом сусрету с доктрином љубави која му је променила живот. Све је почело кад је Хенри Мурхаус (*Henry Moorhouse*), двадесет седмогодишњи британски еванђелиста, проповедао недељу дана у Мудијевој цркви. На опште изненађење, Мурхаус је одржао седам проповеди у низу на тему Јована 3,16. Да би показао да „Богу тако омиле свет” говорио је о Божијој љубави од Постања до Откривења. Мудијев син бележи какав је утисак на његовог оца оставило Мурхаусово проповедање:

Шест вечери је проповедао о истом стиху. Дошло је и седмо вече и он је изашао за проповедаоницу. Све очи су биле упрте у њега. Рекао је: „Драги пријатељи, цео дан сам тражио нови текст, али нисам могао да нађем ништа тако добро као стари; зато ћемо се вратити на треће поглавље Јеванђеља по Јовану, шеснаести стих”, а онда је по седми пут проповедао о овим чудесним речима: „Јер Богу тако омиле свет”. Сећам се краја те проповеди: „Пријатељи моји”, рекао је, „недељу дана покушавам

да вам кажем колико вас Бог воли, али не могу то да урадим овим јадним, муцавим језиком. Кад бих могао да позајмим Јаковљеве лестве, па да се попнем на небо и упитам Гаврила који стоји пред лицем Свемогућег да ми каже колико Отац воли свет, све што би и он могао рећи, било би: 'Јер Богу тако омиле свет да је и Сина свог Јединородног дао, да ниједан који Га верује не погине, него да има живот вечни'."¹

Немоћан да задржи сузе док је Мурхаус проповедао о Божијој љубави исказаној кроз слање његовог јединог Сина да умре за грешнике, Муди признаје:

Дотад нисам знао да нас Бог толико воли. Срце ми се топило у грудима; нисам могао да задржим сузе. Било је то попут вести из далеке земље: једноставно сам је упио у себе. Исто тако и препуна заједница. Кажем ти, постоји нешто што привлачи више од свега на свету, а то је љубав.²

Под утицајем Мурхаусових проповеди, Муди је почео да проучава доктрину љубави. То је променило његов живот и проповедање. Касније је рекао:

Не знам ни сам колико сам недеља провео проучавајући одломке у којима се појављује реч љубав, све док на крају више једноставно нисам могао да не волим људе! Толико дуго сам се хранио љубављу, да сам био нестрпљив да свакоме с ким дођем у додир учиним добро.

Био сам пун љубави. Истицала ми је кроз прсте. Почни да читаш о њој у Библији! Толико ће те испунити да ће

¹ William R. Moody, *The Life of Dwight L. Moody* (Chicago: Revell, 1900.), 140. Види такође: Dwight Lyman Moody, *New Sermons, Addresses and Prayers* (Chicago: Goodspeed, 1877.), 178.

² Moody, *The Life of Dwight L. Moody*, 139.

све што треба да урадиш бити да отвориш уста како би из њих потекла река Божије љубави на скуп пред тобом. Нема користи од покушаја обављања црквеног посла без љубави. И лекар и адвокат могу добро да раде без љубави, али Божији посао не може тако да се обавља.³

Муди није могао да буде библијски тачнији кад је рекао: „Божији посао не може да се обави без љубави.” То је порука најпознатијег поглавља у Библији које говори о љубави: 1. Коринћанима 13.

Још бољи пут

Опште је уверење да је Павле највећи пионир међу мисионарима, научницима, учитељима, еванђелистима и херојима вере. А он је ипак знао да сва његова бриљантност, вишеструка надареност и пожртвована преданост не значе ништа ако нису потпуно опрани у љубави. **Ниједан други новозаветни писац није говорио више о њој, нити је пружио више практичних примера вођства у љубави, од Павла. Кроз његов живот, службу и посланице, Бог је дао својој цркви и свим њеним вођама и учитељима модел вођства у љубави.** Ни на једном другом месту у Светом писму није јасније ни снажније изражено да је љубав неопходна у вођству и поучавању, него што је то учињено у 1. Коринћанима 13.

Павле је ово написао као одговор на раздор који је настао у коринтској цркви због духовних дарова. Да би исправио погрешне погледе цркве на то питање, као и њено опште самоуништавајуће понашање, Павле је обећао

³ Richard Ellsworth Day, *Bush Aglow: The Life Story of Dwight Lyman Moody, Commoner of Northfield* (Philadelphia: The Judson Press, 1936.), 146; види такође: D. L. Moody, *Pleasure and Profit in Bible Study* (Chicago: The Bible Institute Colportage Association, 1895.), 87.

Коринћанима да ће им бити показан „још бољи пут” за живот (1. Кор. 12,31). Хтео је да знају да постоји нешто много важније од натприродних дарова, нешто што превазилази најизврсније дарове и успехе и да су сви дарови безвредни кад тог нечег нема. То нешто је љубав.

„Нема користи од покушаја обављања црквеног посла без љубави. И лекар и адвокат могу добро да раде без љубави, али Божији посао не може тако да се обавља”.

Д. Л. Муди

Љубав о којој Павле говори превасходно се односи на осећање према другим верницима. Ту љубав је одредио Исус Христос кад је свим својим ученицима дао нову заповест да воле једни друге, „као што је” он волео њих (Јн. 13,34-35). Та љубав се даје у потпуном самопожртвовању за добробит других. Исус је примером показао тај нови образац љубави кад је понизно опрао ноге својим ученицима (Јн. 13,4-17) и несебично жртвовао свој живот за друге на крсту. Јован то овако каже: „По овоме знамо шта је љубав: он је за нас положио свој живот. Стога смо и ми дужни да свој живот положимо за браћу [и сестре]” (1. Јн. 3,16 – ССП).

Да би утишао сваку сумњу у то да је љубав бољи пут и да би уздрмао погрешно размишљање Коринћана о духовним даровима, Павле користи све своје говорничке способности, како би речито и снажно пренео да је она заиста једини бољи пут. Он пише:

Старајте се, пак, за веће дарове; па ћу вам још бољи пут показати. Ако језике човечије и анђеоске говорим а љубави немам, онда сам као звоно које звони, или прапорац који звечи. И ако имам пророштво и знам све тајне и сва знања, а љубави немам, ништа сам. И ако раздам све имање своје, и ако предам тело своје

да се сажеже, а љубави немам, ништа ми не помаже.
(1. Кор. 12,31–13,3)

Погледајмо пажљивије овај одломак, како бисмо боље разумели о чему говори.

Без љубави чак и небески језици звуче досадно

Сврха духовних дарова била је да изграде и уједине тело. Али одушевљење Коринћана због натприродног дара језика изазвало је охолост и неред у телу цркве. Коринтски верници, и иначе независног ума, користили су своје дарове за задовољење личног ега, што је изазвало поделе у телу.

Да би исправио ово извртање, Павле им привлачи пажњу хипотетички се представљајући као „најдаровитији човек на свету”,⁴ који течно говори „човечије и анђеоске” језике. Такав дар би оставио моћан утисак на Коринћане. Али Павле каже да чак и кад би имао тако узвишено искуство због небеске даровитости, био би као „звон који звони, или прапорац који звечи” – то јесте, досадна, гласна, празна бука – ако не би деловао у љубави, онако како је описано од четвртог до седмог стиха. Лепота његовог чудесног говора била би изобличена без њене благодати.

Павле не говори само да би његов говор био испразна бука, већ да би и он сам био исто што и шупаљ, иритирајући звук. Не би био оно што би требало да буде; његовом хришћанском животу нешто би озбиљно недостајало ако не би живео у складу с „још бољим путем”. Дакле, кад би говорио у језицима, али без љубави, био би само испразна бука. Користио би тај дар да прослави себе и служи себи, уместо цркви и њеној изградњи, што је циљ љубави (1. Кор. 8,1).

⁴ Gregory J. Lockwood, *1 Corinthians*, Concordia Commentary (St. Louis: Concordia, 2000.), 458.

Знање без љубави надима его и вара ум.

Кад поучавам о овом одломку често користим визуелну илустрацију. Извучем иза проповедаонице челични лонац и чекић и почнем да лупам по њему док говорим о духовним даровима и потреби за љубављу. Људи се у почетку смеју. Сматрају да је то изврсна илустрација. Али ја и даље лупам и, док то радим, настављам да говорим о духовним даровима. Ускоро се људи више не смеју; чак се и не осмехују. Било им је доста; изнервирани су и са сваким тренутком све више су узрујани, али ја настављам да лупам. Кад видим да више неће моћи да издрже, станем и упитам их: „Смета вам овај звук? Или уживате? Да ли вам се ово свиђа? Налазите ли да је поучно? Желите ли да наставим да лупам у лонац и подсећам вас на поруку?” Нико не жели. У том тренутку их подсетим да они другима и Богу звуче тачно тако кад користе своје дарове без љубави. Нису ништа више од „звона које звони и прапорца које звечи”.

Без љубави ни свеопште знање не помаже никоме

Затим Павле о себи говори хипотетички, као да има такав дар пророштва да зна „све тајне и сва знања”. Стога би имао све теолошке одговоре на све Божије тајне које људи жуде да разумеју. Био би ходајућа енциклопедија знања.

Неки људи воле да парадирају са својим интелектом и теолошком надмоћи. Поносни су на своју способност учења и говора. Такав понос је постао озбиљан проблем у Коринту. Поједини верници су се узохолили због свог знања и надули се од сујете. Хтели су да им се ода признање због дара пророштва и надмоћне мудрости, па су гледали с висине на друге вернике који су имали мање знања и дарова. Због те бахате злоупотребе знања нашкодили су телу цркве (1. Кор. 8).

Знање без љубави надима его и вара ум. Може да одведе у интелектуални снобизам, у изругивање и исмејавање ставова других, у презир према онима који имају мање знања и понижавајуће поступање с људима који се не слажу с тобом. Знам за пастора који је имао изванредно знање о Библији али који је повредио многе људе својим доктринарским надзором и непрестано изазивао поделе у својој заједници, све док у њој није остао он сам. Имао је велик ум али мало срце. Његова теологија је била чиста као лед и двоструко хладнија. Такав је пут оних који имају знање без љубави.

Павле каже да чак и кад би имао свеопште знање, без љубави не би био ништа – духовна нула. Тврди да су пророци, научници и учитељи који немају љубави, бескорисни у поучавању Божијег народа. Како примећује Џон Шорт (*John Short*), историја ово потврђује:

Вера и проштоство без љубави одговорни су за неке од најтрагичнијих страница у причи о хришћанству кроз векове. Зато су спаљивани такозвани јеретици; онеспособљавана искрена потрага за истином; често стварани свадљиви и огорчени људи; а верници лишавани хришћанског братства.⁵

На сличан начин, Џорџ Свитинг (*George Sweeting*), бивши управник библијског института Муди (*Moody Bible Institute*), примећује: „Био сам жестоко разочаран кад сам открио да људи више брину о скривеним тајнама него о људима у потреби... пречесто су хришћани заинтересовани за сакривену истину, али равнодушни за љубав према тешким људима”.⁶

Да би се заштитила и изградила црква (Еф. 4,11-16), знање може да буде употребљено у складу с „још бољим путем”, само уз љубав.

⁵ John Short, „The First Epistle to the Corinthians”, у књизи *The Interpreter's Bible*, ed. Arthur C. Buttrick (New York: Abingdon-Cokesbury, 1953.), 10:170.

⁶ George Sweeting, *Love Is the Greatest* (Chicago: Moody Press, 1974.), 40.

Без љубави је и вера која преузима ризик безвредна

Трећи духовни дар који Павле представља је вера (1. Кор. 12,9). Поново се хипотетички представља као да има најизврснији дар вере који може да се замисли, тако да „горе премешта”. Попут Аврама, веровао би Богу да може да учини и немогуће, и поуздао се у њега за чудо коме се надао. Био би светионик молитве, човек који духовно преузима ризик, прави Џорџ Милер (*George Muller*),⁷ коме су се сви дивили и тражили га. Био би храбри Давид који иде у битку да убије филистејског дива Голијата (1. Сам. 17,32). Али чак и тако моћан духовни дар, ако нема љубави, постаје средство за величање себе, уместо служења другима.

„Пречесто су хришћани заинтересовани за сакривену истину, али равнодушни за љубав према тешким људима”.

Џорџ Свифтинг

Неки „чудотворци” с телевизије могу да тврде да чине немогуће вером, али они више говоре о новцу, успеху и самима себи него о људима којима наводно помажу. Попут разметљивих фарисеја, желе само „да их виде људи” (Мт. 6,5). Воле „људску славу” и желе да буду поштовани као духовни дивови који чине велика дела за Бога. Своје чудесне дарове користе да промовишу себе, а не Христово тело.

Сећам се једног радијског проповедника који је често говорио о чудима која је Бог чинио кроз његове емисије и како

⁷ Џорџ Милер (*George Muller*) је био оснивач и управник Ешли Даун сиротишта (*Ashley Down Orphanage*) у Бристолу у Енглеској, кроз које је прошло 122.683 сирочића. Написано је много биографија о Милеровом животу вере и молитве.

му је чудесно обезбедио средства, тако да није никога морао да моли за њих (што може да буде лукав начин просјачења). Али они који су га лично знали и радили с њим, гледали су на то другачије. Видели су човека који је био опседнут новцем и јавним имиџем; човека који је користио свој дар вере да обезбеди своју финансијску сигурност; човека који уопште није бринуо за друге људе, али који је много бринуо за себе.

Није ни чудо да је Павле сасвим недвосмислено рекао да је тако моћан дар без љубави „ништа”. Павле мисли оно што каже.

Знао је да би без љубави био духовно јалов, а не духовни светионик. Хришћански вођа је без љубави на погрешном путу хришћанског живота. Али кад је вера удружена с љубављу, Христово тело се изграђује и напредује на свом краљевском путу, на још бољи начин, у љубави.

Без љубави је давање свега новца сиромашнима бескорисно

Затим Павле разматра поклањање целе овоземаљске имовине – куће, имања, намештаја, уштеђевине и свега што му је било важно – како би нахранио сиромашне. Даје све и остаје да живи у бедном сиромаштву. Ово је сигурно крајње несебично дело. Да ли би такав поступак, по дефиницији, био **љубав**? Не нужно. Павле јасно каже да и најизванредније и најпожртвованије дело може да се изврши без љубави.

Људи могу да буду самопожртвовани и из личних интереса, како илустрира прича о Ананији и Сапфири у Делима. Тај пар је продао своје имање и дао новац апостолима да га поделе сиромашнима (Дела 5,1-11). Али, дали су без љубави. Нису били стварно забринути за потребе сиромашних, већ за себе. Нису волели Бога ни своје ближње. Попут фарисеја који су трубили пред собом кад су давали милостињу и које је Исус осудио у Беседи на гори (Мт. 6,1-5), Ананија и Сапфира су дали како би повећали сопствени углед у очима цркве. Дали

су како би примили хвалу од људи. Њихова љубав је била лицемерна (Рим. 12,9). Дали су сиромашнима али без праве, унутрашње мотивишуће силе љубави, тако да им давање није било од користи. Иако су то учинили, сами су духовно били бедни и Бог је одбацио њихов дар.

Павле, дакле, каже, да и кад би све што има дао сиромашнима, али без љубави, било би то бесплодно, бескорисно, безвредно и без икакве вечне вредности. Чак и после такве жртве био би духовно бедан. Не би понизно служио другима већ себи.

Насупрот томе, кад је неко подстакнут љубављу да изађе у сусрет потребама сиромашних, давање свега свог имања користи свима. Таква је љубав подстакла Господа Исуса Христа да остави небеско богатство и постане сиромашан за нас. Зато „и Бог Њега повиси, и дарова Му име које је веће од сваког имена” (Фил. 2,9). Исус је давао у складу с „још бољим путем”.

Без љубави је и највећа жртва бесмислена

Напоследку, Павле себе види као крајњег хероја вере. У чину највише жртве, он предаје своје тело болној ватри мучеништва за Христа. Таква жртва би свакако надахнула друге вернике на верност, већу посвећеност и храброст. Било би то моћно сведочанство Јеванђеља невернима. Али Павле нас упозорава да чак и страдање и мучеништво за Христа могу бити учињени из погрешних разлога.

Неки људи су веома поносни на своје страдање за веру. За друге, вреди умрети како би били запамћени као хероји исте. У првим годинама хришћанства мучеништво је понекад постајало средство за постизање велике славе. Један историчар објашњава: „Ускоро је свим хришћанима било јасно да је мучеништво повезано с изванредном славом и чашћу”.⁸ Неки мученици су, попут Игњатија, били обасути ласкањем пре

⁸ Rodney Stark, *The Rise of Christianity* (San Francisco: HarperCollins, 1996.), 182.

мучеништва. То не значи да је Игњатије тражио мучеништво да би стекао славу, већ његов пример показује да би неки могли бити у искушењу да теже да буду овековечени у аналима црквене историје као мученици за Христа. За Поликарпа, који је био жив спаљен на ломачи, каже се да су његове кости „биле драгоцене од драгог камења и чистије од пречишћеног злата”, а гроб му је постао свето место на ком су се људи окупљали.⁹ Препознајући потенцијал за такво хваљење, Павле је сматрао да је неопходно да каже да је чак и предаја сопственог живота без љубави безвредна жртва, испразан верски шоу и обична представа.

Међутим, када га мотивише добробит других и Христова слава, мучеништво постаје коначна жртва љубави. Џонатан Едвардс (*Jonathan Edwards*), у својој књизи „Добročинство и његови плодови” (*Charity and Its Fruits*), укратко излаже Божије виђење љубави и самопожртвовања:

[Бог] ужива у малим стварима које теку ка њему из искрене љубави. Чаша хладне воде дата ученику у искреној љубави вреднија је у Божијим очима од свих добара датих за храну сиромашнима, од поклоњеног краљевског богатства или тела преданог да се спали, ако у томе нема љубави.¹⁰

Мучеништво је „још бољи пут” само кад је резултат љубави према Богу и другима.

Божанска математика

Замисли на тренутак шта су Коринћани морали да мисле кад су први пут чули Павлове речи, наглас прочитане на црквеном

⁹ *Martyrdom of S. Polycarp*, 18.

¹⁰ Jonathan Edwards, *Charity and Its Fruits* (1852.; поново штампано издање, Edinburgh: Banner of Truth, 1978.), 61- 62.

састанку. Вероватно нису могли да верују својим ушима! Павлова порука је била супротна од њиховог целокупног начина размишљања и понашања. Нису имали љубави, а да тога нису били ни свесни! Преварила их је охолост због знања и чудесних дарова.

Д. А. Карсон (*D. A. Carson*), библичар и професор Новог завета на Тринити колеџу (*Trinity Evangelical Divinity School*), описује Павлово размишљање у овом одломку називајући га „божанском математиком”. Према тој математици, „пет минус један једнако је нула.”¹¹ Или, како примећује Џорџ Свитинг (*George Sweeting*), „дар минус љубав једнако је нула”.¹²

Писац Цери Бриџис (*Jerry Bridges*), живописно илуструјући божанску математику, тражи од својих читалаца да ураде следеће:

Напишите, у машти или на папиру, низ нула. Наставите да их додајете све док не дођете до краја реда. Какав је резултат? Ништа! Чак и да их напишете на хиљаде, опет би биле ништа. Али ставите испред њих неки позитиван број и оне одмах добијају вредност. Тако је и с нашим даровима вере и ревношћу. То су нуле на папиру. Без љубави не вреде ништа. Али ставите испред њих љубав и одмах имају вредност. И баш као што број два даје већу вредност низу нула од броја један, тако више љубави може експоненцијално да дода већу вредност нашим даровима.¹³

Без љубави су наши најизврснији дарови и највећа достигнућа потпуно бесплодни за цркву и пред Богом. Према Павловом

¹¹ D. A. Carson, *Showing the Spirit: A Theological Exposition of 1 Corinthians 12–14* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1987.), 60.

¹² Sweeting, *Love Is the Greatest*, 117.

¹³ Jerry Bridges, *Growing Your Faith* (Colorado Springs: NavPress, 2004.), 164-65.

начину размишљања, ништа нема трајну духовну вредност уколико не извире из љубави.

Савремена парафраза

Представљајући се као најбољи учитељ или вођа који је икад живео, Павле би рекао:

Да сам најталентованији говорник који је икад проговорио, иако да милиони људи буду подстикнути мојим беседама, али да немам љубави, био бих досадан, испразан брбљивац пред Богом и људима.

Да имам најхаризматичнију личност, иако да привлачим људе иоцимо моћног магнета, али да немам христологију љубав, био бих фолирант и безвредан човек.

Да сам највећи визионарски вођа ког је црква икад имала, али да немам љубави, био бих заведен и изгубљен.

Да сам аутор бестселера о теологији и расту цркве, али да немам љубави, био бих празноглави јадник.

Да пожртвовано уложим сво своје време у поучавање будућих вођа цркве, али да по радим без љубави, био бих лажан вођа и лажан узор.

Поглавље 2

Воли или умри

*Но имам на тебе, што си љубав своју
прву оставио.*

Отк. 2,4

Моје лично искуство повезано с љубављу, које ми је променило живот, догодило се кад ми је пријатељ дао књигу „Заиста брат” (*Brother Indeed*), биографију Роберта Чапмена (*Robert C. Chapman*) из Барнстебла (*Barnstaple*), у Енглеској.¹ Осим Библије, нико није утицао на моје размишљање о љубави и вођству више од Роберта.

У његово време неки су га звали „апостол љубави”, а Чарлс Хедон Спурџен (*Charles Haddon Spurgeon*) за њега каже да је „најмањи светац ког је икад знао”.

Чапмен је оставио свој посао адвоката у Лондону како би

¹ Frank Holmes, *Brother Indeed: The Life of Robert Cleaver Chapman* (London: Victory Press, 1956.). Холмсова биографија је распродата. За нову види: Robert L. Peterson, *Robert Chapman* (Littleton, Colo.: Lewis & Roth, 1995.). За кратак преглед Чапменовог живота, као и за неке од изузетних начина на које је поступао с људима види: Robert L. Peterson и Alexander Strauch, *Agape Leadership: Lessons in Spiritual Leadership from the Life of R. C. Chapman* (Littleton, Colo.: Lewis & Roth, 1991.).

постао пастор мале баптистичке цркве (*Particular Baptist Church*) у Барнстеплу (*Barnstaple*). Ова спорна мала заједница променила је три пастора за осамнаест месеци пре Чапменовог доласка. Прича о томе како је својом љубављу, стрпљењем и библијском науком променио ову цркву пуну сукоба, надахњујући је извештај о вођству усмереном на љубав. Та црква је на крају постала велика, складна заједница и била је позната широм Енглеске по љубави, мисионарском раду и саосећајном служењу сиромашнима.

На крају живота, у доби од деведесет девет година, Чапмен је био толико познат по љубави да је и писмо из иностранства, једноставно насловљено на Роберт Чапмен, школа љубави, Енглеска (*R. C. Chapman, University of Love, England*), исправно достављено на његову кућну адресу.

Пре његовог доласка, црква у Барнстеплу била је поносна на своју доктринарну особеност и уређење, али умирала је без љубави. Кад је он дошао, удахнуо је у њу дах живота љубави и она је ускоро почела да зрачи том љубављу за Христа, једних за друге, за истину Јеванђеља и за изгубљене. Постала је школа љубави.

У Откривењу 2 читамо о још једној цркви која је била поносна на своју исправност и верност, али која је умирала јер није имала љубав. Сам Господ каже тој цркви и њеним вођама да се покају и допусте да кроз њено тело поново потече њен живи дах. Пажљиво прочитај ове речи и упозорење Исуса Христа упућено цркви у Ефесу:

Знам твоја дела, и труд твој, и трпљење твоје, и да не можеш сносити зле, и искушао си оне који говоре да су апостоли, а нису и нашао си их лажне... Но имам на тебе, што си љубав своју прву оставио. Опомени се дакле откуда си спао, и покај се, и прва дела чини; ако ли не, доћи ћу ти скоро, и дигнућу свећњак твој с места његовог, ако се не покајеш. (Отк. 2,2.4-5)

Похвала и осуда

Господ започиње хвалећи цркву у Ефесу за добра дела, марљив рад, постојаност у вери, нетрпеливост према јереси, ревност у доктринарској чистоћи и стрпљиво подношење прогона. Много је тога за похвалу у овој цркви и треба високо да ценимо њене узорне квалитете. Изгледало је као да је све добро. Ефесци су могли да напишу књигу о успешној служби цркве. Међутим, није све било добро. Нешто је у самом темељу било погрешно. Божанским, јасним увидом у право духовно стање ове, споља гледано, успешне цркве, Исус Христос се од похвале окреће ка осуди. Он каже: „Но имам на тебе, што си љубав своју прву оставио.”

У светлу свих похвалних квалитета ове цркве, Христова осуда би могла да изгледа безначајно. Али у његовим очима, била је изгубљена сама жила куцавица из њеног живота.

У светлу свих похвалних квалитета ове цркве, Христова осуда би могла да изгледа безначајно. Али у његовим очима, била је изгубљена сама жила куцавица из њеног живота.

Напуштање прве љубави

Некада је ова црква одисала правом љубављу. Али то се променило. Још је у њој остала нека мера љубави јер су се борили за истину Јеванђеља и чинили добра дела (Отк. 2,2-3.6), али та љубав није била иста као некад. У ствари је, уместо да јача и продубљује се како би требало, слабила. Имали су дела, али су нестале радост, креативност, осећајност и енергија које даје љубав. Променио се квалитет њихове љубави и то је постало очигледно чак и у њиховим делима. Исус их кори и

позива их да „чине прва дела”. Опомиње их да се сете „откуда су спали” (Отк. 2,5).

Предмет те љубави није посебно наведен у тексту. Не пише је ли то Христос или други верници. Зато је најбоље разумети да Исус говори о љубави уопште (према Христу, једно према другом, према изгубљенима).

Бог од свог народа захтева потпуну, неподељену љубав (5. Мој. 6,4-6); треба да га волимо **свим** срцем, душом и умом (Мт. 22,37). Осим тога, према књизи Откривења, однос између Исуса Христа и његове цркве описан је као брачни; он је женик, а она невеста.² Одговор невесте, цркве, треба да буде радосна, неподељена оданост Христу, женику. У Ефесу је невеста изгубила важне квалитете своје љубави: радост богослужења, глад да га што боље упозна кроз његову реч, жељу да разуме његову љубав још потпуније, жеђ за духовним растом и љубав према певању хвалоспева и молитви.

Искрена љубав нас чини спремнима да се одрекнемо живота за друге.

Од верника се захтева да се међусобно воле онако како је Исус волео њих. То је искрена љубав (1. Пт. 1,22) која нас чини спремнима да положимо живот за друге (1. Јн. 3,16). Господ је очекивао од свог народа у Ефесу да пожртвовано брину за међусобне потребе, да отворе своје домове једни другима, да живе као велика породица, да радосно служе једно другом, да се усрдно моле једни за друге, да превазиђу расна ограничења и да заједно уживају живот у цркви и код куће. Али њихова љубав је била увенула.

Ејми Кармајкл (*Amy Carmichael*), која је избављала злостављану децу и обезбеђивала им дом у сиротишту које је основала у Дагнавuru у Индији, препознала је погубан

² Откривење 19,7.9; 21,9; 22,17.

потенцијал губитка љубави међу својим сарадницима. Прописала је следеће смернице за сестре (*Sisters of the Common Life*) које су радиле с њом у сиротишту:

Недостатак љубави је смртоносан. То је рак. Можда убија полако, али увек на крају убија. Плашимо га се, плашимо се да му дамо простор, као што се плашимо да помилујемо кобру. Он је смртоноснији од сваке кобре. И баш као што се у једном тренутку кап готово невидљивог кобриног отрова брзо шири кроз цело тело у које је убризган, тако једна кап жучи из недостатка љубави у твом и мом срцу, ма колико била невидљива, има страховиту моћ ширења кроз нашу целу породицу – јер ми смо једно тело; део смо једно другог.

Дужни смо да поучимо наше младе истини да је једнодушна молитва немогућа ако нема одане љубави. Ако се негде открије да нема љубави, све заустави и доведи ствари у исправно стање – ако је могуће одмах.³

Христос од нас тражи да волимо све људе (1. Сол. 3,12). То је љубав која настоји да изађе у сусрет физичким и духовним потребама људи. Такву љубав је показао добри Самарићанин непознатом човеку који је умирао (Лк. 10,30-37). Изражена је у евангелизацији и досезању изгубљених. Павле је имао такву љубав за Израел: „Да ми је врло жао и срце ме моје боли без престанка; јер бих желео да ја сам будем одлучен од Христа за браћу своју која су ми род по телу” (Рим. 9,2-3). Та љубав према изгубљенима и невољницима у Ефесу, свела се ни на шта.

Нажалост, та црква се променила. Напустила је своју прву љубав и зато ће нешто морати да се уради или ће јој Господ судити. „Није ни чудо”, пише пуритански проповедник

³ Houghton, *Amy Carmichael of Dohnavur: The Story of a Lover and Her Beloved* (1979.; поново штампано издање, Fort Washington, Pa., Christian Literature Crusade, 1992.), 219.

Натанијел Винцент (*Nathaniel Vincent*), „да сотона који чини све да уништи цркву, настоји да убије љубав”.⁴

Христов лек за недостатак љубави

Исус позива цркву у Ефесу да одмах уради три ствари, а „ако ли не”, каже „доћи ћу ти скоро, и дигнућу свећњак твој с места његовог”. Иако се још расправља о тачном значењу ове пресуде, озбиљност ситуације алармантно је јасна. Уколико се нешто не промени, Христос ће доћи и судити овој цркви.

Губитак љубави је грех. У Откривењу 2,4-5 Исус и прекорева и нуди лек:

1. опомени се откуда си спао
2. покај се
3. прва дела чини

Ситуацију није требало само поправити, већ је црква морала хитно да предузме кораке да поново запали први пламен љубави. Ако то не уради, чека је катастрофа. Господ их злослутно опомиње: „ако ли не, доћи ћу ти скоро, и дигнућу свећњак твој с места његовог”. Ово упозорење показује колико озбиљно Исус схвата недостатак љубави. Опомиње их да ће, ако се не покају, доћи и уклонити њихов свећњак с места на ком је стајао. То значи да ће та црква престати да постоји.

Пробуђујући позив свим црквама и вођама

Писма за седам цркава представљају Христов позив на буђење свим црквама и свим вођама (Откривење 2–3). Исус опомиње цркву у Ефесу да њене вође могу вредно да раде, да

⁴ Nathaniel Vincent, *A Discourse Concerning Love* (1684.; поново штампано издање, Morgan, Pa: Soli Deo Gloria, 1998.), 94.

се боре против јереси, да имају духовне дарове, да поучавају здраву доктрину, а да им ипак недостаје љубав и да се налазе на прагу Божијег укора. Будући да је љубав суштински важна за опстанак локалне цркве, њене вође морају да чувају сопствену љубав према Христу и да непрестано надгледају и подстичу је у заједници.

Чување сопствене љубави према Христу

Кад вође изгубе љубав, неће проћи дуго пре него што се то догоди и осталим верницима. Зато они морају прво да чувају сопствену љубав према Господу Исусу Христу, како би заштитили цркву од тог губитка. Нема замене за свесрдну, растућу љубав према Господу. То је наша прва и основна дужност. Ефешки верници су мислили да је њихова исправна доктрина довољна. Али није била. Ако активно не штитимо и не негујемо љубав према Богу и Христу, све остале љубави вену: љубав према другим хришћанима, према невољнима, према изгубљенима, као и љубав према истини.

„Није ни чудо да сотона, који чини све да уништи цркву, настоји да убије љубав”.

Наџанијел Винсенџ

Хришћански апологет, Френсис Шефер (*Francis Schaeffer*), који је заједно са својом женом Едит (*Edith*) примером показао хришћанску љубав на изузетан начин, отварајући врата свог дома у Швајцарској, схватио је значај љубави:

Морамо се запитати: *Борим ли се само за верност доктрини?* То је као жена која никад не спава с неким другим али никад не показује љубав свом мужу. Је ли то довољан однос у браку? Не, и десет хиљада пута не!

Ипак, ако сам хришћанин који говори и понаша се у складу с верношћу доктрини, али не показујем љубав према свом небеском женику, исти сам као споменута жена. Бог не жели од нас само верност доктрини, већ нашу љубав из дана у дан. Али, да те подсетим, не у теорији, већ у пракси.⁵

Мекинтош (*C. H. Mackintosh*), човек чији се коментари о Петокњижју сматрају стандардом за библијске коментаре, каже да је љубав према Христу суштински захтев:

Ако допустим да мој посао стане између мог срца и Учитеља, слаба ће бити вредност тог посла. Христу можемо да служимо делотворно само ако уживамо у њему. Тек кад наше срце борави у његовој моћној привлачној сили, наше руке обављају најприхватљивију службу његовом имену... Истина, можемо да проповедамо, држимо говоре, молимо се, пишемо књиге и пролазимо кроз сву рутину спољашње службе, а да ипак не служимо Христу. Човек који представља Христа другима мора и сам да буде окупиран њиме.⁶

Љубав према Богу и Христу је темељ за праву љубав према свему осталом. Љубав према Богу је „прва и највећа заповест” (Мт. 22,38).

Чување од екстернализма и ритуализма

Морамо да заштитимо цркву од склоности ка спољним облицима побожности, верским обредима, обичајима и

⁵ Francis Schaeffer, *The Church before the Watching World* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1971.), 60.

⁶ C. H. Mackintosh, *Genesis to Deuteronomy: Notes on the Pentateuch* (Neptune, NJ: Loizeaux, 1972.), 155.

правилима, док се занемарују битни елементи праве љубави према Христу и једних према другима.

Можеш да будеш сигуран да су ефешки верници ишли у цркву, да су добро познавали своју доктрину, одбацивали лажне учитеље, вршили добра дела, живели поштено, молили се и певали хвалоспеве, али унутрашњи жар и преданост њихове љубави свела се ни на шта. Спољашњи учинак је заменио праву, унутрашњу суштину вере и љубави. Љубав према Христу и ближњима, коју су некад имали, нестала је. Тако је њихова вера постала више спољашња него унутрашња. Више механичка него искрена:

Они су и даље навешћивали истину, али нису више жарко волели онога који је истина. И даље су вршили добра дела, али не више из љубави, братства и саосећања. Сачували су доктрину и храбро сведочили, али су заборавили да је љубав њен велики сведок. Не ради се толико о томе да су њихове врлине истисле љубав, већ о томе да ни мноштво добрих дела, мудрости ни разборитости по питању црквене дисциплине, истрајности у тешкоћама, мржњи према греху или оданости доктрини, никад не могу да надокнаде њен недостатак.⁷

Вођење цркве у покајање и обнову

У свету који је испуњен грехом, покајање и духовна обнова бескрајни су задаци. Зато нека вође и учитељи буду спремни да поведу своје заједнице у покајање ради лицемерне љубави или њеног недостатка (Рим. 12,9). Љубав може да се обнови и поново узрасте (Отк. 2,5). Ватра може поново да се запали. Свој живот поново можемо да посветимо Христу и једно другом. Нов живот љубави може да буде удахнут у молитву,

⁷ D. A. Carson, „A Church that Does All the Right Things, but...” *Christianity Today* (29. јуни 1979.): 30.

библијска проучавања, евангелизацију, слављење и заједништво с другима. У том циљу, наставимо непрестано да се молимо и радимо. Како се пуритански проповедник, Натанијел Винсент, молио:

О љубави! Колико си потребна у Христовој цркви! И колико само црква жали за тобом! Свакодневно уздише, вене и умире јер те нема. Врати се, о љубави! Врати се! Поправи покварено, обнови стазе на којима се може становати, посвети старе путеве и места, и подигни темеље многих поколења.⁸

⁸ Vincent, *A Discourse Concerning Love*, 88.

Поглавље 3

Подстицајна сила љубави

Јер нас љубав Хришћова покреће.
2. Кор. 5,14 (Бакотић)

Шта те подстиче да желиш да водиш и поучаваш? Жеља да помогнеш људима, осећај дужности, уживање у вођству, новац, задовољство поучавања, или притисак других? За хришћанске вође основни одговор мора да буде љубав. Она је највећа подстицајна сила у свемиру. Она је срж Јеванђеља. Бога је подстакла љубав да дâ свог Сина за наше спасење. То је нужна подстицајна сила у свакој хришћанској служби. Вођство мора да мотивише трострука љубав: Христова љубав према нама, наша према њему и љубав према другима.

Подстакнути Христовом љубављу

У овом одломку Павле открива која је то јединствена подстицајна сила у његовом животу:

Јер нас љубав Христова покреће, јер ми мислимо ако један сâм за све умре, то дакле сви умреше; и да он за све умре зато да они који живе, не живе више ради себе, него ради онога који за њих умре и васкрсну.
(2. Кор. 5,14-15 – Бакотић)

Напомињемо да Павле не говори о својој љубави према Христу, већ о Христовој према њему. Он никад није престао да се диви Христовој љубави према грешницима, како је показано његовом смрћу на крсту. Љубав је подстицала сав Христов живот. И то је разлог за све што је Павле радио.

Један мисионар, који је разумео Павлово схватање љубави, написао је: „Ако је Исус Христос био Бог и умро за мене, онда ниједна жртва коју бих поднео за њега није превелика.”¹ Писац црквених песама, Ајзак Вотс (*Isaac Watts*), добро је пренео Павлово виђење те љубави у својој песми „Кад гледам чудесни крст” (*When I Survey the Wondrous Cross*). Песма се завршава незаборавним речима: „Љубав, невероватна, божанска, захтева моју душу, мој живот, моје све”.

„Љубав, невероватна, божанска, захтева моју душу,
мој живот, моје све”.

Ајзак Војс

Разумевање Христове љубави толико је важно за хришћански живот да Павле, у једној од најлепших молитава у Библији, тражи од Бога да оспособи све вернике да схвате огромну, невероватну природу Христове љубави:

Да бисте могли разумети са свима светима шта је ширина и дужина и дубина и висина, и познати претежнију од разума љубав Христову. (Еф. 3,18-19)

Иако је „претежнија од разума”, Христова љубав је нешто што не би требало да разумемо само умом већ искуствено, лично и присно. Библијски тумач Харолд Хоунер (*Harold Hoehner*) истиче тај парадокс:

¹ Norman Grubb, *C. T. Studd: Cricketer and Pioneer* (Fort Washington, Pa.: Christian Literature Crusade, 1933.), 132.

Човеку је несхватљива већ и сама чињеница да је Христова љубав изражена у његовој спремности да умре у име грешника. Стварност његове љубави неодољиво привлачи све вернике... Није важно колико знања имамо о Христу и његовом делу; његова љубав превазилази сво знање. Што више знамо о тој љубави, она нас више задивљује.²

Историја даје много примера вођа и учитеља који говоре о подстицајној сили Христове љубави. На пример, методистички проповедник и пастор, Вилијем Алфред Квејл (*William Alfred Quayle*), забележио је разговор који је водио с једним пограничним проповедником северноамеричким досељеницима (који је своју службу вршио јашући на коњу) у деветнаестом веку. Пионирски мисионар му је рекао:

Ја осећам патње незнабожаца: познајем љуту јаловост њиховог живота; али то не би било довољно да ме држи међу њима. Човек се навикне на незнабоштво и постане неосетљив на његову страшну трагедију. Људска љубав није довољна да ме држи далеко од моје жене и деце све ове године. Само Христова љубав то може.³

Ијан Мари (*Iain Murray*) нам каже да је схватање Христове љубави било то што је утицало на познатог проповедника Мартина Лојда-Џонса (*D. Martyn Lloyd-Jones*) да напусти престижну медицинску каријеру како би проповедао Божију реч:

Схватио је Божију љубав изражену у Христовој смрти на такав начин да су га осећања преплавила. Све што се

² Harold W. Hoehner, *Ephesians: An Exegetical Commentary* (Grand Rapids: Baker, 2002.), 489.-490.

³ William A. Quayle, *The Pastor-Preacher*, ed. Warren W. Wiersbe (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1979.), 39.

сад догађало у његовом новом духовном животу било је због онога што се прво догодило Христу.⁴

Хоуп Мекдоналд (*Hope MacDonald*), мисионарка у Бразилу, описује своје разумевање Божије љубави:

По први пут сам сагледала древну истину, да „ми волимо зато што је он први волео нас” (1. Јн. 4,19 – ССП). Како сам то могла да превидим? Па запамтила сам тај стих пре него што сам пошла у школу! Како ме је стварност његове љубави **према мени** по први пут обузела, хтела сам да устанем из кревета и скачем од радости. Желела сам да се попнем на кров и викнем свету: „Пробуди се! Бог ме воли!” Био је то тренутак који никад нећу заборавити. Од тада никад нисам посумњала у његову љубав према мени.⁵

И Хадсон Тејлор (*Hudson Taylor*), оснивач мисије у Кини (сада се та мисија зове *The Overseas Missionary Fellowship*), веровао је да ако је новац могао да мотивише енглеске трговце да путују преко океана који су им претили смрћу и уђу дубоко у Кину ризикујући да изгубе живот, зар не би Христова љубав могла да мотивише мисионаре да ураде исто ради Јеванђеља?⁶

Истина којој непрестано током живота морамо да се враћамо је следећа: Нисмо ми први волели Бога већ је он прво волео нас и ту љубав је показао тако што је свог јединородног Сина послао на свет да очисти наше грехе (1. Јн. 4,9-10). То је оно што би требало највише да радује наша срца и мотивише нас да служимо другима.

⁴ Iain H. Murray, *David Martyn Lloyd-Jones: The First Forty Years 1899.-1939*. (Edinburgh: Banner of Truth, 1982.), 85.

⁵ Hope MacDonald, *Discovering the Joy of Obedience* (Grand Rapids, Mich.: Zondervan, 1971.), 45.

⁶ A. J. Broomhall, *Hudson Taylor and China's Open Century*, vol. 3: *If I Had a Thousand Lives* (London: Hodder and Stoughton, 1982.), 442.

Подстакнути љубављу према Христу

Познавање Христа и његове огромне љубави тера нас да му служимо, али још више од тога, подстиче нас да га волимо. Волимо га зато што је он први заволео нас (1. Јн. 4,19), а он нам даје способност да волимо друге. Љубав треба да буде наш главни подстицај за служење људима. Она је та сила која нам омогућава да издржимо многе тешкоће вођства.

Наш Господ каже да је „прва и највећа заповест” да волимо Бога свим својим бићем – „свим срцем својим, и свом душом својом, и свом мисли својом” (Мт. 22,35-40). Исус Христос треба да буде врховни објект наше љубави. Више од било чега и било кога на свету треба да волимо њега, чувамо ту љубав као благо и уживамо у њему. Треба да га волимо више него све друге људе, чак и најближе чланове породице: „Који љуби оца или матер већма него мене, није мене достојан; и који љуби сина или кћер већма него мене, није мене достојан” (Мт. 10,37).

Тешко да постоји нешто боље што бисмо могли да урадимо за оне које водимо него да Исуса Христа волимо највише и сваки дан чувамо ту љубав, обнављамо је и негујемо да расте!

Кад је наше вођење мотивисано љубављу према Богу и Христу, тад смо му најугоднији и најделотворнији у служби људима. Можеш да будеш изузетно вешт јавни говорник и енергичан вођа, али ако не волиш Бога више од свега, нећеш му бити угодан. Твоје вођење неће бити побожно ни оснажено Духом. Служба ради службе не угађа Богу; угодна му је и прихватљива само она служба која је рођена из љубави (1. Кор. 13,1-3). „Све заповести”, пише Дејвид Џоунс (*David*

Jones), „треба вршити из љубави према њему, чак и службу ближњима, баш као и богослужје”.⁷

Наравно да треба да се трудимо да непрестано побољшавамо вештине вођства, личне дисциплине, организовања времена, међуљудских односа и поучавања. Али изнад свега овога треба да се трудимо да увећавамо знање о Христу и уживање у њему, као и да продубљујемо љубав према њему (Фил. 3,8-14). На крају крајева, што је наша љубав према њему дубља, постајаћемо му све сличнији у њој и бићемо спремнији да поучавамо друге да воле.

Стога, тешко да постоји нешто боље што бисмо могли да урадимо за оне које водимо, него да Исуса Христа волимо највише и сваки дан чувамо ту љубав, обнављамо је и негујемо да расте! Из тог благословеног и светог заједништва испуњеног љубављу родиће се још већа манифестација Божије љубави у нама, која ће сијати ка другима и привлачити их Христу.

Ејми Кармајкл је живела такав живот љубави:

Божија љубав у њој била је тако моћан магнет да је целог свог живота друге људе неодољиво привлачила к себи. Није ни чудо да су Индуси почели да је зову „госпођица Амал која хвата децу” и заиста су веровали да она користи неки тајанствени прах који опија њихову децу и тера их да чезну да буду у њеној близини.⁸

Брига за Божији народ није увек пријатно искуство. Људи за које изливамо свој живот у служби несавршени су и грешни. Могу да се окрену против нас и злобно нас нападну. Могу да буду неразумни, захтевни и незахвални.

Двојица најпобожнијих вођа који су икад красили овај свет били су Мојсије и Давид, а ипак, у оно време, људи су се

⁷ David Jones, „Love: The Impelling Motive of the Christian Life”, *Presbyterion* 12 (јесен 1986.): 65.

⁸ Frank L. Houghton, *Amy Carmichael of Dohnavur* (1979.; поново штампано издање., Fort Washington, Pa.: Christian Literature Crusade, 1992.), 105.

жестоко жалили на њих, па чак су били спремни и да их убију. Вођама Божијег народа није другачије ни данас. Један црквени старешина ми је причао да је доживео бројне нападе током дугог низа година своје службе у локалној цркви. Покушали су да га удаве, ударали га песницама, сломили му вилицу, пљували га, псовали, лажно оптуживали и претили му судом.

Ако је новац могао да мотивише енглеске трговце да путују преко океана који су им претили смрћу и уђу дубоко у Кину ризикујући да изгубе живот, зар не би Христова љубав могла да мотивише мисионаре да ураде исто ради Јеванђеља?

Ова врста насилног понашања људи помаже да се објасни зашто тако много пастора и црквених радника постане огорчено и разочарано у своју паству и напусте рад за Господа. Али кад је наша служба мотивисана љубављу према Христу, лакше ћемо истрајати и наћи веће испуњење у раду. Освалд Чемберс (*Oswald Chambers*), аутор класика „Богу све моје најбоље” (*My Utmost for His Highest*), изврсно је то рекао:

Храњење и чување стада тежак је и напоран посао и сама љубав према стаду неће га обавити; за то мора сасвим да те прожима љубав према добром пастиру, Господу Исусу Христу. Тада ће он тећи кроз тебе у тој љубави и привлачити људе к себи.⁹

У овоме је, дакле, кључ за истрајност у духовном вођству: Морамо да служимо људима из љубави према Христу. Онда ћемо имати радост у раду и, што је још важније, наша служба ће бити прихватљива и угодна Богу. Стога је од суштинског

⁹ Oswald Chambers, *The Complete Works of Oswald Chambers* (Grand Rapids, Mich.: Discovery, 2000.), 1361.

значаја да хришћанске вође буду мотивисане љубављу Исуса Христа и љубављу према њему. То је полазна тачка за сваку хришћанску службу.

Подстакнути љубављу према људима

Нешто пре своје смрти, након што им је опрао ноге, Исус је дао ученицима нову заповест:

Нову вам заповест дајем да љубите један другог, као што ја вас љубих, да се и ви љубите међу собом. По томе ће сви познати да сте моји ученици, ако будете имали љубав међу собом. (Јн. 13,34-35)

Човек једноставно не може да разуме хришћански живот, евангелизацију и црквено вођство ако не схвата нову заповест. Обрати пажњу на то да Исус није само рекао: „Волите један другог”, већ нешто далеко дубље: „Волите један другог као што сам ја волео вас!” Он даје лични пример љубави, јер воли и оне које је тешко волети и оне које није. То је љубав која брине и служи. Несебично се даје за добро других. Зато нам је дао пример прања ногу ученицима и жртвовања свог живота на крсту. На тај начин је успоставио нови образац љубави.

Кад пише: „По овоме знамо шта је љубав: он је за нас положио свој живот. Стога смо и ми дужни да свој живот положимо за браћу” (1. Јн. 3,16 – ССП), Јован објашњава шта тачно значи подражавати Исусову љубав. Бенџамин Ворфилд (*Benjamin B. Warfield*) каже: „Пожртвована љубав је суштина хришћанског живота”.¹⁰

Нова заповест важи за све хришћане, а поготову за вође и учитеље. Сав наш рад – вођство, поучавање, опомињање,

¹⁰ Benjamin Breckenridge Warfield, „The Emotional Life of Our Lord”, у књизи *The Person and Work of Christ* (Philadelphia: Presbyterian and Reformed, 1950.), 64.

заштита, проповедање, служење, мотивисање, организовање, планирање, посете, молитве, саветовање, евангелизација – мора да буде обликован новом заповешћу. Треба да волимо друге онако како Исус воли: као добри пастир који полаже свој живот за овце (Јн. 10,11).

Павле је више од било ког новозаветног вође показивао Исусову пожртвовану љубав према онима које је учио и водио. Начин на који је поступао с турбулентном црквом у Коринту осликава вођство мотивисано љубављу. Та црква му је изазвала много бола у срцу. Већина нас би одустала и у гневу отишла, али Павле је, упркос жалости коју су му проузроковали, више пута потврђивао своју љубав према њима.

Библијски тумач, Паул Барнет (*Paul Barnett*), примећује: „Историјски гледано, само је неколико слугу страдало од руке својих цркава колико и Павле од Коринћана. А ипак их је и даље носио у срцу”.¹¹

У 2. Коринћанима он каже: „Пре рекох да сте у срцима нашим, да бих с вама и умро и живео” (2. Кор. 7,3). Касније, у истом писму, пише: „Не тражим шта је ваше него вас... А ја драговољно потрошићу и бићу потрошен за душе ваше” (2. Кор. 12,14-15). Џејмс Дени (*James Denny*) каже за ове одломке да су „најдирљивији и најнежнији у целој Библији”¹² и додаје: „‘Не тражим шта је ваше него вас’ представља мото сваког слуге који је учио од Христа”.¹³

Након опширног проучавања 2. Коринћанима, књиге која открива Павлово срце и живот, Филип Хјуз (*Philip Hughes*) пише: „Ниједан човек на свету није имао топлије ни посвећеније срце од Павла. Љубав је била покретачка снага целог његовог живота и службе Христовог апостола”.¹⁴

¹¹ Paul Barnett, *The Second Epistle to the Corinthians*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997.), 361.

¹² James Denny, *The Second Epistle to the Corinthians*, The Expositor's Bible (New York: Funk & Wagnalls, 1900.), 363.

¹³ Исто, 365.

¹⁴ Philip Edgcumbe Hughes, *Paul's Second Epistle to the Corinthians*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1962.), 390.

Павле је имао огромне дарове, али његова љубав је била то што му је омогућавало да „све трпи” (1. Кор. 13,7) и делотворно поступа с проблематичним људима. Није другачије ни са хришћанским вођама и учитељима данас. Узмимо, на пример, Ентонија Нориса Гровеса (*Anthony Norris Groves*), мисионара у Ираку и Индији. Звали су га „оцем мисије вере”. И он је, као Павле, много страдао за Христа, али један од најсјајнијих квалитета његовог живота била је несебична љубав према људима. Та љубав је била укореењена у његовој љубави према Христу.

„Пожртвована љубав је суштина хришћанског живота”.
Бенџамин Ворфилд

Биограф Роберт Дан (*Robert Dann*) примећује како је љубав према људима учинила Гровеса великим мисионаром, упркос његовим слабостима:

Није био надарени еванђелиста ни говорник. Није био нарочито друштвен и често је везе с људима сматрао болним. Никад није био добар организатор ни администратор, као ни физички или ментално јак... Рекло би се да уопште није био створен за мисионара. Али је имао једну особину која је надокнадила све његове недостатке: знао је да воли. Љубав је била кључ за све: „Осећам да у љубави има нешто веома посвећујуће што убија ту омражену себичност која у своју омчу хвата све што је људско.” Љубав је била та која је привлачила људе Христу – не обреди, правила и обичаји, па чак ни доктрине, већ љубав. Она је такође била та која је привлачила људе Норису Гровесу.¹⁵

¹⁵ Robert Bernard Dann, *Father of Faith Missions: The Life and Times of Anthony Norris Groves* (Waynesboro, Ga.: Authentic Media, 2004.), 372.

Џон Кристијан Арулапан (*John Christian Arulappan*), индијски еванђелиста и оснивач црква који је био сведок хиљада обраћења и мноштва црква основаних у Индији, такође потврђује дејство Гровесове љубави. Он пише: „Искрено ме је волео као своје драго дете у Христу. Никада нисам упознао некога ко ме је толико волео ради Господа Исуса”.¹⁶

Вођство мотивисано љубављу има дубок утицај, јер су људи гладни љубави. Ово су ми доказала двојица пријатеља која су основала цркву. Убрзо након оснивања, организовали су састанак на ком су чланови нове заједнице могли да постављају питања. Током састанка, једна млада жена која је недавно постала хришћанка, питала је: „Да ли бисте ви умрли за мене?”

Њено питање их је ухватило сасвим неспремне. Да не би били неискрени, дали су јој мудар одговор. Рекли су јој да прво морају искрено да преиспитају сопствена срца пред Богом како би видели да ли је заиста толико воле. Кад то ураде, одговориће јој. Питање те младе обраћенице било је потпуно библијско. Како би јој ти одговорио?

¹⁶ Исто, 372.

Други део

**Карактер и понашање вође
који воли**

Поглавље 4

Стрпљив је и добар

Љубав је стрпљива, љубав је добра.
1. Кор. 13,4 (ССП)

Замисли више од три стотине хришћана, из више од четрдесет земаља и различитих деноминација, како живе заједно двадесет и четири часа дневно. Замисли како раде заједно у врло скученом простору, већина њих по две године, неки и дуже. Замисли да све то раде као неплаћени волонтери! Такав је живот на броду *MV Doulos*.

Протеклих двадесет и седам година *Doulos* је опловио свет и пристао у луке у више од стотину земаља, служећи као покретна изложба хришћанских књига и центар за конференције који је посетило осамнаест милиона људи. Овај брод, и још два слична, резултат су визије Џорџа Вервера (*George Verwer*), оснивача организације *Operation Mobilization* (познате као *ОМ*).¹ То је

¹ Други бродови су: *MV Logos* (1970.–1988. г.), који је потонуо код обале Чилеа, и *MV Logos II* (плови од 1990. г.). Нови брод који имамо је *Logos Hope* (значи „Реч наде”) и он ће заменићи *Logos II*. Приче о овим бродовима можеш да прочиташ у књигама *The Doulos Story* (Carlisle, England: *ОМ Pub.*, 1998.) и *The Logos Story* (Waynesboro, Ga.: *ОМ Lit.*, 1988.), од Елејн Ротон (*Elaine Rhoton*).

једна од првих краткорочних мисијских организација која је обучила више од 150.000 људи за мисију.

Волонтери који служе на броду су обични људи. Имају исте слабости и мане као сва друга људска бића. Они доживљавају исте тешкоће на броду као и људи на копну. Једина разлика је у томе што на броду нема бежања од сукоба. Како могу да живе и раде заједно под тако тешким условима, а да не униште једно друго? Одговор је: љубав.

Од самог оснивања ОМ-а, Џорџ Вервер је проповедао да би без „револуције љубави“² визија бродова и хиљада краткорочних тимова задужених за књиге остала само неостварив сан. Љубав која је потребна за заједнички рад на оваквим бродовима није сентиментална ни лепршава. То је голготски несебична и пожртвована љубав. То је љубав описана у 1. Коринћанима 13,4-7: стрпљива и добра, која не завиди, не хвалише се, не прави се важна, која није непристојна, не инсистира да све буде по њеном и није раздражљива ни увредљива. То је христолика љубав.

Упутства, а не поезија

Прва Коринћанима 13 није теоријско предавање о љубави, ни китњаста песма која слави тај осећај. Павле није био романтични песник. Био је апостол Исуса Христа – светски мисионар, оснивач цркава, пастор и учитељ. Ове речи су биле суштински важан део његових упутстава и опомена цркви у Коринту која је због недостатка љубави у понашању њених чланова била разједињена.

Да би им помогао да схвате свој недостатак, као и „још бољи пут“, Павле набраја петнаест карактеристика онога шта љубав јесте и шта она није. У грчком су све ове речи глаголи и описују шта љубав ради, а шта не ради. У преводима су то често придеви, зависно од језика до језика.

² George Verwer, *The Revolution of Love* (Waynesboro, Ga.: OM Lit., 1993.).

Љубав је

1. стрпљива
2. добра

Љубав

3. не завиди
4. не хвалише се
5. не прави се важна
6. није непристојна
7. не тражи своје
8. није раздражљива
9. не памти зло
10. не радује се неправди

Љубав

11. се радује истини
12. све подноси
13. све верује
14. свему се нада
15. све трпи

Ових петнаест особина изврсно приказују карактер и понашање Господа Исуса Христа, а ми своју љубав и вођство треба да обликујемо према његовом узору (1. Јн. 2,6). Са Христом који живи и делује у нама по Светом Духу, треба да се понашамо на исти начин – било да смо старешине, пастори, ђакони, омладински радници, вероучитељи, вође групе за слављење, мисионари, еванђелисти, вође библијских проучавања, или администратори цркве.

У служењу људима ове особине треба да преовлађују у нашем уму. Једно од најважнијих поглавља у Библији за живот у локалној цркви и хришћанско вођство је 1. Коринћанима 13. То поглавље дефинише како треба да се понашамо у браку, пријатељству, цркви и друштву. Описује какав треба да буде наш карактер – **а у хришћанској служби, карактер је све.**

Павле није само писао лепе речи о љубави: он их је живео, а Коринћани су видели њихову истину у његовом животу.

Љубав је стрпљива

Кад бисмо питали Господа какав треба да буде хришћански вођа који воли, он би прво рекао: „Стрпљив и добар.” Тако и Павле почиње и завршава овај списак о љубави наглашавајући њену стрпљиву и истрајну природу (1. Кор. 13,4.7). У несавршеном свету, вођа мора да се одликује стрпљењем.

Грчки глагол за стрпљење означава „дуго трпљење” или „уздржавање”, посебно у односу на личне повреде или претрпљене неправде. Хришћански дух љубави не тражи освету. Није брз на гнев.

Бог је врхунски пример стрпљивости.

Бог је врхунски пример стрпљивости.³ Кад смо у искушењу да будемо нестрпљиви с другима, треба да застанемо и размислимо о милостивом Божијем стрпљењу с нама и многим неправдама које смо му нанели. С обзиром на његово стрпљење с нама, ко смо ми да мислимо да не можемо стрпљиво да се носимо са слабостима и падовима других – или злом које су нам учинили?

Недостатак стрпљења је озбиљан недостатак хришћанског вође. Наш рад с људима је превасходно духовни, према томе мора да буде обављен на Божији начин, уз огромно стрпљење и бригу. Нестрпљив вођа је једнако деструктиван за народ колико и нестрпљив отац за своју децу или нестрпљив пастир за своје стадо.

³ 2. Мој. 34,6; Ис. 7,13; Јр. 15,15; Рим. 2,4; 9,22; Гал. 5,22; 1. Тим. 1,16; 2. Пт. 3,9.15.

Стрпљење је неопходно јер је живот пун фрустрација, боли и неправде.

У ствари је немогуће водити људе, а не бити нападнут.

Људи нападају карактер својих вођа, критикују њихове одлуке, говоре ружно иза њихових леђа и искоришћавају њихову љубав.

У одговору на такве нападе, љубав дуго трпи. Стога Павле поучава Господње слуге да буду стрпљиви кад им се чини неправда:

А слуга Господњи не треба да се свађа, него да буде кротак к свима, поучљив, који неправду може подносити, и с кротошћу поучавати оне који се противе: еда би им како Бог дао покајање за познање истине, и да се ископају из замке ђавола, који их је уловио живе за своју вољу (2. Тим. 2,24-26).

Недостатак стрпљења је озбиљан недостатак хришћанског вође. Нестрпљив вођа је једнако деструктиван за народ колико и нестрпљив отац за своју децу или нестрпљив пастир за своје стадо.

Стрпљење је, такође, потребно кад морамо да се носимо с многим слабостима и падовима других људи. Морамо да имамо стрпљење да бисмо поднели оне који споро уче, који се опиру променама, који су слаби у вери, брзи да се пожале, оне који заборављају своје одговорности, који су емоционално нестабилни, плашљиви или својевољни. Павле нас учи: „опомињите доконе, бодрите малодушне, помажите слабима, **са свима будите стрпљиви**” (1. Сол. 5,14 – ССП), а Тимотеја упућује: „проповедај Реч... уверавај, прекоревај, бодри **са свом стрпљивошћу**” (2. Тим. 4,2 – ССП; нагласак додат).

Стрпљиве вође на делу

Стрпљење не подразумева пасивност или одбијање суочења са греховима или проблемима људи. Без Павловог стрпљивог пасторалног вођства, он и Коринћани би отишли свако својим путем. Уместо тога, његово чврсто али стрпљиво решавање проблема сачувало је њихов однос. Кад су га Коринћани неправедно критиковали, Павле није одустао од њих, није их искључио ни постао осветољубив, није враћао зло за зло, нити је на грешан начин изразио гнев. Уместо тога, одговорио је на њихове критике, суочио их с њиховим грехом и опоменуо их на дисциплину. Што је још значајније, све је то урадио с истинским стрпљењем и у искреној љубави.

Зато је Павле могао да каже Коринћанима да је његово вођство било обележено стрпљењем, добротом и љубављу:

Никакво ни у чему не дајте спотицање, да се служба не куди; него у свему покажите се као слуге Божије... у подношењу, у доброту, у Духу Светом, у љубави истинитој (2. Кор. 6,3-4.6).

Стрпљење је и данас једнако важно у црквеном вођству као што је било у Павлово време. Много пута је стрпљење вође стављано на пробу. Роберт Чапмен је, на пример, био добро познат по љубави. И, као и све вође које воле, показао је изузетно стрпљење с тешким људима и проблемима.

Можда су његово стрпљење и љубав били најочигледнији кад је дошло до сукоба у познатој цркви у Плимуту (*Plymouth*) у Енглеској, између две јаке личности: Џона Нелсона Дарбија (*John Nelson Darby*), творца теорије о диспензацији (диспензационално стајалиште претпоставља да је Бог у различитим периодима библијске историје поступао с људима на различите начине, што се односи и на периоде искушења, на специфичан положај Израела итд. Сама реч диспензација значи управљање. – прим. прев.), и Бенцамина Њутна (*Benjamin W. Newton*), главног учитеља цркве. Кад њих двојица нису успели

да помире своје разлике, Дарби је објавио да планира да оснује нову, супарничку цркву у Плимуту. Његов предлог је узнемирио многе људе у самој цркви, као и оне који су одлазили у цркве повезане с њом. Роберт Чапмен је због љубави према обојици осећао порив да покуша да их помири. Замолио је Дарбија да одустане од својих намера, али он је одбио да послуша његов савет.

Дарбијев поступак је довео до стварања две сличне заједнице у Плимуту, готово исте величине. Те две цркве су стално биле у сукобу, због чега су остале заједнице сличних уверења морале да изаберу страну. Затим је, годину дана касније, Џон Дарби изнео још теже оптужбе против Њутнове доктрине. Њутн је с временом препознао своју доктринарну грешку и јавно је признао. Али Дарби и његове колеге су били истрајни у тврдњи да Њутнов заокрет није искрен. Како је време пролазило, били су у могућности да утичу на друге цркве да искључе Њутна и његову цркву из свог круга. Њутн је признао пораз и заувек напустио цркву у Плимуту, али битка није ни близу била готова. Заправо је умало ескалирала ван сваких разумних размера, како то често бива са црквеним сукобима, изазивајући неописиву тугу. Људима на обе стране срце је било сломљено због те горке поделе и непрестано су покушавали да их помире, али безуспешно. Сазван је и састанак дванаест утицајних вођа који су покушали да отклоне све веће поделе. Током тог састанка, Роберт Чапмен је дао једну од својих најупечатљивијих изјава. Говорећи о Дарбијевој неспособности да реши сукоб с Њутном, оспорио га је: „Требало је да чекаш дуже пре одвајања”.

„Чекао сам шест месеци”, одговорио је Дарби.

Чапменов одговор је био неуобичајено осоран: „Али да се то догодило у Барнстеплу, чекали бисмо шест година”.

Историја је потврдила да је Дарби био нестрпљив и груб – не само с Њутном, већ и с многим другима.⁴ Иако су неки

⁴ Jonathan D. Burnham, *A Story of Conflict: The Controversial Relationship between Benjamin Wills Newton and John Nelson Darby* (Waynesboro, Ga.: Paternoster Press/Authentic Media, 2004.).

почели да говоре о њему нимало љубазним изразима и да одбијају контакт с њим, Чапмен није. Његова љубав према Дарбију остала је несмањена. Уместо омаловажавања оних који су следили Цона Дарбија, он је о њима говорио као о „дубоко вољеној браћи за којима чезне”. Чапменова туга била је искрена јер је живео у складу с „још бољим путем”.

Љубав је добра

Прва два Павлова описа љубави налазе се у пару и савршено су уравнотежена: љубав је стрпљива (пасивна особина) и добра (активна особина). Стрпљење и доброта представљају две стране истог новчића љубави. „Не можеш да имаш љубав без доброте, баш као ни пролеће без цвећа”, пише Грејем Скроги (*W. Graham Scroggie*).⁵

Доброта је спремност да се чини добро, да се помогне, олакша терет, буде од користи, служи, буде нежан и саосећајан према другима. Каже се да је доброта љубав у радној одећи.

Бог је добар према свима,⁶ а у делу нашег Господа Исуса Христа на земљи показана је изобилна и саосећајна доброта. Јеванђеља су пуна прича о његовој доброти према невољнима: Исус је дотакао човека за ког Лука, лекар, каже да је био „сав у губи” (Лк. 5,12-13). Вилијам Лејн (*William Lane*) ово тачно описује као „нечувено дело саосећања”.⁷ Кад је наишао на деформисану жену, згрчену од болести и демонске силе, положио је руке на њу (Лк. 13,13). Дотакао је очи слепцу и нахранио мноштво. Имао је времена да стане и благослови децу. Јео је и разговарао с најомраженијим људима његовог

⁵ W. Graham Scroggie, *The Love Life: A Study of 1 Corinthians 13* (London: Pickering & Inglis, n.d.), 39.

⁶ Рута 2,20; 2. Сам. 9,3; Пс. 106,7; 145,17; Лк. 6,35; Рим. 2,4; 11,22; Еф. 2,7; Тит 3,4; 1. Пт. 2,3.

⁷ William L. Lane, *The Gospel According to Mark*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1974.), 87.

времена, цариницима. Озлоглашена неморална жена нашла је доброту и милост крај његових ногу (Лк. 7,37-39). Дела 10,38 сумирају ово говорећи да је Исус „свуда ишао, чинећи добро” (ССП).

Снага доброше

Писмо упорно говори да су сви они који воде и поучавају Господњи народ слуге које морају да буду добре према свима (2. Тим. 2,24). Павле тражи да се у свему покажемо као Божије слуге, у стрпљењу и доброти (2. Кор. 6,4,6).

Августин у својој књизи „Исповести” описује како га је, чак и у време кад није био обраћен, познати проповедник и епископ Амброзије подстакао више својом добротом него извршним проповедањем:

Тај „Божији човек” примио ме је као отац и изразио задовољство мојим доласком љубазношћу каква би више приличила дочеку владике. Свидео ми се, у почетку не као учитељ истине, јер нисам имао никаквог поверења у вашу цркву, већ као људско биће које је према мени било добро.⁸

Вође које воле су добре чак и према људима који их критикују, љуте се или им се супротстављају. За Томаса Кранмера (*Thomas Cranmer*), надбискупа Енглеске цркве (*Church of England*; државна црква у Енглеској и мајка црква Англиканске заједнице – прим. прев.), каже се: „Учинити му нешто нажао значило је примити доброту од њега”.⁹

Вођство без добротe је пропаст. На пример, старозаветни извештај о краљу Ровоаму, Соломуновом сину, показује како га

⁸ Augustine, *Confessions*, на енглески превео Henry Chadwick (Oxford: Oxford University Press, 1992.), 88.

⁹ Alfred Tennyson, *Queen Mary* (Boston: James R. Osgood, 1875.), 194.

је нељубазност уништила. Уочи његовог крунисања, Израелци су дошли код њега и тражили да им каже у каквом духу ће владати над њима, јер се владавина његовог оца завршила суровим тлачењем. Пре него што је одговорио народу, исправно се посаветовао са старцима – искусним људима који су служили код његовог оца и познавали и добре и лоше принципе вођства. Они су га посаветовали да влада у доброты. Рекли су му: „Ако се удобриш народу и угодиш им и одговориш им лепим речима, они ће ти бити слуге свагда” (2. Днев. 10,7).

Занемарујући мудрост и искуство стараца, Ровоам је одбацио њихов савет. Глупо је изабрао савет својих младих, неискусних пријатеља, који су му рекли да влада грубо, чврстом руком. (2. Днев. 10,10-11) Исход тога је била подела народа у грађанском рату. Хтели су доброг, а не суровог краља. Људи ни данас нису другачији. Доброта је кључ за делотворно вођство.

Ако желимо да досегнемо људе за Христа и утичемо на њих, морамо да развијамо добру нарав.

Ако желимо да досегнемо људе за Христа и утичемо на њих, морамо да развијамо добру нарав. Љубазни, добри поступци снажно утичу на људе и привлаче њихову пажњу: разгледница упућена болеснику, телефонски позив у ком се изражава брига, позив на вечеру, спремност да се помогне у олакшавању терета, брижан глас, нежан додир, пажљив гест, једноставно изражавање интересовања за нечије бриге, или посета. Доброта је тај „још бољи пут”.

Поглавље 5

Не завиди и не хвалише се

*Љубав не завиди, не хвалише се.
1. Кор. 13,4 (ССП)*

На свом другом мисионарском путовању Павле је боравио у Коринту, где је остао осамнаест месеци (Дела 18,11). Коринт је у то време био напредна римска колонија и Павле га је видео као стратешки важан град за унапређење Јеванђеља. Био је то Рим у малом, успешан, богат трговачки центар, који је нудио својим грађанима и путницима сва задовољства слободоумног космополитског града. Људи у тој култури су процењивали успех кроз богатство, лични престиж, такмичарски индивидуализам, мудрост и знање. Тај систем вредности није само прожимао културу већ је врло негативно утицао и на цркву. Према једном библичару: „Проблем није био у томе што је црква била у Коринту, већ што је превише Коринта било у цркви”.¹

Кад је Павле написао Прву посланицу Коринћанима, око три и по године након одласка из тог града, морао је да укаже на озбиљне проблеме у заједници. У корену тих проблема налазили су се световни ставови и уверења која су већ сама по себи непријатељска према Јеванђељу Христовог крста и његовој мудрости.

¹ David E. Garland, *1 Corinthians*, BECNT (Grand Rapids, Mich.: Baker, 2003.), 8.

Због бројних греха у цркви, Павле је био приморан да примени негативну тактику и означи осам особина које су неспојиве с љубављу. Тих осам особина – од којих свака одаје грешан недостатак љубави – поделило је цркву у Коринту, баш као што дели цркве данас.

Павле јасно каже да љубав

1. не завиди
2. не хвалише се
3. не прави се важна
4. није непристојна
5. не тражи своје
6. није раздражљива
7. не памти зло
8. не радује се неправди

Ових осам мана потпуно су неспојиве с љубављу. Укратко, оне изражавају себичан живот који уништава међуљудске односе и квари јединство које би требало да обележава сваку локалну цркву. Павлов списак служи као објективан стандард за исправљање нашег себичног понашања, за водич ка „још бољем путу”.

Љубав не завиди

На врху Павловог списка налази се мана која је уништила безброј односа и поделила многе цркве: завист или љубомора. Љубомора је поделила цркву у Коринту и оспорила коринћанску празну хвалу да су духовни: „Јер где су међу вама зависти и свађе и неслоге, нисте ли телесни, и не живите ли по човеку?” (1. Кор. 3,3)

Завист чини да људи постану озлојеђени због туђе среће. Она жуди за туђим даровима, имовином, положајем, утицајем. Сумњичава је и критикује популарност других. Натанијел Винсент оштрим речима описује мучан, себичан дух зависти:

Колико је само пакла у ђуди завидног човека! Срећа других, његова је беда; добро других, његова је невоља. На вештине других гледа злим очима и жалостан је због похвале другог као да је та похвала одузета њему. Због зависти мрзи свог ближњег и она је његов мучитељ.²

Завист је потпуно неспојива с љубављу. Она уништава љубав, а с њом и карактер вође.

Завист је потпуно неспојива с љубављу. Она уништава љубав, а с њом и карактер вође.

Завист је разорна

Извештај о краљу Саулу и Давиду даје живописну илустрацију разорне моћи зависти у животу вође. Саул је у почетку волео Давида, али готово истог трена, након што је млади пастир однео величанствену победу над дивом Голијатом, краљ је постао љубоморан на њега.

Давиду је имало на чему да се завиди. Био је млад, згодан, снажан, бриљантан, талентован и популаран. Бог га је као успешног ратника благословио у свему што је радио и његово име је било „врло прослављено”. (1. Сам. 18,30) Био је толико омиљен и толико су му се дивили, да су жене певале: „Саул [погуби] своју хиљаду, али Давид својих десет хиљада” (1. Сам. 18,7).

Ово поређење Саулових победа с Давидовим још већем достигнућима разбеснело је краља и ускомешало најгору

² Nathaniel Vincent, *A Discourse Concerning Love* (1684.; поново штампано издање, Morgan, Pa.: Soli Deo Gloria, 1998.), 82.

љубомору у њему. Почео је да мрзи Давида и да му се противи на сваком кораку. Говорио је зло о њему у свакој прилици и размишљао само о његовој пропасти. Уместо да се покаје због своје зависти и потражи Божију помоћ да призна Давида као Божији дар народу, Саул је потпуно дао одушка свом греху. Завист га је одвела у незадовољство, параноидно размишљање, личну беду и снове о убиству. На крају је уништио сам себе и изгубио краљевство. Његов живот је доказао да тамо где постоји завист нема љубави.

Нико од нас није имун на ускогрудну, себичну завист. Чак су се и најпосвећенији мисионари и Господње слуге борили с тим грехом. Џорџ Милер је био оснивач сиротишта „Ешли Даун” у Бристолу, у Енглеској. Док је као пастор служио заједно с Хенријем Крејком (*Henry Craik*) у цркви у Бристолу, Милер је видео да људи више уживају у поучавању тог другог човека него у његовом. Хенри Крејк није био само одличан учитељ Библије већ и првокласан научник класика и хебреистике. За разлику од краља Саула, Милер је био човек изузетне вере и молитве. Признао је да завиди свом сараднику и суочио се са својим грехом:

Кад сам 1832. године видео да неки људи више воле службу мог драгог пријатеља него моју, одлучио сам, у Божијој снази, да се радујем томе уместо да му завидим. Рекао сам заједно с Јованом Крститељем: „Не може човек ништа примити ако му не буде дано с неба” (Јн. 3,27). То одупирање ђаволу спречило је разједињење срца.³

³ W. Elfe Tayler, *Passages from the Diary and Letters of Henry Craik of Bristol* (London: Paternoster, n.d.), xiii.

Пријатељство Џорџа Милера и Хенрија Крејка трајало је тридесет и шест година, све до Крејкове смрти.⁴ Иако су обојица била јаки, вишеструко надарени људи, различитих личности, њихово дуго пријатељство било је јавно сведочанство снаге хришћанске љубави. Милер је био добро познат по многим доживотним пријатељствима с људима као што су Хадсон Тејлор, Чарлс Спурџен, Д. Л. Муди, Роберт Чапмен и други. Завидни људи, нажалост, имају мало правих пријатеља и много сукоба.

Морамо да будемо свесни да је завист преовлађујући грех међу Господњим народом и хришћанским вођама. Пастори могу да иду до бизарних крајности како би из цркве уклонили надарене људе који их угрожавају. Цркве могу да завиде другим црквама које су веће или убрзано расту. Мисионари могу да завиде другим мисионарима чији је рад плоднији или имају бољу подршку. Вође библијских проучавања могу да завиде популарнијим вођама библијских проучавања; певачи могу да завиде другим певачима који певају чешће или примају гласнији аплауз; старешине могу да завиде другим старешинама чије светло руковођења или знања сија сјајније; ђакони могу да завиде другим ђаконима који служе делотворније, или од којих се чешће тражи помоћ.

⁴ Његов биограф бележи: Ниједна црта Крејковог карактера није била упадљивија од љубави. Она је сијала из његовог лица, одавала се у његовом гласу, а његов живот је практично био објашњење тога шта значе речи „чините добро свима”. Одатле потиче његова озбиљност у проповедању, осетљивост за стање човечанства, саосећање за тугу других и невероватна наклоност према пријатељима, а посебно према члановима његове породице. Ретко је саосећајнији дух испуњенији љубављу напустио овај свет.

Taylor, *Passages from the Diary and Letters of Henry Craik of Bristol*, 307.

Љубав се радује с другима

Љубав „не гори од зависти”.⁵ Она је великодушна, задовољна, оријентисана на друге и пуна добре воље према њима. „Кад љубав види особу која је популарна, успешна, лепа или талентована, драго јој је због ње и никад није љубоморна ни завидна”.⁶ Братска љубав се труди да чашћу чини већим оног другог (Рим. 12,10).

Варнава, Павлов сарадник и човек који је знао да воли, радовао се Павловој даровитости, већој него што је била његова, те га је позвао да дође и служи с њим у цркви у Антиохији (Дела 11,19-26). Јонатан, син краља Саула, који је такође имао љубави, у великој мери се разликовао од свог завидног оца. Дивио се Давидовим способностима вође и ценио их. Био је спреман да угрози личну будућу улогу краља (1. Сам. 23,16-17) како би заштитио и унапредио Давида.

И нас би, као хришћанске вође, посвећеност љубави требало да подстакне да се свесно радујемо успеху и талентима других. Треба да се трудимо да унапређујемо њихове могућности за службу и да са њиховим јаким странама и даровима поступамо исто као са својима (1. Кор. 12,25-26). Кад се појави завист према другима, морамо да признамо себи то осећање такво какво јесте: као грех и егоцентричност. Попут Џорџа Милера, морамо да будемо одлучни, у Божијој снази, да се радујемо успеху друге особе. Тако ћемо бити срећнији и задовољнији, а Богу ће бити угодно што размишљамо и делујемо у складу с „joш бољим путем”.

⁵ Anthony C. Thiselton, *The First Epistle to the Corinthians*, NIGTC (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000.), 1048.

⁶ John MacArthur, *1 Corinthians* (Chicago: Moody Press, 1984.), 340.

Љубав се не хвалише

Попут греха зависти, и хвалисање је грешна преокупација собом. Хвалисавци жуде за пажњом. Желе да други хвале њихове способности, знање, успехе, па чак и њихово страдање за Бога. Пошто желе признање, говоре врло високо и врло много о себи, иако можда немају ништа значајно да кажу.

Хвалисање је дуго било озбиљан проблем међу религиозним људима. Лицемерни фарисеји који су о својој побожности трубили пред собом, бесрамно су жудели за пажњом народа. Били су верски разметљивци. Исус је указивао на то да воле предња места у синагогама, поздраве пуне поштовања на улици и похвале за јавна дела побожности. Исто тако су се верници у Коринту хвалили својом надмоћном мудрошћу, говорничким вештинама свог омиљеног учитеља и изванредним духовним искуствима. Били су пуни себе, а не љубави.

Такво хвалисање је проблем и данас. Јасно се сећам мисионара еванђелисте који је, заједно с другима, дошао код мене на вечеру. Три сата није престајао да прича о себи, својој служби и успеху. Причао нам је како је тешко радио, како је далеко путовао и како га је Бог благословио. Међутим, ниједног тренутка, током дуге вечере, није се распитивао о другим људима за столом. Био је хвалисавац.

Други пут сам био на црквеној конференцији која је имала изложбе стотина књига и служби. Наш сто је био поред штанда истакнутог и међународно познатог пастора и писца. Све време док је био тамо говорио је о себи. Није било могуће да не чујемо како се хвали два пуна дана. Свакој особи с којом је разговарао причао је како је велика његова црква, колико људи има међу његовим особљем и колико је велик црквени буџет. Није чак био ни суптилан око одавања имена познатих људи које је познавао и места на којима је проповедао. Био је хвалисавац.

Ипак, хвалисање не помаже никоме. Ми говоримо о испразном хвалисању, али у ствари, као што каже Скорци: „Нема друге врсте хвалисања. Сама његова природа и

суштина је испразност. Оно је увек оглашавање сиромаштва”.⁷ Хвалисање не изграђује црквену заједницу и не служи јој. Не поштује Христа. Уместо тога, оно застрашује и дели људе. Изазива друге да буду завидни. Посебно је гнусно код вођа. Уништава њихов карактер. Не бисмо желели да људи у цркви следе такав пример. Хвалисавци отворено занемарују Божију забрану самохваљења: „Нека те хвали други, а не твоја уста, туђин, а не твоје усне” (Приче 27,2).

Хвалисавци уздижу себе, љубоморни руше друге, али само људи који воле уздижу друге.

Љубав унапређује и хвали друге

Љубав унапређује и хвали друге. Скромна је и избегава да говори о себи. Стога се они којима влада Христова љубав радују у скретању пажње на друге, њиховом гурању на центар позорнице и дељењу места под рефлекторима. У контексту размишљања о духовној даровитости, Павле пише: „Јер кроз благодат која је мени дата кажем свакоме који је међу вама да не мислите за себе више него што ваља мислити; него да мислите у смерности” (Рим. 12,3). То не значи да никад не треба да говоримо о себи или да допустимо другима да се распитују за наша интересовања или службу. Али, танка је линија између говора о себи без хвалисања и хваљења на грешан, егоцентричан начин. Попут Павла и Варнаве, и мисионари треба да извештавају оне који их издржавају о Божијем деловању кроз њихов труд (Дела 14,27; 15,3). Вешти учитељи често користе илустрације из сопственог живота да делотворно пренесу своје искуство без хвалисања (Гал. 2,1-14). Разлика је у томе што хвалисавци користе друге људе како би испунили потребу за пажњом и похвалом.

⁷ W. Graham Scroggie, *The Love Life: A Study of 1 Corinthians 13* (London: Pickering & Inglis, n.d.), 40.

Хвалисавци уздижу себе, љубоморни руше друге, али само људи који воле уздижу друге.

Један мој пријатељ, мисионар, на повратку у Африку се нашао на броду с младим Билијем Грејемом (*Billy Graham*) и тад је био сведок љубави која се не хвали. Грејем је путовао у своју мисију у Лондону. Упознали су се и разговарали током пута, и нешто у њему је оставило дубок утисак на мог пријатеља. Грејем га је питао о животу и служби у Африци; био је искрено заинтересован за његов рад. Мој пријатељ је посебно приметио да овај ретко говори о себи или свом изванредном искуству еванђелисте. На крају пута, мисионар је питао младог еванђелисту како може да се моли за њега, а одговор је гласио: „Моли се да будем понизан”. Та молба је пре много година одражавала срце пуно мудрости и љубави. Деценијама касније, јасно је да се Били Грејем не може окривити за охолост због надарености или успеха.

„Хвалисање је увек оглашавање сиромаштва”.

Грејем Скорци

Има нешто што се може научити из његовог примера. **Понизни људи нису егоцентрични хвалисавци.** Уместо тога, они унапређују и хвале друге у складу с „још бољим путем” љубави.

Поглавље 6

Не прави се важан и није непристојан

Љубав се не прави важна, није непристојна.
1. Кор. 13,4-5 (ССП)

Тешко да је нешто у већој супротности с примером Исуса Христа, поруком крста и хришћанском љубављу као што је то арогантна сујета. Хришћани су грешници спасени Божијом милошћу и све духовне дарове и службе које имамо милостиво нам је дао Бог. Стога Писмо каже: „Шта ли имаш што ниси примио? А ако си примио, што се хвалиш као да ниси примио?” (1. Кор. 4,7).

У Господњем раду нема места самољубљу, посебно за оне који воде и поучавају заједницу крста. А ипак, ароганција је данас широко распрострањен проблем међу вођама.

Једном сам био присутан на свечаности доделе диплома из теологије кад је ректор универзитета у свом говору упутио слушаоцима изазовну поруку насловљену „Синдром велике фацие”. Било је задовољство чути га како упозорава дипломце да не мисле превисоко о себи и да се не понашају као велике фацие већ као понизне слуге Исуса Христа. Да би им то и практично показао исекао је пешкир на мале квадрате и ставио их у корпу. На крају говора позвао је дипломце да приђу и узму комадиће пешкира. Затим им је предложио да их држе у новчаницима као стални подсетник да је Исус узео пешкир

и опрао ноге ученицима. Какав диван подсетник тим младим слугама Јеванђеља. Подсећање на Христов пример понизности добро је за свакога ко служи у вођству локалне цркве.

Љубав се не прави важна

Дух ароганције ширио се црквом у Коринту и то је изазвало много проблема.¹ Ароганција је супротна љубави јер је више усредсређена на себе него на друге. Арогантни људи, посебно они религиозни, мисле да су бољи од других. Мисле да знају више него што стварно знају, сматрају себе светијима од других и замишљају да су даровитији него што заиста јесу. Слепи су за своје очигледне грехе, личне слабости и доктринарне грешке. Као што је Ејми Кармајкл једном рекла: „Они који превише мисле о себи, не мисле довољно”.²

„Ништа не држи хришћане даље од ђаволог домаћаја као понизност”.

Џонашан Едвардс

Грчка реч за арогантан може дословно да се преведе као „надут” или „надуван”. Џ. Б. Филипс (*J. B. Phillips*) у свом преводу одлично преноси ту мисао: Љубав „не негује надуване идеје о сопственој важности”.³ Другим речима, љубав нема комплекс више вредности. Било је важно да Исусови ученици

¹ Глаголски облик за реч „арогантан”, *φυσιωδ*, појављује се седам пута у Новом завету, а од тога шест пута у 1. Коринћанима (4,6.18-19; 5,2; 8,1; 13,4).

² Навод из књиге Wayne A. Mack, *Humility: The Forgotten Virtue* (Phillipsburg, N.J.: P&R Publishing, 2005.), 61.

³ J.B. Phillips, *The New Testament in Modern English*, поправљено издање, (New York: Macmillan, 1972.), 361.

схвате овај концепт јер су многе верске вође тог времена биле надуте од верског поноса. Један такав надувани фаризеј је примећен како се моли сам себи: „Боже! Хвалим те што ја нисам као остали људи” (Лк. 18,11).

Насупрот томе, Исус је строго забранио својим ученицима свако идолопоклоничко уздизање самог себе: „А највећи између вас да вам буде слуга. Јер који се подиже, понизиће се, а који се понижује, подигнуће се” (Мт. 23,11-12). Христове следбенике треба да обележава понизност, а не ароганција. Ароганција је ђавоља склоност (Ис. 14,13-14), а не Христова. И, као што је Џонатан Едвардс приметио: „Ништа не држи хришћане даље од ђавољег домашаја као понизност”.⁴

Новозаветни пример једног таквог арогантног црквеног вође и „велике фаце” је Диотреф. Библија каже да је волео да буде „први”. Јован пише (ССП):

Писао сам нешто цркви, али Диотреф, који жели да буде први међу њима, неће да нас прими. Зато ћу му, ако дођем, указати на дела која чини клеветући нас зловним речима. Али, ни то му није доста, него сам не прима браћу, а забрањује онима који би хтели и избацује их из цркве. (3. Јн. 9-10)

Диотреф је био толико пун себе да је критиковао вољеног апостола Јована и одбио да га послуша. Злостављао је људе који се нису слагали с њим, стварао атмосферу страха у цркви и захтевао да све буде по његовом. Није изграђивао људе већ их је ограничавао. Није их уједињавао већ делио. Није био понизан слуга-вођа. Није делио службу с браћом и колегама као што је био Павле. Одбацивао је побожне опомене и поуке. Његово срце није било скрушено пред Богом, а његов арогантни дух делио је људе и наносио штету цркви. Речено Павловим речима, Диотреф је био „звоно које звони, или прапорац који звечи” (1. Кор. 13,1).

⁴ Jonathan Edwards, „Undetected Spiritual Pride”, http://www.bibleteacher.org/jedw_19.htm (право на коришћење од 19. септембра 2005.).

Љубав је понизна и скромна

Природа љубави је супротна од ароганције. Љубав мисли понизно и скромно о себи и другима (Рим. 12,3). Дух љубави каже: „Не идите за оним што је високо, него нека вас привлачи оно што је понизно. Не будите уображени” (Рим. 12,16 – ССП). Петар је подстицао црквене старешине да се обуку у понизност (1. Пт. 5,5 – према изворнику), а Павле подсећа Ефесце да је служио „Господу са сваком понизности” (Дела 20,19).

Понизност је ментални склоп слуге. Због таквог става њега је могуће поучити, лакше прихвата сугестије и савете, боље ради с другима, способнији је да се носи с падовима и гресима других људи, спремнији је да се потчини другима, мање је склон борби и бржи да помири разлике. Без понизности, човек не може да буде христолик вођа (Мт. 11,29; Фил. 2,7-8).

Понизност такође помаже учитељима Речи да стварају боље односе с људима из свих друштвених кругова, чак и с најсиромашнијима и најмање образованима, баш као што је радио и наш Господ Исус Христос. Учители Божије речи морају да буду понизне слуге; у супротном противрече поруци Библије.

Павле и Аполо су били веома надарене вође и учители. Лако су могли да дођу у искушење да се надму од осећања надмоћи због бриљантног ума и великог успеха у ширењу Јеванђеља. А ипак, Павле мудро подсећа Коринћане који су високо ценили учитеље „велике фаце”, да су он и Аполо понизне Господње слуге и ништа више. Он пише: „Ко је дакле Павле а ко ли Аполо до само слуге кроз које веровасте, као што и сваком Господ даде” (1. Кор. 3,5).

Према томе, вође и учители који воле понизни су и скромни. Не понашају се према људима арогантно, већ с поштовањем. Понизно служе и уздижу друге, а не себе.

К. С. Луис (*C.S. Lewis*), један од најпознатијих хришћанских писаца, био је понизан човек који је као учитељ живео према „још бољем путу” љубави. Луис је предавао на универзитетима Оксфорду (*Oxford*) и Кембриџу (*Cambridge*), у Енглеској и

постао је познат широм света кад се с атеизма обратио на хришћанство. Написао је мноштво хришћанских књига које су продате у милионским тиражима и преведене на многе језике. Његова дела су дотакла безброј живота за Исуса Христа.

Упркос огромном међународном успеху, Луис је био понизан човек и учитељ, подједнако и стручњака и деце. Осим тога увек је био доступан свим људима који су тражили савет од њега. Лично је одговорио на хиљаде писама обичних људи које никад није упознао, али који су тражили његову помоћ. Веровао је да Бог жели да одговори на свако писмо, и тако је и радио, при чему је „према свакој особи која му је писала поступао као да је једнако важна колико и енглески краљ или краљица.”⁵ Било је то изузетно достигнуће, имајући у виду његов захтеван распоред. Одговарао је на питања о депресији, брачним сукобима и тешким теолошким проблемима. Такође је свакодневно био посвећен молитви за многе напаћене људе широм света који су тражили од њега да се моли за њих – људе које никад није упознао и међу којима је било неких прилично ексцентричних.

Луис је био англиканац и ишао је у локалну англиканску цркву у близини свога дома, где је наилазио на различите групе људи, од којих неки нису ни знали за његов књижевни успех и светску славу. Будући да ће небо бити пуно различитих врста људи који ће славити Бога, Луис је сматрао „незамисливим” да тражи цркву чији су чланови само академски грађани и људи из научних кругова. Слављење у локалној цркви за њега је било припрема за слављење у небу.⁶

Његов понизан став према другима открива се у дивној причи коју је испричао његов таксиста (Луис није имао ауто), Клифорд Морис (*Clifford Morris*). Луис се према њему, као и према свима другима, понашао с брижним и пажљивим поштовањем. Један од Луисових биографа, Лајл Дорсет (*Lyle W. Dorsett*), пише:

⁵ Lyle W. Dorsett, *Seeking the Secret Place: The Spiritual Formation of C.S. Lewis* (Grand Rapids, Mich.: Brazos Press, 2004.), 118.

⁶ Исто, 41.

[Морис] је увидео да је господин Луис топао и пријатан. Увек се према њему понашао као према себи равном, упркос великој разлици између њихових друштвених класа и нивоу образовања. Такав приступ је изненадио и благословио Мориса јер други људи – укључујући хришћане – нису били тако великодушни. Понекад је професор Луис улазио у возило и на путу ка Кембрицу рекао: „Извини Морисе, данас нећу моћи да разговарам четврт сата. Морам да се молим”.⁷

Луис је оштроумно схватао неопходност понизности у хришћанском животу и многе опасности грешне охолости. О охолости је написао: „Ђаво је постао ђаво због охолости. Охолост води у сваки други порок: то је у потпуности анти-Божије стање ума”.⁸

Међутим, они који живе према „још бољем путу”, не трпе „анти-Божије стање ума”. Уместо тога они су као и њихов Спаситељ „кротки и смерни у срцу” (Мт. 11,29).

Љубав није непристојна

Христолика љубав треба да утиче на наше целокупно понашање, а Писмо нам каже да љубав није непристојна; „не понаша се на неваспитан, неприкладан начин”.⁹ Глаголски облик за реч „непристојан” означава срамно поступање, супротно утврђеним стандардима правилног понашања и пристојности. Тако су неприкладно облачење, непажљив говор, непоштовање туђег времена и моралне савести, искоришћавање других, нетактичност, игнорисање доприноса и идеја других, безобзирно поступање према плановима и интересовањима

⁷ Исто, 42.

⁸ C.S. Lewis, *Mere Christianity* (San Francisco: HarperCollins, 2001.), 122.

⁹ Anthony C. Thiselton, *The First Epistle to the Corinthians*, NIGTC (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000.), 1049.

других, неприкладно понашање према супротном полу, основна неучтивост и невоспитање, као и опште занемаривање друштвено прихваћеног понашања докази недостатка љубави и није им место у локалној цркви.

Недостатак љубави био је очигледан у непристојном понашању цркве у Коринту. Богатији чланови нису чекали да сиромашнији стигну на Господњу вечеру. Уместо тога, себично су појели своју скупу храну и сиромашнима остављали само мало (1. Кор. 11,21-22.33).

Други чланови су непромишљено користили своје такозвано врхунско знање и слободе како би газили по савести своје слабије браће и сестара. Јели су храну жртвовану паганским идолима (1. Кор. 8), што је створило забуну и изазвало повреду савести код неких верника. Током црквених састанака, неки надарени говорници су узимали сво време за себе и спречавали друге да изразе своје духовне дарове. Било је и оних који су ометали друге док су говорили. Неки су говорили у језицима без тумачења, тако да људи нису разумели шта је речено. Да би окончао такво непристојно понашање, Павле их је поучио да све треба да се ради „поштено и уредно” (1. Кор. 14,40).

Неучтивост није нестала с црквом у Коринту, већ обележава и наше доба. Током богослужења у једној цркви којој сам био у посети, два младића иза мене су ометала причест. Крцкали су зубима орахе и тврде бомбоне. Пили су воду из пластичних флаша, и сваки пут кад би испили гутљај флаше су запукетале. Дошаптавали су се и говорили „амин” са заједницом али само да би се наругали. Узнемиравали су све око себе.

После службе, разговарао сам с једним од црквених вођа о њиховом понашању. Уздахнуо је фрустрирано. Уверавао ме је да су покушали да реше тај проблем неколико пута али родитељи су одбили да сарађују. Сматрали су да њихова деца имају право да једу и пију током службе. Наравно, такво понашање није допуштено ни у биоскопу, али они су сматрали да јесте у цркви. Били су то неучтиви људи који нису имали љубави ни обзира према другима.

Неучтивост није ограничена на године или друштвени статус. Интелектуалци и високо образовани људи могу да буду непристојни и безобзирни исто колико и сви други. На једном хришћанском универзитету конзервативни научник је држао предавање о непопуларној и политички некоректној теми. Док је говорио, присутни интелектуалци и вође су звиждали, викали и смејали му се. Овај сраман приказ непристојности, без имало поштовања према говорниковим осећањима и уверењима, био је далеко од љубави. Љубав није непристојна.

Љубав подстиче пристојно понашање

Људи који воле пазе како ће њихово понашање да утиче на друге, чак и у малим стварима. Они који су обузети Божијом љубављу поштују друштвене норме и усвојена правила понашања, учтиви су, тактични и имају осећај за прикладно облачење, говор и деловање. Осетљиви су на чињеницу да би људи у неким црквама били узнемирени ако проповедник или вођа групе за слављење не носи кравату и сако већ фармерке и дуксерицу. Схватају да би било неприкладно да вероучитељица дође на час обучена у одећу која би била прикладнија за плажу (1. Тим. 2,9-10). Знају да није пристојно разговарати преко мобилног телефона током богослужења.

Морамо да се одупремо прихватању непристојног понашања.

Љубав препознаје да неприкладно и неучтиво понашање омета састанке старешина и ђакона (као и све друге састанке црквеног одбора). Она подстиче делотворне састанке на којима се све обавља пристојно и уредно (1. Кор. 14,40). Кад се расправљамо с људима, не слушамо шта говоре, игноришемо њихове идеје, убацујемо заједљиве примедбе и претње, кињимо

их и показујемо непоштовање према онима који се не слажу с нама ту нема љубави. Таквом понашању нема места у црквеном вођству.

Док западно друштво постаје све неуглађеније и све несмотреније за основне стандарде учтивости и друштвених норми пристојности, морамо да се одупремо прихватању непристојног понашања. У супротном, то ће имати штетан и понижавајући утицај на наш живот и живот цркве.

„Нигде као мисија нисмо више изневерили него у недостатку такта и учтивости”.

Хадсон Тејлор

Ово је посебно важно за хришћане који путују у друге земље ради Исуса Христа. Хадсон Тејлор је био један од највећих хришћанских вођа свих времена и признат као човек који је имао много љубави. Изузетна прича о његовом животу и оснивању мисије у Кини детаљно је документована.¹⁰ Једна од његових многих врлина била је способност изврсне комуникације с Кинезима због истанчаног осећаја за пристојно понашање и њихову културу. Једном приликом се у писму пожалио на недостатак тактичности и, заправо, непоштовања, које неки мисионари показују према кинеским обичајима и протоколу, што је веома важан елемент кинеске културе. Његове речи треба послушати и данас:

Изгледа да су неке особе посебно веште да ураде праве ствари на најгори могући начин, или у најнеповољнијем тренутку. Стварно тупи или непристојни људи тешко ће избећи непосредне велике проблеме у Кини; и макар били најискренији, најпаметнији и најпобожнији неће много

¹⁰ Види. А.Ј. Broomhall, *Hudson Taylor & China's Open Century* 7 vol. (London: Hodder and Stoughton).

постићи. Нигде као мисија нисмо више изневерили него у недостатку такта и учтивости.¹¹

Христово велико послање (Мт. 28,18-20) упутило је све хришћане у мисију у цели свет. Павле је то препознао. Он је као еванђелиста и човек који је припадао трима различитим културама: јеврејској, римској и грчкој, често путовао ради Јеванђеља и знао како да се правилно прилагоди различитим друштвеним обичајима (1. Кор. 9,19-23; 10,32-33). Тако и ми, кад путујемо ради Христа, морамо да pazимо да не повредимо друштвене норме понашања наших домаћина већ да будемо добри амбасадори Божије љубави свим људима.

Следити још бољи пут љубави значи бити дубоко свестан онога што се сматра тактичним и учтивим у другим културама, као и поштовати друштвене обичаје других народа.

¹¹ Broomhall, *Hudson Taylor & China's Open Century*, vol. 5: *Refiner's Fire* (London: Hodder and Stoughton, 1985.), 231.

Поглавље 7

Није себичан и не љути се лако

Љубав не тражи своје, није раздражљива.
1. Кор. 13,5 (ССП)

Библија не крије чињеницу да су чак и међу апостолима постојали себични ставови и борба за превласт. На пример, Јаков и Јован су, мислећи само на себе, тражили од Исуса да им да почасна места у краљевству: „Дај нам да седнемо један с десне стране Теби, а други с леве, у слави Твојој” (Мк. 10,37). Њих двојица су били „редовни чланови клуба користољубивих људи”¹, а њихов захтев је истог тренутка подстакао сукоб међу осталим ученицима, као што себичне амбиције увек чине. Марко бележи: „И чувши то десеторица почеше се срдити на Јакова и Јована”. Били су огорчени јер су и они били користољубиви и жудели су за положајем моћи и славе.

Овај догађај показује колико су мало разумели путеве свог Господа и колико су још морали научити о братској љубави и служењу једно другом. „Јаков и Јован су желели да седе на престолу у моћи и слави”, пише Џон Стот (*John Stott*), „а Исус зна да мора да виси на крсту у слабости и срамоти. Антитеза је потпуна”.²

¹ Lewis B. Smedes, *Love Within Limits: Realizing Selfless Love in a Selfish World* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1978.), 42.

² John Stott, *The Cross of Christ* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1986.), 286.

Љубав није заокупљена собом

Пета негативна изјава циља на себичност, корен многих наших проблема, порок потпуно неспојив с хришћанском љубављу и вођством. У 1. Коринћанима 13,5 пише да „љубав не тражи своје”. То значи да она не тражи личне интересе или корист за себе. Нити је „заокупљена бригом за себе”.³ Веома је важно да ово разумемо јер живимо у доба радикалног индивидуализма. Људи у многим савременим западним друштвима обузети су само личним интересима. Себе постављају у центар свемира, на место које с пуним правом припада једино Богу. То свепрожимајуће усредсређење на себе потпуно је супротно од хришћанске љубави.

Да је Исус тражио своју корист, не би било крста. Али Писмо каже: „Христос није себи угађао” (Рим. 15,3 – ССП). Наш Господ није дошао да му служе, већ да служи: „А ја сам међу вама као слуга” (Лк. 22,27).

Ни Павле није тражио своје. Да јесте, не би морао да претрпи сав бол који је укључен у ширење Јеванђеља и бригу за цркве. Али због своје љубави према Христу, изражене кроз љубав према другима, могао је да каже: „Као што ја у свачему свима угађам, не тражећи своје користи него многих, да се спасу” (1. Кор. 10,33). „Јер премда сам слободан од свих, свима себе учиних робом” (1. Кор. 9,19). „Јер не тражим што је ваше него вас... А ја драговољно потрошићу и бићу потрошен за душе ваше”. (2. Кор. 12,14-15)

„Христос није себи угађао” Рим. 15,3.

Тешко су коринтски верници могли да следе овај пример, јер су они радили управо супротно: инсистирали су на својим

³ Anthony C. Thiselton, *The First Epistle to the Corinthians*, NIGTC (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000.), 1050.

правима и слободи да једу храну жртвовану паганским идолима, чак и ако та слобода вређа савест слабије браће и сестара (1. Кор. 8–10). Нису разумели дух љубави који каже: „Зато, ако јело саблажњава брата мог, нећу јести меса довека, да не саблазним брата свог” (1. Кор. 8,13). Није им било важно што жалосте браћу: „ако је брат твој јела ради жалостан, већ се не владаш по љубави” (Рим. 14,15). Користили су своју величанствену слободу и дарове за себичне циљеве, уместо за добробит целе заједнице.

Као себични, користољубиви људи, нису разумели ни хришћанску службу ни улогу слуге коју има хришћански вођа или учитељ. Неки у Коринту су чак видели Павлово страдање и несебичан живот као пример слабости и неуспеха. Схватили су хришћанско вођство као моћ и власт, а не као слабост и служење; зато су и сумњали у његово апостолство. Исто погрешно схватање правог хришћанског вођства траје и данас.

Љубав је заокућљена другима

Велики непријатељ сваког пастира је себично срце. Предиван новозаветни пример вође и учитеља који воли је Варнава. Он није себично тежио ка високом положају. Лука бележи да је био „благ и пун Духа Светога и вере” (Дела 11,24). Будући да је био пун Светог Духа, обележавала га је љубав (Гал. 5,22) и све њене одлике, описане у 1. Коринћанима 13,4-7.

Варнава је више мислио о ономе што је најбоље за нову цркву него о сопственом угледу и сигурности.

Кад први пут сусрећемо Варнаву у Новом завету, видимо да продаје земљу и даје новац сиромашним светима у Јерусалиму (Дела 4,36-37). Дарежљивост према другима природно

проистиче из љубави. Као што каже Роберт Ло (*Robert Law*): „Љубав је подстицај на давање”.⁴

Али оно што је посебно упечатљиво код њега је начин на који је делио свој положај вође и службу с Павлом. Вође из Јерусалима су послале Варнаву да помогне новооснованој цркви у Антиохији. Било је то узбудљиво место. Бог је деловао међу незнабошцима и он је био у средишту збивања. А ипак, више је мислио о ономе што је најбоље за нову цркву него о сопственом угледу и сигурности.

Уверен да је цркви потребна Павлова изванредна даровитост, Варнава је, жртвујући се тиме, отпутовао у Тарс да нађе Павла и позове га у Антиохију да поучава. То је значило да ће делити своју улогу учитеља и вође с њим, који је био далеко даровитији. Варнава је гурао Павла испред себе и касније је он постао истакнутији од њега. Као што је један проповедник згодно приметио: „Варнава није био халапљив човек”. Није морао да врши сву службу, ни да добије сву славу, нити је тежио да буде стављен на пиједестал; радије је прао ноге другима (Јн. 13,14). Уздизао је људе; није их ограничавао (Дела 11,19-24). Давао је; није узимао. Његова љубав је била од врсте која даје, а не од оне која узима.⁵

Варнава је био прави хришћански вођа и учитељ који воли. Није био љубоморан на Павла, нити се хвалио својим статусом апостола или својом духовношћу. Није био арогантан, неучтив, себичан, већ је себе давао на корист других. Није ни чудо да су га људи звали „сином утехе” (Дела 4,36; 11,23). Био је пример пароле: „Велике ствари могу да се догоде ако не бринеш коме ће припасти заслуге”. Велике ствари су се и догодиле у цркви у Антиохији кроз Павла и Варнаву и настављају да се догађају у црквама и данас, због несепичних учитеља и вођа.

⁴ Robert Law, *The Tests of Life: A Study of the First Epistle of St. John* (Edinburgh: T&T Clark, 1914.), 72.

⁵ I. Howard Marshall, *The Epistles of John*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1978.), 126.

Савремени Варнава је Џон Стот, бивши главни парох *All Souls Church* у Лондону, почасни капелан енглеске краљице и аутор многих изврских библијских коментара. Један професор мисије присећа се како је на аеродрому приметио старијег човека који седи у аеродромској капели с великом хрпом писама поред себе и пише. Био је то Џон Стот. Као пастир пун љубави, Стот је писао многим људима и охрабривао их, посебно младе. Такође је, као и Варнава, био добро познат као љубазан Божији слуга који је своју службу поучавања и вођства делио с другима.⁶

Стотово срце понизног слуге најбоље се види из приче једног од његових латиноамеричких колега који је за њега преводио на шпански кад је био на Куби:

...након што сам пет дана преводио [за Џона Стота], позвао ме је да заједно посматрамо птице, али ја сам болестан пао у кревет. Каква је привилегија била да ме он храни, брине се и моли за мене, теши ме и срдечно ми служи. Имао сам утисак да су собарице у хотелу у ком смо одсели мислиле да сам ја нека изузетно важна особа јер се за мене бринуо угледан белац, англосаксонски центлмен. Такво нешто још никад нису виделе.⁷

Вође и учитељи који воле, било да се ради о вероучитељима или еванђелистима у мисији, несебично дају своје време, енергију и имовину, да помогну људима. Предају се на службу другима, пружају руке невољнима, на себе заборављају и потпуно се себе одричу. Не припадају себи и није их брига хоће ли неко поступати према њима неправедно; не брину се хоће ли им се људи одужити, па чак ни хоће ли им пристојно захвалити. То су побожни људи који не гледају само на сопствене интересе, већ на интересе других (Фил. 2,4).

⁶ Timothy Dudley-Smith, *John Stott: A Global Ministry* (Leicester, England: InterVarsity, 2001.), 21.

⁷ Исто, 454.

Љубав не може лако да се испровоцира

Предивно обележје љубави јесте да не може лако да се испровоцира на гнев. „Љубав није раздражљива”. То је врло значајна, практична врлина за вође. Они морају да се носе с много тешких ситуација. Увек ће постојати обиље горива којим се код вође може потпалити гнев, раздражљивост, увредљивост, огорчење и озлојеђеност. Због тога је један од библијских услова за старешину да не сме да буде напрасит (Тит 1,7 – ССП). Пастири не могу да ударају и убијају овце зато што су сами узнемирени.

„Људско срце је веома склоно непотребном и грешном гневу, јер је по природи пуно гордости и себичности”.

Џонашан Едвардс

То не значи да нас други људи никад неће наљутити или раздражити. Библија не каже да се љубав не љути, већ да је није лако испровоцирати на љутњу или раздражљивост. Постоји праведан, контролисан гнев, мотивисан љубављу, који се противи злу и неистинама које бесомучно уништавају људе.⁸ Али љубав никад не може да се испровоцира у деструктивном смислу због погрешних мотива. „Људско срце је”, каже Џонатан Едвардс, „веома склоно непотребном и грешном гневу, јер је по природи пуно гордости и себичности”.⁹ Такав гнев је неспојив с љубављу.

Један професор с теолошког факултета је испричао да је био у ресторану с неким пастором кад је конобарица случајно просула воду по пасторовом оделу. Он је плануо на њу, потпуно дајући одушка свом незадовољству. Након што се

⁸ 4. Мој. 16,15; Пс. 7,11; Наум 1,2,6; Јн. 2,13-17; Еф. 4,26.

⁹ Jonathan Edwards, *Charity and Its Fruits* (1852.; поново штампано издање, Edinburgh: Banner of Truth, 1978.), 201.

пастор обрисао, професор се нагнуо према њему и прошапутао: „Можда треба да јој посведочимо Христову љубав”. Пастор је схватио поруку.

Срце које воли (попут Христовог) одмах би се сажалило на конобарицу и више би размишљало о њеним осећањима него о поквашеном оделу. Тражило би начин како да ублажи напетост, умањивањем важности ситуације и уверавањем конобарице. Инцидент је лако могао да се претвори у позитивно сведочанство за Христа, али пастор је мислио само на себе и своје одело. Било га је лако испровоцирати.

Изван цркве, такве вође погрешно представљају Христа и изводе његов народ на лош глас у свету. А у цркви није тешко видети како они које је лако испровоцирати на гнев нехајно плаше, повређују и деле људе. Они призивају и подстичу сукобе.

Гневни људи нису усредсређени на друге већ на своја осећања и проблеме. Кад су вође гневне, проблеми су преувеличани, лоша комуникација и неразумевање цветају, а објективност и разум нестају. Тамо где влада гнев, мали проблеми постају велике експлозије које могу да разнесу цркву на комаде. Уверен сам **да је неконтролисани гнев нанео више штете нашим црквама него што смо спремни да признамо.** То је велик проблем.

Ђаво је стручњак у коришћењу гнева за уништавање цркве и породице, и често може да испровоцира побожне вође да другима ураде нешто веома разорно. Нико од нас није имун на повређивање људи својим гневом. Хенри Драмонд (*Henry Drummond*) је проницљиво приметио да је гнев „мана моралних”. Размисли само о томе колико смо брзи да умањимо и оправдамо своје изливе гнева према другима:

Склони смо да на плаховиту нарав гледамо као на нешкодљиву слабост... Али она се налази управо ту, у средишту ове анализе љубави, а Библија је увек и изнова осуђује као најразорнији део људске природе.

Посебност плахе нарави је у томе што је она мана моралних. Често је то једина мрља у иначе племенитом карактеру. Сигурно познајеш мушкарце који су скоро савршени и жене које би то потпуно и биле, али и једни други се лако узрујају, брзо плану или су „преосетљиви”. Спојивост плахе нарави и високо моралног карактера један је од најчуднијих и најтужнијих проблема етике¹⁰ [нагласак додат].

Кад се као хришћани суочимо са сукобом и проблемима у односу с људима треба да се препустимо вођству Светога Духа и да се трудимо да владамо собом, не дајући места гневу (Гал. 5,22-23). Неконтролисан гнев је дело тела и ђавола (Гал. 5,19-20; Еф. 4,30-32). Стара изрека каже да кад се ваза прелије, из ње излази оно што је унутра. Кад мораш да се бавиш неким ко је непријатан или несмотрен, или једноставно види ствари другачије од тебе, шта излази из **тебе**? Изнеси ово озбиљно пред Господа и чувај се било каквог самооправдавања.¹¹ Писмо каже: „Зато, љубазна браћо моја, нека буде сваки... спор срдити се. Јер срдња човечија не чини правде Божије” (Јак. 1,19-20).

Љубав је смирена и сјора на гнев

Вође које воле не љуте се због сваког малог неслагања или фрустрације. Разлог за то је, као што смо видели, то што

¹⁰ Henry Drummond, *The Greatest Thing in the World* (1874., поново штампано издање, Burlington, Ont.: Inspirational Promotions, n.d.), 21-22.

¹¹ Џонатан Едвардс примећује: „Људи често наводе да је њихова ревност за веру, дужност и давање части Богу разлог њихове озлојеђености, кад су у ствари у питању само њихови лични интереси и њихова угроженост. Невероватно је колико су у стању да буду агресивни изговарајући се тиме да су ревни за Бога и праведност у случајевима кад је дирнута њихова част, воља или интерес, и да ту ревност наводе као разлог за повређивање других или гунђање на њих” (Edwards, *Charity and Its Fruits*, 198.).

је љубав **стрпљива**. Љубав дуго трпи неправду коју су јој други нанели. Они који су у стању да владају својим гневом владају потенцијално опасном ситуацијом и доносе исцељење повређеним осећањима: „Ко је спор на гнев, утишава свађу” (Приче 15,18).

Мартин Лојд-Џонс прича како је Хадсон Тејлор био спор на гнев и срџбу. Једном приликом је, стојећи на обали велике реке у Кини, позвао чамац да га пребаци на другу страну. Кад је чамац стигао, неки богати Кинез који је стајао иза Хадсона пожурio је да се укрца пре њега и тако га снажно гурнуо, да је Хадсон пао у блато. Ужаснут оним што је видео, чамција је одбио да пусти богаташа да се укрца јер га је Тејлор први звао, а био је и странац који је, према кинеским обичајима, заслужио да се према њему поступа с пуним поштовањем. Богаташ није приметио да је Хадсон Тејлор странац, јер је овај био обучен у кинеску одећу. Кад је схватио шта је урадио, одмах се извинио. Хадсон Тејлор није реаговао у гневу и срџби, него је љубазно позвао човека да му се придружи у чамцу и посведочио му Христову љубав.¹² Реаговао је на провокативну ситуацију у складу с „још бољим путем”.

¹² D. Martyn Lloyd-Jones, *Studies in the Sermon on the Mount*, 2 vols. (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1971.), 1,281-82.

Поглавље 8

Није увредљив ни пакостан

*Љубав не памти зло, не радује се неправди,
а радује се истини.
1. Кор. 13,5-6 (ССП)*

Упркос Чапменовом карактеру испуњеном љубављу, било је људи који су га презирали. На пример, локални трговац у Барнстеплу толико је био изнервиран због његовог јавног проповедања да га је једном плунуо! Годинама је трговац наставио да критикује и омета Чапменово проповедање на отвореном, али он је наставио са својом службом и, кад се указала прилика, благословио је трговца.

А прилика се указала кад је Чапмену дошао у посету један богати рођак. Било је то више од обичне посете. Рођак је хтео да види Чапменову службу гостопримства и пружања помоћи сиромашнима. Након биласка, рођак је питао може ли да купи намирнице за мисију. Чапмен се радо сложио али је инсистирао да се куповина обави у одређеној продавници – оној коју је држао трговац који га је тако дуго жестоко клеветао.

Несвестан претходних размирица између трговца и Чапмена, рођак је отишао тамо где су га упутили. Изабрао је и платио велику количину намирница и затим рекао трговцу да то све достави Роберту Чапмену. Запрепашћени трговац му је рекао да је вероватно дошао у погрешну продавницу, али овај је објаснио да га је Чапмен послао баш ту. Ускоро је трговац стигао у кућу

господина Чапмена. Ту је бризнуо у плач и затражио опроштај. Истог тог дана, предао је свој живот Христу!

„Опростити без прекора, који се не види чак ни у држању или погледу”, написао је Роберт Чапмен, „највеће је дело милости – то значи угледати се на Христа”.¹

Љубав не памти зло и не тражи освету

Још једно благородно, ослобађајуће обележје љубави је то што није увредљива. Дослован превод значи да љубав „не рачуна зло”. Библичар Дејвид Гарланд (*David Garland*) објашњава сликовито значење ових речи: „Љубав не води књиге о злу... То је сликовит приказ вођења евиденције о нанесеном злу с циљем да се освети за претрпљени бол”.² Љубав не памти зло и не тражи освету. Не чува „приватну картотеку нанесених неправди којој може да се врати и чува је и прегледа сваки пут кад се нека нова бол појави на видуку”.³

Џеј Адамс (*Jay Adams*), хришћанска саветница и ауторица многих књига на ту тему, преноси причу о пару који је затражио помоћ од хришћанског саветника. У ствари је лекар предложио жени да оде код саветника јер јој се често враћао чир за који није било видљивог физичког разлога. Током разговора, жена је бацила на саветников сто рукопис дебео два и по центиметра, исписан с обе стране на папиру А4 формата. Био је то записник неправди које јој је муж нанео у последњих тринаест година”.⁴

¹ Robert L. Peterson и Alexander Strauch, *Agape Leadership: Lessons in Spiritual Leadership from the Life of R. C. Chapman* (Littleton, Colo.: Lewis & Roth, 1991.), 39.

² David E. Garland, *1 Corinthians*, BECNT (Grand Rapids, Mich.: Baker, 2003.), 618.-619.

³ D.A. Carson, *Showing the Spirit: A Theological Exposition of 1 Corinthians 12–14* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1987.), 62.

⁴ Jay E. Adams, *Christian Living in the Home* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1972.), 33.

Ако уживамо у неговању старих рана, прогутаће нас горчина.

Саветник је одмах видео да је озлојеђеност због многих грешака њеног мужа, као и прецизна документација сваке од њих, од те жене учинила огорчено биће. Вођење записника о гресима њеног мужа само је погоршало ствар, до те мере да је постала физички болесна. Зато ју је саветник мудро подсетио на 1. Коринћанима 13, наглашавајући да љубав не памти зло које су јој други нанели.

Слобода да се не памти нанесено зло суштински је важна за љубав. Сви смо некад били повређени. Сви смо морали да се боримо с праштањем. Сви смо морали да се ослободимо лоших сећања и одустанемо од жеље за осветом, да бисмо се помирили с онима који су нас повредили. Нема шансе да бисмо могли да живимо срећно у браку или с другим верницима у локалној цркви без ове одлике љубави. Ако одбијамо да се ослободимо емоционалног бола, ако уживамо у неговању старих рана, ако се осећамо примораним да се обрачунамо с нашим непријатељима, прогутаће нас горчина, гнев и непраштање. Бићемо бедни примери и неделотворне вође за Христа.

Љубав ојрашџа

Сви истакнути Божији људи, мушкарци и жене, кроз векове су трпели страховите неправде и критике, али ипак су те прилике искористили да опросте, уместо да остану озлојеђени. Не постоји оправдање за враћање зла за зло или уништавање туђег живота (Рим. 12,21). Кад смо повређени, у ствари имамо прилику да извршимо „нову заповест”, да идемо краљевским путем љубави, да нахранимо нашег непријатеља и побринемо се за њега, да „скупимо огњено угљевље на његову главу” и да „надвладамо зло добрим” (Рим. 12,14.19-21). То је прилика

да трпимо за Господа и да се угледамо на његову љубав испуњену праштањем: „[Праштајте] један другом, као што је и Бог у Христу опростио вама... Угледајте се дакле на Бога, као љубазна деца. И живите у љубави, као што је и Христос љубио нас, и предаде себе за нас” (Еф. 4,32–5,2).

Како је моћна сила љубав кад може да надвлада зло, покрије болна сећања, опрости, одрекне се освете и спречи огорчење. Луис Смедес (*Lewis Smedes*) пише:

Љубав не мора да рашчисти све неспоразуме. У њеној снази, појединости из прошлости постају небитне... Рачуни могу да остану неизмирени; разлике непревазиђене; салдо неуравнотежен. Сукоби због различитих сећања људи о неком догађају могу да остану неразрешени, а прошлост збркана... Љубав више воли да ушушка сва та неодговорена питања о правди и неправди из прошлости у недра опроштења и подстакне нас на нови почетак... Корак ка помиреном животу један је од најтежих захтева који се поставља пред човека. Љубав је снага која то може да учини.⁵

Кад изаберемо пут љубави не значи да нећемо осећати бол због нанесене неправде или да се нећемо борити с гневом и ружним сећањима. Бол ћемо осећати, али изабрати „још бољи пут” значи настојати, по сили и уз помоћ Светог Духа који је у нама, да се искрено позабавимо својим емоционалним ранама. Опраштамо другима баш као што је нама Христос опростио много пута. Покушавамо да разумемо особу која нам је нанела бол и признајемо да смо и ми учинили исто другима. Признајемо сопствене лоше ставове, самосажалење и немилосрдно срце. Гледамо на ствари из Божије перспективе и одбијамо да наставимо борбу. Молимо се и одлазимо тој другој особи, искрено тражећи стварну обнову односа и исцељење.

⁵ Lewis Smedes, *Love within Limits: Realizing Selfless Love in a Selfish World* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1978.), 78-79.

Писмо нам даје много примера снаге љубави која опрашта. Кад је Давид чуо да је краљ Саул, који је више пута покушао да га убије, погинуо у борби, он „ридаше и плакаше, и постише до вечери за Саулом и за Јонатаном сином његовим” (2. Сам. 1,12) Давид није ликовео над Сауловом смрћу, иако би већина људи на његовом месту играла од радости. Исус се на крсту молио: „Оче! Опрости им; јер не знаду шта чине” (Лк. 23,34). И Стефан, први хришћански мученик, такође се молио за своје џелате: „Господе! Не прими им ово за грех” (Дела 7,60).

И други верници нам непрестано дају добар пример снаге љубави која опрашта. Након што су Аука Индијанци из амазонске дунгле источног Еквадора убили Џима Елиота (*Jim Elliot*) и четворицу његових пријатеља, Пита Флеминга, Роџера Јудериена, Еда Меккелија и Нејта Сејнта (*Pete Fleming, Roger Youderian, Ed McCully, Nate Saint*), његова жена Елизабет (*Elisabeth*) и четири остале жене нису размишљале о освети, већ о љубави и опроштењу. Новинар који је био сведок њихове реакције на вест о смрти мужева, бележи следеће:

Удовице су биле уверене да смрт њихових мужева није била бесмислена трагедија, како је многим изгледало. Нису ни помишљале на освету, напротив, осећале су још већи подстрек да се Аука племену однесе њихова порука љубави и откупљења.⁶

Елизабет Елиот је касније написала:

То је у мени подстакло још личнију жељу да допрем до њих. Чињеница да је Исус Христос умро за све подстиче у мени заинтересованост за спасење свих, али чињеница да је Џим волео Аука народ и умро за њих, повећава моју љубав према њима.⁷

⁶ Elisabeth Elliot, *The Savage My Kinsman* (Ann Arbor, Mich.: Servant Books, 1981.), 6.

⁷ Исто, 9.

Скоро три године након смрти петоро младих мисионара, Елизабет Елиот и Рејчел Сејнт (*Rachel Saint*), Нејтова сестра, преселиле су се у село Аука племена и тако постале први странци који су икад живели међу тим дивљим народом. Постале су пријатељи и весници Јеванђеља истим оним људима који су им убили мужа и брата. Данас је, као резултат тих првих сусрета и каснијег рада мисионара, тамо основана црква и преведен Нови завет. Изузетна је то прича о хришћанској љубави и опроштењу.

Клара Бартон (*Clara Barton*), оснивачица америчког Црвеног крста, позната као „анђео с ратишта”, била је изузетна жена првокласног карактера. Као и свака истакнута особа, и она је имала критичаре. Кад ју је један пријатељ подсетио на критику коју је некад неко направио на рачун њеног рада, Клара тога није могла да се сети. Изненађен, пријатељ је рекао: „Не сећаш се тога?” Кларин одговор је сада већ класика: „Не, јасно се сећам да сам то заборавила”. Љубав истиче заборављање зла које је претрпела.

Афроамерички еванђелиста и друштвени реформатор, Џон Перкинс (*John Perkins*), преноси како су он и његови пријатељи били претучени готово на смрт и мучени у затвору у Мисисипију зато што су покушали да помогну црнцима да стекну друштвену равноправност и економску независност. Сатима су га непрекидно брутално шутирала и газила, ударали пендрецима и палицама, све док није почео да крвари и док није изгубио свест. Пијани полицајци су му прислонили ненапуњен пиштољ на главу и повукли обарач да му се наругају. Један полицајац му је гурнуо виљушку у грло. До краја су дали одушка својој одвратној мржњи. Две године касније, Џон се опорављао од операције желуца. Још увек је чекао на остваривање људских права, али док је лежао у кревету размишљао је о патњама које је искусио и шта би Бог тражио од њега да учини. Написао је:

Са ужасом сам схватио да је мржња могла да ме уништи – разорније и брже од сваке штете коју сам могао да нанесем онима који су ме повредили. Могао

сам да покушам да им вратим истом мером, као што су многа моја браћа учинила. Али да јесам, по чему бих се разликовао од белаца који мрзе?

И куда би ме мржња одвела? Свако може да мрзи. Сва та мржња и узвраћање мржњом чине да се тај зачарани круг расизма непрестано окреће.

Док сам лежао у кревету, у мени је деловао Божији Дух и у мом уму се створила слика. Била је то слика крста – Христа на крсту. То је избрисало све друго из мог ума.

Тај Исус је знао шта сам претрпео, разумео је и било му је важно. Јер је све то и сâм искусио.

...Али он се молио Богу да им опрости. „Оче! Опрости им, јер не знају шта чине”.

Непријатељи су га мрзели, али Исус је опростио. Нисам могао да побегнем од тога.

Божији Дух је наставио да ради на мени и у мени све док нисам могао да кажем заједно с Исусом: „И ја им опраштам”. Обећао сам му да ћу „вратити добрим за зло”, а не злим за зло. И он ми је дао љубав која ми је била потребна да испуним његову заповест да волим своје непријатеље.

Бог ме је због Христа сусрео и исцелио моје срце и ум својом љубављу.

...Божији Дух ми је помогао да заиста поверујем у оно што сам често исповедао: да је само у Христовој љубави нада за мене и за оне за које сам некад тако тешко радио.⁸

Живот према „још бољем путу” не води дневник неправди и емоционалних повреда. Не планира одмазду. Уместо тога, „љубав је великодушна у својој заборавности”.⁹ Она опрашта и благосиља оне који су узроковали бол.

⁸ John Perkins, *Let Justice Roll Down* (Glendale, Calif.: Regal Books, 1976.), 204-06.

⁹ W. Graham Scroggie, *The Love Life: A Study of 1 Corinthians 13* (London: Pickering & Inglis, n.d.), 44.

Љубав се не радује неправди

Осма и последња негативна изјава је савршен закључак: Љубав се не радује неправди. (1. Кор. 13,6) Лион Морис (*Leon Morris*) пише: „Љубав се не радује ни једној врсти зла”.¹⁰ Она не може да нађе то изврнуто задовољство у неправди или неправедности, јер такво понашање повређује људе и срамоти Бога. Не саосећа ни са чим неправедним. Људи који живе према „још бољем путу” љубави, „мрзећи на зло држе се добра” (Рим. 12,9).

Нажалост, у свету у ком се често зло назива добрим, а добро злим (Ис. 5,20), постоји много радовања у неправди и њеног оправдавања (Рим. 1,32). Али зачуђујуће је како дубоко „религиозни” људи могу да нађу огромно задовољство у чињењу зла. Они који су планирали напад на Светски трговачки центар у Њујорку, 11. септембра 2001. г., који је убио и престравио хиљаде невиних душа, уживали су у свом смртоносном походу. Широм света, неки људи су јавно плесали од радости, док су се други наслађивали тајно. У име Бога и религије људи могу да лажу, убијају и ратују.

Могуће је наћи и неке хришћане који верују у Библију, како се радују неправди. На пример, један евангелистички пастор је с проповедаонице радосно саопштио да је брат у Христу који се противио његовој служби изненада умро. Изјавио је да је смрт тог човека Божија осуда. Једна ђаконеса је победоносно причала пријатељицама да је својим телефонским позивима и писмима успела да отера четири пастора. Неки старешина се хвалио како ужива у доброј свађи, понижавању свог пастора и уништавању његових планова за цркву. Један пастор је ликовао кад је чуо каква је несрећа задесила људе који су напустили његову цркву. Такве „злоћудне радости” веома жалосте Божијег Светог Духа (Еф. 4,30) и сигурно не спадају у понашање оних који живе према „још бољем путу” љубави.

¹⁰ Leon Morris, *The First Epistle of Paul to the Corinthians*, TNTC (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1958.), 185.

„Оно чему се човек радује заиста је поуздан тест његовог карактера.”

Грејем Скроги

Скроги веома добро опажа кад каже: „Оно чему се човек радује заиста је поуздан тест његовог карактера. Радовање преовлађивању зла или несрећи у животу других показатељ је великог моралног пада”.¹¹

Људи који воле не уживају у осећају надмоћи над другима. Не налазе задовољство у сочним трачевима и причама о гадним гресима и пропасти хришћанских вођа које им се не свиђају. Не ликују над скандалима у деноминацији којој су некад припадали, нити се наслађују у чињеници да је људе који су напустили њихову цркву задесила несрећа. Не може да им буде драго кад, у народу који презиру, земљотрес однесе хиљаде живота. Не уживају у јавном осуђивању и критиковању неуспеха и грешака других хришћана. А ако морају да разоткрију нечије грешно понашање или да се суоче с њим, раде то са самилошћу и искреном тугом у срцу.

Вође које воле следе Јовов и Давидов пример. Јов је био старешина испуњен љубављу и могао је искрено да каже својим клеветницима: „[нисам се] радовао несрећи ненавидника свог [нити] заиграо када га је зло задесило” (Јов. 31,29). Давид није налазио радост у поражавању својих непријатеља. Кад му је дата прилика да убије краља Саула, свог смртног непријатеља, он је одбио да се наслађује у њој (1. Сам. 24,1-7). Могао је више него у једној прилици лако да убије краља, али му је поштедео живот. Чак је и сâм Саул био принуђен да призна Давиду: „Правији си од мене, јер си ми вратио добро за зло које сам ја теби учинио” (1. Сам. 24,17^(24,18)). Саул никад није разумео Давидову невероватну љубав према њему и његовој породици. Ускогрудне, љубоморне вође

¹¹ Scroggie, *The Love Life*, 45.

не размишљају позитивно, не труде се прво да истраже своје сумње како би се уверили да су оправдане и немају навику да о другима мисле најбоље.

Љубав се радује истини

Последњој негативној изјави, да се љубав не радује неправди, Павле додаје одговарајућу супротност: љубав се радује истини. Срце које воли растужи се над почињеним злом, јер оно уништава људе и није угодно Богу. Истина има потпуно супротан ефекат: због ње љубав пева од радости као птица у свитање у летњем дану. Љубав брзо препознаје понашање и ставове који су у складу с истином и веома се радује кад она преовлађује.

У том контексту, реч **истина** је употребљена у смислу праведног понашања или начела која одговарају истини поруке Јеванђеља. Павле не говори о „истини” у апстрактном смислу, већ о истини у пракси, која резултира праведним животом. Истина и праведност су у хришћанској вери неодвојиво повезане. Љубав поздравља сваку врлину и доброту, било да је особа верник или не. Она се радује светом карактеру, праведном понашању, честитости и расту у Христу. „Особа пуна хришћанске љубави радује се понашању које је одраз Јеванђеља: свакој стеченој победи, сваком опроштењу, сваком делу љубазности”.¹²

Вође и учитељи који воле људе рећи ће ти да је једна од њихових највећих радости кад виде да они које воде расту у вери и живе у послушности Христу. Сећам се да сам једном седео у ресторану с групом колега, хришћанских професора и учитеља, и слушао их како разговарају. Радовали су се напретку својих студената, као да говоре о победи омиљеног тима на светском фудбалском првенству. Њихова радост је

¹² Gordon D. Fee, *The First Epistle to the Corinthians*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1987.), 639.

било то што су гледали како њихови студенти живе у складу с истином.

Отац изгубљеног сина веома се обрадовао његовом покајању и повратку кући (Лк. 15,11-32). Лука бележи:

А кад је још подалеко био, угледа га отац његов... и притрчавши загрли га и целива га... и рече слугама својим: Изнесите најлепшу хаљину и обуците га, и подајте му прстен на руку и обућу на ноге. И доведите теле угојено те закољите, да једемо и да се веселимо (Лк. 15,20-23).

Међутим, старији брат изгубљеног сина није се радовао његовом покајању и повратку кући, јер није имао Божију љубав у свом срцу. Пун самоправедности, „он се расрди и не хтеде да уђе” на прославу братовљевог повратка кући. Радовао би се само да је чуо да је његовог брата задесило неко зло, или чак смрт.

Нежно Павлово срце радовало се у свему што су Коринћани радили исправно и добро, упркос њиховим бројним пропустима (1. Кор. 1,4-8; 11,2). Није у души ликовео кад је Бог морао да предузме дисциплинске мере против неких Коринћана зато што нису послушали Павлова упутства (1. Кор. 11,30). Њихове патње му нису донеле задовољење нити осећај победе и сопствене исправности. Могао је да се радује само покајању, помирењу, исцељењу, побожном понашању и победи над ђаволом. Његово срце је уживало само кад види да његови обраћеници расту у љубави и светом понашању.

Јован се радовао због брата Гаја који је живео хришћанским животом у складу с истином:

Обрадовах се врло кад дођоше браћа и посведочише твоју истину, како ти у истини живиш. Немам веће радости од ове да чујем да моја деца у истини ходе. Љубазни! Верно радиш што чиниш браћи и гостима,

који посведочише твоју љубав пред црквом; и добро ћеш учинити ако их спремиш као што треба пред Богом (3. Јн. 3-6; види такође: 2. Јн. 4).

Доказ да је Гај живео у истини били су љубав и гостопримство које је указао путницима хришћанима, од којих су многи били путујући еванђелисти и учитељи (3. Јн. 5-8). Јовану је вест да је Гај љубазан, великодушан и несебичан причинила велику радост.

Радовати се у истини, а не у неправди, значи живети у складу с „још бољим путем” љубави.

Поглавље 9

Све подноси, све верује, свему се нада, све трпи

*Љубав све подноси, све верује, свему се нада,
све трпи.*

1. Кор. 13,7 (ССП)

Љубав је истрајна. Једном сам читао причу о младићу склоном криминалу који је стално упадао у невоље с полицијом због дроге и крађе. Био је хапшен и затваран више пута и на крају је послат у затвор где је остао већи део свог живота. Након кратког боравка у затвору, заборавили су га сви пријатељи, па чак и отац. Изван затворских зидина нико га се више није сећао, осим једне особе. Сваке недеље његова мајка би села у аутобус и путовала сатима да га посети у затвору. Након неколико сати колико је трајала посета, вратила би се кући. Писала му је скоро сваки дан и често слала књиге и личне ствари, већ према допуштењу управе затвора. Ни даљина, ни затворске зидине, ни новац, ни време нису могли да је спрече да воли свог сина и посећује га.

Неки мисле да су људи који воле слабићи и мекушци, али ништа не може бити даље од истине. Људи који не воле су слабићи јер њима управљају личне ускогрудне, себичне жудње. Исус је волео више од било кога другог, а он није био слабић. Дао је живот да спасе друге. Павлово непрестано бављење Коринћанима, након све боли коју су му проузроковали, не показује слабост, већ велику снагу и издржљивост.

Истрајна снага љубави

Павле користи четири позитивне тврдње којима закључује и резимира свој опис љубави, а које нам говоре шта љубав ради.¹ Она све подноси, све верује, свему се нада, све трпи.

Све њодноси

Љубав подноси² тежак терет животних проблема и страдања. Остаје постојана и јака упркос противљењу, лишавању и напорном раду. Храбра је. Може да носи огроман терет; зато вође које воле имају невероватну способност да издрже свакојак патње и фрустрације ради других и Јеванђеља (1. Кор. 9,12). То је одлика свих добрих пастира (1. Мој. 31,38-40). Истрајни су, не одустају лако и не распадају се под притиском.

Вође које воле су истрајне, не одустају лако и не распадају се под притиском.

¹ Сваки од ова четири глагола има за објекат грчку реч *παντα*, што значи „све”. Међутим, акузатив овде „стоји готово као прилог”: „увек” или „у свему” (*BDAG, s.v. pas, 783*). *NIV*, као и многи писци библијских коментара, више воле овај прилошки облик. Тиме се избегава идеја да љубав наивно верује у „све” и нада се „свему”. Тешко је бити сигуран који је превод бољи.

² Грчки глагол *στέγο* може да значи (1) „покрива”, као код покривања нечијих грешака (*NIV* преводи као „штити”) или (2) „подноси тешкоће; трпи”. Овде су могућа оба значења, али друго одговара начину на који Павле користи ту реч (1. Кор. 9,12; 1. Сол. 3,1.5) и зато му се даје предност.

Све верује

Затим Павле истиче веру и наду јер су оне повезане с подношењем и истрајношћу у свему. Вера и нада су елементи љубави који јој омогућавају да издржи тешкоће и поднесе тежак терет живота. У контакту с ближњима, љубав није сумњичава ни цинична, већ отворена и благонаклона. Труди се да види сваку особу у најбољем светлу, узимајући у обзир сложеност живота. Она верује да људи могу да се промене и поправе. Види њихову вредност, потенцијале и будуће могућности. „Она проучава мотиве и прави све могуће уступке”,³ каже Скרוги. Не плаши се да не буде у праву нити да је други осрамоте.

То не значи да је љубав лаковерна или слепа јер би то била неистинита вера. Подразумева се, иако није непосредно речено, да љубав не верује у лажи. Исусово поступање с Дванаесторицом, с њиховим слабостима и падовима, показује његову љубав која све верује и свему се нада.

Љубав такође верује Богу и његовој Речи и у томе је основна разлика у начину на који неко види и реагује на људе и тешке проблеме. Вера гледа на људе и живот кроз призму Божије суверене намене за његов народ. Она почива у поуздању да „онима који љубе Бога све иде на добро” (Рим. 8,28). Верује да нас ништа „не може раставити од љубави Божије, која је у Христу Исусу, Господу нашем” (Рим. 8,39); и да ће „Онај који је почео добро дело у нама довршити га до дана Исуса Христа” (Фил. 1,6), као и да Богу ништа није немогуће.

Свему се нада

Други кључни састојак љубави је нада. У коринтској цркви је владао неред, али Павле никад није престао да се нада. Није очајавао. Није, фрустриран, отишао од њих. Писао им је,

³ W. Graham Scroggie, *The Love Life: A Study of 1 Corinthians 13* (London: Pickering & Inglis, n.d.), 46.

посећивао их, слао представнике и молио се за њих. Упркос његовим оштрим речима, имао је поуздања да ће они на крају реаговати правилно.

Павле изражава своје поверење у њих: „много се хвалим вама, напунио сам се утехе, изобилан сам радошћу поред свих брига наших” (2. Кор. 7,4). „Радујем се, дакле, што се у свему смем ослонити на вас” (2. Кор. 7,16; види такође 1,7; 2,3; 7,4.14-16; 10,15).

Вера у Божију коначну победу и његове добре намере за његов народ даје реалан оптимизам, упркос учесталим тешкоћама и разочарањима.

То поверење није сентиментална жеља; то је вера у Божију коначну победу и његове добре намере за његов народ. То му даје реалан оптимизам и поверење у будућност, упркос учесталим тешкоћама и разочарањима. Нада у Господа и поуздање у његова сигурна обећања омогућили су Павлу да сагледа проблеме и неуспехе из исправне перспективе (Гал. 5,10; 2. Сол. 3,4; Флм. 21).

Све њрџи

Последње обележје, издржљивост, слично је првом, „све подноси”. Љубав је јака и истрајна: „Ниједна тешкоћа ни неуспех неће натерати љубав да престане да буде љубав”.⁴ Љубав траје; не предаје се; истрајава упркос противљењу, нељубазности и тешкоћама; она никада не одустаје. Не може се служити Христу и његовом народу без труда и самопожртвовања. Љубав даје човеку снагу да све издржи.

⁴ С.К. Barrett, *A Commentary on the First Epistle to the Corinthians*, NHTC (New York: Harper & Row, 1968.), 305.

Живот Мојсија, највећег израелског вође, показује како љубав све подноси, све верује, свему се нада, све трпи. Четрдесет дугих година је водио израелски народ кроз Синајску пустињу. Они су се непрестано жалили на његово вођство. Лажно су га оптуживали за злоупотребу, неспособност, зле побуде, охолост, па чак и за то да покушава да убије њих и њихову децу. Једном приликом су били спремни да га каменују на смрт. Ево неколико примера њихових оптужби и приговора:

- „Зар не беше гробова у Мисиру, него нас доведе да изгинемо у пустињи? Шта учини, те нас изведе из Мисира... Прођи нас се, нека служимо Мисирцима” (2. Мој. 14,11-12).
- „И стаде викати сав збор синова Израилевих на Мојсија и на Арона... Јер нас изведосте у ову пустињу да поморите сав овај збор глађу” (2. Мој. 16,2-3).
- „И народ се свађаше с Мојсијем... А Мојсије завапи ка Господу говорећи: Шта ћу чинити с овим народом? Још мало па ће ме засути камењем” (2. Мој. 17,2-4).
- „Зашто нас води Господ у ту земљу да изгинемо од мача, жене наше и деца наша да постану робље? Није ли боље да се вратимо у Мисир? И рекоше међу собом: Да поставимо старешину, па да се вратимо у Мисир” (4. Мој. 14,3-4).
- „Зашто нас изведосте из Мисира да нас доведете на ово зло место?” (4. Мој. 20,5).

Једном приликом су његови брат и сестра говорили ружно о њему (4. Мој. 12). Рекли су: „Зар је само преко Мојсија говорио Господ? Није ли говорио и преко нас?” (4. Мој. 12,2). Мора да је Мојсију било посебно тешко кад су га нападали породица и

присни пријатељи. Али он им је опростио и молио се за њихову обнову кад их је Бог осудио због грешних оптужби.

Један од најгорих тренутака у Мојсијевом животу био је кад га је 250 угледних вођа народа оптужило за грешно, доминантно вођство (4. Мој. 16). Рекли су њему и Арону:

Доста нек вам је!... зашто се подижете над збором Господњим?... Мало ли је што си нас извео из земље... да нас побијеш у овој пустињи, него још хоћеш да владаш над нама? Јеси ли нас одвео у земљу где тече млеко и мед? (4. Мој. 16,3.13-14).

Народ је потпуно одбацио Мојсијево вођство и поставио новог вођу који ће их повести назад у Египат (Нем. 9,17). Том приликом, Мојсије се помолио Богу да их казни због безбожности и Бог је то учинио. Кажњени су праведном и дугом одгодом уласка у Обећану земљу.

Али у другим приликама Мојсије се молио да Бог не уништи народ. У четири наврата Бог је био спреман да то уради због њихове сталне побуне, али Мојсије се молио и заступао за њих да буду поштеђени.⁵ Вероватно је могао да се сети стотину разлога да се не моли за њих, али као Божији човек био је у стању да се уздигне изнад личних осећања и да се моли за њихово опроштење и ослобођење.

Само љубав према Богу и према људима може да објасни Мојсијево стрпљење с Израелцима. Љубав дуго трпи, све подноси, све верује, свему се нада. Сваки пут кад се чинило да је све изгубљено за народ, он је веровао, надао се и издржао. Себичне вође, с друге стране, топе се као снежне пахуљице на топлоти. Они не истрајавају.

Најзначајнија служба с људима обично је дугорочна, али таква служба успева само уз натприродну силу која је вођама дата одозго како би издржали животне тешкоће и боли. Неки мисионари деценијама служе на опасним подручјима где

⁵ 2. Мој. 32,10-14; 4. Мој. 14,12-20; 16,20-22.41-50.

проблемима и препрекама нема краја. Како трају? Због љубави према Богу и људима. Љубав рађа веру, наду и издржљивост да се поднесу сви животни проблеми.

Највећа ствар на свету

Снага љубави да истраје (1. Кор. 13,7) води нас у завршни део поглавља 13 (ст. 9-13), где Павле даје своје две најдубље изјаве о хришћанској љубави: „Љубав никад не престаје” и „А сад остаје вера, нада, љубав, ово троје; али је љубав највећа међу њима”.

Љубав је вечна

1. Кор. 13,8-12

У стиху 8 Павле пише: „Љубав никад не престаје.” Технички, ово није део оних петнаест обележја љубави из стихова 4 до 7. У овом стиху почиње нов одељак у ком је приказана супротност између привремене природе духовних дарова и трајне природе љубави. То Павла директно враћа на проблем погрешне употребе духовних дарова у цркви у Коринту (1. Кор. 12,1–13,3).

Да би поново показао да је љубав тај „још бољи пут”, Павле својим читаоцима говори да ће духовни дарови, ма како импресивно и важно изгледали, једног дана престати: „а пророство ако ће и престати, језици ако ће умукнути, разума ако ће нестати” (1. Кор. 13,8). Доћи ће дан кад духовни дарови више неће бити потребни и кад ће нестати. У небу нам они неће бити потребни. Постоје само за садашње доба. Насупрот њима, љубав никад неће престати. Она вреди сада и заувек.

Небо ће бити дом вечно испуњен љубављу јер је тамо Бог, а „Бог је љубав”.

У закључном поглављу своје књиге „Добročинство и његови плодови”, Џонатан Едвардс описује небо као „свет свете љубави”⁶ и „рај љубави”.⁷ Небо ће бити дом вечно испуњен љубављу јер је тамо Бог, а „Бог је љубав” (1. Јн. 4,8).

Када хришћани воле једно друго као што је волео Исус, локална црква постаје слика нашег будућег славног постојања у небу у љубави. Нажалост, црква у Коринту није искусила небеску љубав. Обележавало ју је супарништво, судске парнице, неморал, злоупотреба хришћанске слободе, непристојно понашање, охолост и себична независност – свеукупно је била неприхватљиво лош приказ небеске стварности испуњене љубављу и плодовима Духа.

Љубав је највећа врлина

1. Кор. 13,13

Поглавље се завршава познатим речима: „А сад остаје вера, нада, љубав, ово троје; али је љубав највећа међу њима” (1. Кор. 13,13). Нема сваки хришћанин дар пророштва, језика или знања, али сваког мора да обележава вера, нада и љубав. Ове три врлине кључне су за хришћански живот и зрелост локалне цркве (1. Сол. 1,2-3).

Али чак и међу ове три главне врлине, Павле може да каже да је љубав највећа. Према томе, било да говоримо о духовним

⁶ Jonathan Edwards, *Charity and Its Fruits* (1852.; поново штампано издање, Edinburgh: Banner of Truth, 1978.), 325.

⁷ Исто, 351.

даровима или главним врлинама, љубав је највећа! Зато сваки хришћански вођа и учитељ мора активно и свесно да се ње држи (1. Кор. 14,1).

Резиме карактера и понашања вође који воли

Примењујући Павлових петнаест описа љубави, нас који водимо и поучавамо Божији народ треба пре свега да обележавају стрпљивост и доброта, чак и када нам они којима служимо наносе неправду. Нашу целокупну службу треба да одликују ове врлине.

Не смемо да будемо егоистичне вође које завиде онима који су даровитији или популарнији од нас, нити да понижавамо друге или се хвалимо својим достигнућима. И што је најважније, никад не смемо да будемо арогантни и да за себе мислимо да смо бољи од других људи. Треба да будемо понизни и скромни. Не смемо да будемо непристојни нити да се лоше понашамо, већ увек треба да смо тактични и свесни правила пристојности. Посебно не смемо да будемо себичне вође које гледају само лични интерес и корист. Треба да будемо слуге које изграђују друге. Не смемо лако да се љутимо и раздражујемо, што може да буде врло емотивно штетно за оне које водимо. Треба да будемо смирени, спори на гнев, никад осветољубиви. Не смемо да будемо злопамтила већ треба да опростимо и будемо милостиви. И на крају, не смемо да се радујемо никаквом злу, већ само истини.

Увек треба да имамо на уму да љубав све подноси, све верује, свему се нада, све трпи.

Позив на самопреиспитивање

Завршићу ово поглавље важном личном молбом: Немој да користиш ову књигу као средство да кажеш другима како

треба да воле. Неки од најдивнијих људи које знам били су неправедно оптужени да немају љубави.

У Старом завету су Израелци оптужили Мојсија да је без љубави хтео да доминира над народом, иако им је он спасао живот у више наврата и посветио им се у потпуности, како би их водио четрдесет година. Истина је у ствари да су Израелци били ти који нису имали љубави.

Најчешће људи који кажу да други немају љубави сами пате од тог недостатка. Мисле да нова заповест каже: „Воли ме или ћу уништити и тебе и твоју цркву”. И седе чекајући да их други заволе.

Како је лако видети трун недостатка љубави у туђем оку, а пропустити да видиш брвно егоцентричности, лицемерја и гнева у свом (Мт. 7,3-5). **Користи ову књигу, дакле, тако да говори теби.** Тежи да будеш пример љубави другима, у складу с „још бољим путем”. А кад искрсне ситуација у којој мораш да се суочиш са понашањем у ком нема љубави имаћеш кредибилитет, као и вештину да се „владаш по истини у љубави”. (Еф. 4,15)

Ако смо искрени, признаћемо да нико од нас не воли онако како би требало. Према томе, прво треба да судимо себи. Тек након што признамо сопствени грех недостатка љубави и покајемо се за њега, можемо почети да помажемо другима да воле. Дobar начин да се то уради јесте да се молимо за њих, јер само Бог може да промени срца.

Наравно, чак и драги људи, пуни љубави, с времена на време ураде нешто што сигурно није љубав. Уђу у ужасне сукобе и не буду онакви какви би требало да буду. Мартин Лутер (*Martin Luther*), реформатор из шеснаестог века, био је несебичан човек испуњен љубављу, али је понекад и он знао да буде оштар и груб. Једина особа савршена у љубави која је икад красила овај свет био је Господ Исус Христос. Сви ми други боримо се целог живота да волимо онако како је он волео и да схватимо како тачно волети у тешким ситуацијама.

Трећи део

Дела вође који воли

Поглавље 10

Изражавање љубави и наклоности

*Јер вас носим у свом срцу... љубављу Христа
Исуса чезнем за свима вама.
Фил. 1,7-8 (ССП)*

Једна наша породична пријатељица ишла је у цркву која се држала библијског учења али се одселила на неколико година. Када се вратила, приметила је предивну и узбудљиву промену. Црква се и даље држала библијског учења али је током тих година порасла у љубави. Људи су били пријатнији, услужнији и гостољубивији. Грлили су се међусобно, више бринули једни за друге и за своје чланове у потреби. У целој заједници јасно се осећала атмосфера љубави и наклоности.

Изражавање љубави речима

Љубав се у тој цркви огледала у речима, делима и показивању наклоности. Чињеница је: **љубав мора да се изрази; она не може да ћути**. Кад је његов Син био на земљи, Отац је повикао с неба: „Ово је мој љубљени Син, који је по мојој вољи” (Мт. 3,17 – ССП). Исус је речима изразио љубав према Оцу и ученицима: „имам љубав к Оцу” (Јн. 14,31); „и имам љубав к вама” (Јн. 15,9), а Петра је питао: „Љубиш ли ме?” Петар је трипут одговорио: „Љубим те” (Јн. 21,15-17).

Изражавање искрене љубави, као у наведеним примерима, даје тон целом Новом завету.

Изражавање захвалности

Људи који воле пуни су захвалности и отворено је изражавају. Од свих новозаветних писаца, Павле најчешће говори о својој љубави према сарадницима и обраћеницима. У својим писмима отворено изражава захвалност и одаје признање својим сарадницима на служби њему и Богу ради Јеванђеља. Не уздржава се од изражавања признања и похвале. Дубоко је захвалан на свима њима и на свему што су урадили.

Римљанима 16 представља одличан пример како Павле, не штедећи речи, јавно хвали своје пријатеље и рад других људи:

- Препоручујем вам, пак, Фиву, сестру нашу, која је слушкиња код цркве у Кенхреји (Рим. 16,1).
- Поздравите Прискилу и Акилу... који за душу моју своје вратове положише (Рим. 16,3-4).
- Поздравите Марију, која се много трудила за нас (Рим. 16,6).
- Поздравите Андроника и Јунију... који су знаменити међу апостолима (Рим. 16,7).
- Поздравите Амплија, мени љубазног у Господу (Рим. 16,8).
- Поздравите Апелија, окушаног у Христу (Рим. 16,10).
- Поздравите Трифену и Трифосу, које се труде у Господу (Рим. 16,12).

- Поздравите Персиду љубазну, која се много трудила у Господу (Рим. 16,12).
- Поздравите Руфа изабраног у Господу (Рим. 16,13).
- Поздравља вас Гај, домаћин мој и целе цркве (Рим. 16,23).

У другим Павловим писмима налазимо још примера:

- Знате дом Стефанин... на служење светима одреди се (1. Кор. 16,15).
- Тихик... верни слуга у Господу (Еф. 6,21).
- А његово [Тимотијево] поштење познајете (Фил. 2,22).
- Нађох за потребно да пошаљем к вама брата Епафродита, свог помагача и другара у војевању (Фил. 2,25).
- Као што и дознасте од Епафраса, љубазног нашег другара у служењу, који је за вас верни слуга Христов (Кол. 1,7).
- Тихик љубазни брат и верни слуга и другар у Господу (Кол. 4,7).
- С Онисимом верним и љубазним братом нашим (Кол. 4,9).
- Поздравља вас Епафрас... слуга Исуса Христа; он се једнако труди за вас у молитвама (Кол. 4,12).
- Поздравља вас Лука лекар љубазни (Кол. 4,14).

- Титу, правом сину по вери нас обојице (Тит 1,4).
- Филимону љубазном и помагачу нашем... што срца светих починуше кроза те, брате (Флм. – ст. 1 и 7).

Бог се изражава речима и нас је створио као бића која се изражавају речима. Стога у својој служби морамо да научимо да будемо дарезљиви с речима похвале и захвале. Треба да ставимо људима до знања да смо захвални Богу за њих. Не треба их оставити да нагађају шта мислимо, већ то морају да чују од нас.

Вође које говоре само кад имају нешто негативно да кажу или кад нешто не одобравају, нису делотворне. Људи морају да чују позитивне речи захвалности и љубави: такве речи изграђују здраву хришћанску заједницу. Баш као што им је потребан кисеоник да би дисали, људима треба и свеж дах потврде и признања да нахране душу. Требало би да као вође тежимо да будемо као Варнава, који је стално охрабривао друге људе наводима из Светог писма и љубазним речима потврђивања.

Вође које говоре само кад имају нешто негативно да кажу или кад нешто не одобравају, нису делотворне. Људи морају да чују позитивне речи захвалности и љубави.

Знам за мужа и жену који су тридесет и пет година служили без накнаде као надгледници веронауке у локалној цркви. Многи су из вођства признавали да је тај пар незаменљив, али кад су се пензионисали, нико им није рекао ни хвала. Није било јавног признања; није било телефонских позива ни писама захвалности. Сасвим разумљиво, били су опустошени том немом незахвалношћу! Чланови Христовог тела треба међусобно да делују као део активне заједнице, а не у пасивној

изолацији. Црква треба да буде место где људи изражавају љубав и уважавање, захваљују једно другом и охрабрују једно друго.

Изражавање искрене љубави

Павле је својим обраћеницима често изражавао дубоку наклоност користећи врло емотивне речи. Он пише гласом нежног пастира, а не далеког професионалног верског званичника или тврдог ревнитеља ког занима само узрок. Чак и кад поправља и кори, Павле се понаша очински и пастирски, нежно и у сузама, саосећајно и брижно. Примети колико има стихова у којима се изражава љубав његовог срца и срдачан стил вођења:

- Радujem се због вас (Рим. 16,19 – ССП).
- Јер вас носим у свом срцу (Фил. 1,7 – ССП).
- Љубављу Христа Исуса чезнем за свима вама (Фил. 1,8 – ССП).
- Браћо моја љубазна и пожељна, радости и венче мој! (Фил. 4,1).
- Тако смо вас радо имали да смо готови били дати вам не само Јеванђеље Божије, него и душе своје, јер сте нам омили (1. Сол. 2,8).
- Дечице моја, коју опет с муком рађам, докле Христово обличје не постане у вама; али бих хтео сад да сам код вас (Гал. 4,19-20).
- И љубав моја са свима вама у Христу Исусу (1. Кор. 16,24).

- Јер од бриге многе и туге срца написах вам с многим сузама... да бисте познали љубав коју имам изобилно к вама (2. Кор. 2,4).
- Отворено смо вам говорили, Коринћани; наше срце вам је широко отворено (2. Кор. 6,11 – ССП).
- Рекох да сте у срцима нашим, да бих с вама и умро и живео (2. Кор. 7,3).
- Зато што вас не волим? Бог зна да вас волим! (2. Кор. 11,11 – ССП).
- Не тражим шта је ваше него вас (2. Кор. 12,14).
- А ја ћу веома радо све да потрошим и самог себе да истрошим за ваше душе. Ако ја вас волим више, зар ћете ви мене волети мање? (2. Кор. 12,15 – ССП).
- А вас Господ да умножи, и да имате изобилну љубав један к другом... као и ми к вама (1. Сол. 3,12).
- Шаљем ти га назад, њега, то јест своје сопствено срце (Флм. 12).

Павле изражава дубока осећања према својим обраћеницима изобилном употребом назива из милоште. Најмање двадесет и четири пута назива своје читаоце „љубљенима”.¹ Није то празна фраза ни обична учтивост. Тај израз означава блискост, наклоност и љубав. Њему су пријатељи и обраћеници били вољена браћа и сестре. Они су били његова породица; људи блиско повезани истим Духом. Оне које Бог воли,² волео је и Павле.

¹ Израз **љубљени** (код Карацића „љубазни”; ССП овде има „драги” – прим. прев.) Јован користи девет пута, Петар седам, а Јаков и Јуда три пута.

² Рим. 1,7; 1. Сол. 1,4; 2. Сол. 2,13.

Вође и учитељи у цркви не би требало нерадо да користе породичне изразе љубави којима би показали шта осећају једни према другима. Ово је била уобичајена пракса у раној цркви. Изрази „браћа”, „брат” и „сестра” појављују се око 250 пута у Новом завету. У древном латинском спису (Марка Минуција Феликса) о хришћанима, под називом „Октавије”, паганин Цецилије критикује хришћане који „једва да су се упознали а већ воле један другог... и узајамно се зову браћом и сестрама”.³ Какав би то благослов био за нас да нас оптуже за нешто такво! Данас, више него икад, људи имају потребу да чују речи породичне љубави и повезаности. Такав близак и породични начин изражавања је библијски и одражава љубав новозаветне цркве.

Показивање физичких знакова наклоности

Један од физичких изрза хришћанске љубави је „пољубац љубави” и то је „веома леп обичај који су упражњавали рани хришћани”.⁴ Петар је подстицао своје читаоце да један другог поздрављају пољупцем љубави (1. Пт. 5,14), што је практичан израз његових ранијих упутстава да жарко воле једни друге као браћу и сестре:

- Од чистог срца љубите добро један другог (1. Пт. 1,22).
- Браћу љубите (1. Пт. 2,17).
- А пре свега имајте непрестану љубав међу собом (1. Пт. 4,8).

³ *The Octavius of Marcus Minucius Felix*, у *Ancient Christian Writers*, eds. Johannes Quasten et al., превод на енглески: G.W. Clarke (New York: Newman, 1974.), 64.

⁴ Paul A. Cedar, *James; 1, 2 Peter; and Jude*, *The Communicator's Commentary* (Waco, Tex.: Word, 1984.), 11: 200.

„Пољубац љубави”, који Павле назива још и „свети пољубац”,⁵ је спољашњи, физички знак „узајамности... јединства у статусу и идентитету, што је заједничко свим хришћанима без обзира на расу, сталеж или пол.”⁶ Али то је „свети” а не сензуалан пољубац и треба да буде дат с поштовањем и у пуној чистоти.

Било да „пољубац љубави” примењујемо као стваран пољубац, загрљај или срдачан стисак руке, примили смо заповест да браћу и сестре поздрављамо срдачно. Наши поздрави треба да одражавају наше породично јединство и љубав. Зато не будимо равнодушни, недружељубиви и хладни. Не узимајмо једни друге здраво за готово. Људима је потребан физички израз љубави колико и речи којима се она изражава. То физичко изражавање је конкретан и практичан начин на који можемо да живимо новозаветну заповест да непрестано волимо једни друге (1. Пт. 4,8).

Џон Стот, по природи уздржан човек, прави Енглец, научио је током својих многобројних путовања, нарочито у Латинску Америку и Африку, да ужива у срдачним загрљајима других верника. Завршавајући писмо једном пријатељу, нашао се: „Шаљем ти поздраве и загрљај (сада сам доживотни члан Института за терапију загрљајима!)”.⁷

И Павле је био члан „Института за терапију загрљајима”. На крају његове опроштајне поруке ефешким старешинама, Лука бележи: „А свију стаде велики плач и загрливши Павла целиваху га” (Дела 20,37).

Деца у нашим црквама такође треба да осете изразе љубави. Наш Господ Исус је срдачно примао децу. Радовао им се. Није био презаузет да обрати пажњу на њих. Дотакао их је, молио се за њих и благословио их (Мт. 19,13-15). Мајке и деца су се осећали пријатно кад су му приступали, јер је по природи био

⁵ Рим. 16,16; 1. Кор. 16,20; 2. Кор. 13,12; 1. Сол. 5,26.

⁶ Anthony C. Thiselton, *The First Epistle to the Corinthians*, NIGTC (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000.), 1346.

⁷ Timothy Dudley-Smith, *John Stott: A Global Ministry* (Leicester, England: InterVarsity, 2001.), 441.

гостољубив и срдачан. Будимо и ми заштитнички расположени према деци и волимо их.

Не узимај никога здраво за готово. Бог то не ради!

Локална црква је „дом Божији” (1. Тим. 3,15) и треба да буде испуњена речима љубави и изразима породичне наклоности. Нажалост, атмосфера у неким црквама је сличнија оној у погребном заводу него у породичном гнезду испуњеном љубављу. У њима је мало срдачности и топлине. Легитимни емоционални осећаји су потиснути. Људи се једва познају. Држе се на одстојању и једини израз наклоности је брз стисак руке при изласку из цркве. Такво понашање не одговара аутентичном хришћанском братству и сестринству. Не представља људе који су верни „новој заповести”.

Како почети

Да би створио бољу атмосферу љубави у својој цркви или групи коју водиш, почни редовно да се молиш за раст у љубави. Употреби ове стихове као водич за молитву:

- И зато се молим Богу да љубав ваша још више и више изобилује (Фил. 1,9).
- А вас Господ да умножи, и да имате изобилну љубав један к другом и к свима (1. Сол. 3,12).
- [Молим се] да бисте могли разумети са свима светима шта је ширина и дужина и дубина и висина, и познати претежнију од разума љубав Христову (Еф. 3,18-19).

Чак и ако у твојој цркви или групи има много љубави, ипак је можете имати „још изобилније” (1. Сол. 4,10). Поучавај оно што Библија говори о њој. Колико често људи чују темељно излагање 1. Коринћанима 13, Ефесцима 3,14-19 и 4,1-16, или 1. Јованове 4,7-21? Већина људи који иду у цркву не познају библијске захтеве љубави и потребно им је темељно поучавање на ту тему. Подстакни људе које водиш да расту у њој.

Али атмосфера љубави не настаје само из поучавања. Црквене вође треба да дају пример љубави. Ту су учитељи, музичари и други људи у цркви који добровољно служе годинама. Они треба да знају да је њихова верност Богу и заједници цењена. Изрази им своју захвалност и подстакни друге да ураде исто. Ту су и људи који чисте, поправљају и одржавају црквену зграду; немој да допустиш да остану непримећени. Требало би им захвалити речима, поклоном или честитком. Не узимај никога здраво за готово. Бог то не ради!

Црква треба да буде заједница у којој се живот људи мења и у којој они расту и постају сличнији свом Господу који је пун љубави.

Немој да допустиш да твоја црква буде место на ком чланови Христовог тела комуницирају само површно, или што је још горе, где долазе и одлазе, а да уопште не разговарају. Опет, твоја је одговорност да служиш као пример. Црква није фирма, војна установа ни владина агенција. Она је „дом Божији” и зато се понашај у складу с тим. Посегни ка другима у љубави. Поздрави их „пољупцем љубави”, срдачним загрљајем или „светим руковањем”. Потруди се да запамтиш имена људи.

Црква треба да буде породица сачињена од браће и сестара који су међусобно тесно повезани и који једно другом изражавају Христову љубав. Она треба да буде заједница у којој се живот људи мења и у којој они расту и постају сличнији свом Господу

који је пун љубави. Твоја црква може да постане заједница испуњена љубављу и може да искуси веће јединство ако је ти водиш и поучаваш у љубави.

Поглавље 11

Гостољубивост

*Нека брајска љубав и даље влада међу вама.
Не заборављајте гостољубивост...*
Јев. 13,1-2 (ССП)

Тешко да нешто обележава хришћанску љубав више од гостољубивости. Она је неопходна да би се распалио пламен љубави и ојачала хришћанска заједница. Хришћански вођа који је гостољубив подстиче љубав на јединствено личан начин.

Кроз службу гостољубивости делимо оно што највише ценимо: породицу, дом, новчана средства, храну, приватност и време. Другим речима, делимо свој живот.

Будући да Писмо непрестано заповеда хришћанима да воле једно друго, не би нас требало изненадити што нам заповеда и да будемо гостољубиви:

- Љубав нека буде нелицемерна... Волите један другог братаком љубављу... будите гостољубиви (Рим. 12,9-10.13 – ССП).
- А пре свега имајте непрестану љубав међу собом... Будите гостољубиви међу собом без мрмљања (1. Пт. 4,8-9).

- Нека братска љубав и даље влада међу вама. Не заборављајте гостољубивост, јер неки су, показујући је, и не знајући угостили анђеле (Јев. 13,1-2 – ССП).
- Љубазни! Верно радиш што чиниш браћи и гостима, који посведочише твоју љубав [гостољубивост] пред црквом (3. Јн. 5-6).

Гостољубивост ствара заједницу испуњену љубављу

Хладна и негостољубива црква противречи поруци Јеванђеља. А ипак, често се догађа да локалне цркве обележава управо негостољубивост.¹ Људима не треба много да схвате да међу хришћанима постоји „сладуњава” љубав која се завршава на задњим вратима сале за богослужење или на паркиралишту. То је површна врста љубави која постоји само у недељу ујутру и није вољна да се прошири изван зидова црквене зграде.

Али Писмо нам каже: „Волите један другог братаком љубављу” (Рим. 12,10). Братска љубав захтева међусобно познавање и дељење живота с другима. Уколико не отворимо врата свог дома једно другом, слика локалне цркве као тесно повезане породице сачињене од браће и сестара пуних љубави, остаће само још једна празна верска теорија. Није могуће упознати или се зближити с браћом и сестрама само кроз једносатне састанке једном недељно на богослужењу. Кроз службу гостољубивости обезбеђујемо заједништво и бригу, чиме се храни права братска и сестринска љубав.

¹ Одличан чланак који треба прочитати и ставити цркви на располагање, зове се *A Friendly Church Is Hard to Find* („Тешко је наћи пријатељску цркву”), од Gene и Nancy Preston за *Christian Century* (30. јануара 1991.), 102.-103. Доступно на интернету на адреси www.lewisandroth.org.

Кроз службу гостољубивости обезбеђујемо заједништво и бригу, чиме се храни права братска и сестринска љубав.

У већини случајева, готово да и не познајемо једни друге док не проведемо неко време у дому некога од нас и не поразговарамо окупљени за столом. Табла на зиду једног ресторана лепо то изражава: „Тек кад су окупљени за столом, пријатељи могу најбоље да осете топлину заједништва”. Зато кад говоримо да треба да волимо једно друго братском љубављу, морамо да говоримо и о гостољубивости (Рим. 12,10.13).

Да бисмо видели какав утицај гостољубивост има у показивању љубави и стварању породичне атмосфере у локалној цркви, размотрићемо причу о једном новинару који је обилазио хришћанске цркве да види колико су пријатељски расположене и колико имају љубави. Своја искуства из посета оценио је на следећи начин: они који су се поздрављали на вратима добили су два бода; унапред припремљено писмо од пастора, написано према обрасцу, добило је три бода; одлазак на кафу пет бодова; људи који су се представљали на срдачан и неагресиван начин добили су десет бодова; али лични позив на вечеру добио је шездесет бодова!² Систем оцењивања овог новинара показује колико гостољубивост снажно показује љубав.

Љубав по својој природи жели да искаже добродошлицу онима које воли, настоји да им буде близу и да своје најбоље подели с њима. Она се не повлачи у осаму већ се шири. Као вође, треба да будемо гостољубиви. Наш дом је најбоље оруђе које имамо за градњу хришћанске заједнице испуњене љубављу. Кад редовно отварамо своја врата другима помажемо својој цркви (или групи) да постане заједница у којој влада пријатељска атмосфера и брига једних за друге.

² Цитирано у књизи *The Church without Walls*, Thomas S. Gosin II (Pasadena, Calif.: Hope, 1984.), 68.

Гостољубивост помаже у поучавању и учеништву

Није могуће бити пастир људима на даљину, уз осмех и руковање недељом ујутру. За то је потребна блиска интеракција. Нечији дом пружа врло делотворно окружење за поучавање, учеништво и бригу о људима.

Поучавање Писма у том удобном амбијенту веома је погодно за учење Божије речи (Дела 5,42; 20,20). Мартин Лутер је доказао да је сто сјајна проповедаоница с које треба поучавати Божије истине и обучавати Божији народ. Лутер и његова жена Кети (*Katie*) били су надалеко познати по свом отвореном дому и великом гостопримству. Један историчар је записао: „Та велика кућа била је увек крцата људима”.³ Чувена Лутерова збирка изрека, *Table Talk* („Разговори за столом”), коју су написали њихови ученици и гости, сјајно је сведочанство снаге дома у учеништву и поучавању људи.

На свој тајанствен начин, Бог користи контакт између домаћина и госта да поучи и охрабри свој народ.

Иако служба гостопримства може да изгледа као нешто мало, има велик утицај на људе. Отворен дом је знак отвореног, брижног срца и дарежљивог духа. Показивање љубави људима, међу којима многи пате, позивањем у свој дом на обед или саветовање, веома је делотворно. Брига за Божији народ, између осталог, значи делити с њима свој дом, храну, подстицати пријатељске посете, па чак и пружити привремени смештај.

Не смемо да потценимо снагу гостољубивости у поучавању и бризи за људе. На свој тајанствен начин, Бог користи контакт између домаћина и госта да поучи и охрабри свој народ. То

³ *Conversations with Luther: Table Talk*, превод и уређивање Preserved Smith и Herbert Percival Gallinger (New Canaan, Conn.: Keats Publishing Inc., 1979.), xii.

је један од разлога зашто Нови завет тражи од црквених старешина да буду „гостољубиви” (1. Тим. 3,1-2; Тит 1,7-8).

Један од највећих еванђелиста и оснивача цркава двадесетог века био је брат Бат Синг (*Bakht Singh*) из Индије. Убрзо након обраћења Христу с атеизма и хиндуизма, Господ је употребио великодушну гостољубивост Џона и Едит Хејвордс (*John и Edith Haywards*) за обучавање Бата Синга. Живео је с њима у Винипегу (*Winnipeg*) у Канади, скоро три године. Нису ни слутили какав ће утицај њихов индијски пријатељ имати на нацију. Батов биограф, Т. Е. Коши (*T. E. Koshy*), приписује значајну улогу хришћанским домовима у учеништву и припреми нових хришћана за делотворно сведочење за Господа”.⁴ Он пише:

Господ је снажно употребио Хејвордсове за његов духовни раст. Док је био у њиховом дому, поучио га је многим важним лекцијама у које спада и потпуна преданост Богу, прихватање Библије као надахнуте Божије речи, значај гостољубивости и молитве, као и тражење Божије воље за све у животу. Поред тога, Господ се кроз љубав и бригу овог хришћанског пара побринуо и за његове земаљске потребе. Хејвордсови су такође отворили свој дом мисионарима на одсуству. То је Бату дало прилику да се упозна и дружи с много побожних људи из разних деноминација и различитог порекла.⁵

Гостољубивост подстиче евангелизацију

Гостољубивост се не указује само вернима, већ и невернима. Природа љубави је да посегне ка другима, да спасе и посведочи поруку спасења. Вође које воле носе изгубљене у срцу

⁴ Т. Е. Koshy, *Brother Bakht Singh of India* (Secunderabad, India: OM Books, 2003.), 102.

⁵ Исто, 91.

(Рим. 9,1-3; 10,1), а љубав према изгубљенима подстиче нас на гостољубивост. Гостољубивост је делотворан начин досезања изгубљених.

За ране хришћане, дом је био најприродније место за навешћивање Христа породицама, комшијама и пријатељима. Мајкл Грин, аутор књиге „Евангелизација у раној цркви” (*Evangelism in the Early Church*) описује дом као „једно од најважнијих места за ширење Јеванђеља у античко доба”.⁶ Говорећи о дому Акиле и Прискиле, он пише: „Мора да су домови као што је био њихов били веома делотворни у еванђелистичким подухватима цркве”.⁷

Исто важи и данас. Ако тражиш начин за евангелизацију, отвори свој дом. Тако ћеш најбоље допрети до неверних. Многи од нас чак ни не познају своје комшије, али кроз гостољубивост можемо на најбољи начин да искористимо сваку прилику коју нам Господ да, да будемо његови амбасадори у свету. Ако смо вољни, наш дом може да буде светионик у иначе духовно мрачном суседству.

На пример, оснивач организације *The Navigators*, Досон Тротмен (*Dawson Trotman*), користио је свој дом да придобије војно особље за Христа. Након неколико година несебичне гостољубивости коју им је указивао, могао је да каже да су морнари из свих америчких савезних држава постали хришћани у његовој дневној соби.

Џим Питерсен (*Jim Petersen*), у својој књизи „Евангелизација као начин живота” (*Evangelism as a Lifestyle*), прича о Бразилцу, Марију, с којим је проучавао Библију четири године пре него што се младић предао Христу. Марио је био марксистички интелектуалац и политички активиста; све у свему, врло слаб кандидат за хришћанина. Неколико година после обраћења, Марио је питао Џима да ли зна шта га је навело да се одлучи за Христа. Џим је мислио да су разлог

⁶ Michael Green, *Evangelism in the Early Church* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1970.), 207.

⁷ Исто, 223.

били многи сати које су провели у интелектуалној расправи о Писму, али овај му је одговорио:

Сећаш ли се кад сам први пут свратио код тебе? Ишли смо негде заједно и зауставили се у твојој кући да поједемо тањир супе с твојом породицом. Док сам седео тамо и посматрао тебе, твоју жену и децу и како се опходите једно према другом, запитао сам се: *Кад ћу ја имати овакав однос са својом вереницом?* Кад сам схватио да је одговор „никад”, закључио сам да морам да постанем хришћанин зарад сопственог опстанка.⁸

Показивање љубави невернима позивом у свој дом, моћан је магнет за довођење људи Христу. Не мораш да будеш проповедник ни да прођеш вишегодишњу обуку да би употребио своју кућу за исказивање љубави и службу људима. Ако једноставно отвориш врата свога дома, људи ће доћи.

Како почети

У нашем урбаном, урбанизованом свету, остаје мало времена за гостопримство. Зато ево неколико идеја које ће ти помоћи да будеш послушан заповести из Светог писма о указивању гостопримства (Рим. 12,13).

Прво, одреди време током сваке недеље или месеца кад ћеш позивати људе у свој дом и нека ти то постане правило. Уколико не уврстиш ово у свој распоред, никад нећеш отићи даље од добрих намера. Мислићеш: *Ово је важно. Библија нам каже да тако постојимо, а то ће помоћи и нашој цркви.* Али уколико не планираш унапред и не ставиш гостопримство на прво место, испоставиће се да си следеће недеље заузет, као и оне после ње и оне следеће.

⁸ Jim Petersen, *Evangelism as a Lifestyle* (Colorado Springs: NavPress, 1980.), 96-97.

Друго, направи списак људи које би твоје гостопримство охрабрило. На пример, то би могао да буде пресудан корак у помагању новим члановима цркве да се осећају добродошлима. Они који пролазе кроз тешке невоље могу да буду охрабрени већ и самим позивом. Многи људи су усамљени и потребна им је љубав. У ствари, можеш да будеш анђеоло који се брине за оне који пате.

„Хришћанска гостољубивост није ствар избора, новца, узраста, друштвеног положаја, пола или личности. Хришћанска гостољубивост је питање послушности Богу”.

Хелга Хенри

Треће, сети се да позовеш људе у свој дом у време празника. То је посебно прикладно време за позивање усамљених људи и пријатеља који нису хришћани. Труди се да укључиш некога ко ретко прима позиве због немоћи. Буди свестан Исусове поуке: „Него кад чиниш гозбу, зови сиромаше, кљасте, хrome, слепе; и благо ће ти бити што ти они не могу вратити” (Лк. 14,13-14).

Четврто, уживај у креативним активностима са својим гостима. Свакој особи за столом постави неко кључно питање, тако да се сви боље упознају. Молите се заједно, читајте Библију или певајте. Прошетајте након obroка. Све ове активности ће вас приближити једно другом, а на крају и Господу.

Пето, поучавај друге о гостољубивости. Кад си последњи пут чуо проповед из Светог писма на ту тему? Људе треба поучити о дужностима и благословима који проистичу из употребе своје куће за Христа. Лако је заборавити на гостољубивост, зато нас све треба на то подсећати и подстицати.

Шесто, понуди се да у свом дому пружиш смештај мисионарима и путујућим Господњим слугама. Неке мисионарске организације имају списак кућа и станова које мисионари користе на својим путовањима. Можеш да нађеш

одговарајућу организацију и пријавиш се као домаћин. А кад се мисионари из твоје цркве врате кући, немој пропустити прилику да их позовеш за свој сто.

Твоја деца ће посебно имати користи кад позовеш Божије слуге у свој дом. Покојни радијски проповедник и писац Стивен Олфорд (*Stephen Olford*), син мисионара који су служили у Африци, описује како је на њега у детињству деловало великодушно гостопримство његових родитеља:

Нико не може да предвиди каква нас вечна награда чека за хришћанско гостопримство. Али чак и сада за то имамо накнаду. Гостољубивост је узбудљива пустоловина и доноси чудесну плату. Кад се сетим својих дечачких дана, захваљујем Богу због богатства којим је оплеменио мој живот кроз побожне мушкарце и жене који су прошли кроз наш дом. Утисци из времена одрастања од велике су користи детету и кад одрасте.⁹

Хелга Хенри (*Helga Henry*), жена чувеног теолога Карла Хенрија (*Carl F. H. Henry*), подсећа нас да „хришћанска гостољубивост није ствар избора, новца, узраста, друштвеног положаја, пола или личности. Хришћанска гостољубивост је питање послушности Богу”.¹⁰

⁹ Stephen F. Olford, „Christian Hospitality”, *Decision* (март 1968.), 10.

¹⁰ Цитирано од: V. A. Hall, *Be My Guest* (Chicago: Moody Press, 1979.), 9.

Поглавље 12

Брига за потребе људи

*Нисам ли њлакао ради оног који беше у злу?
Није ли душа моја жалосна бивала ради убогог?*
Јов 30,25

Самилост је нежно осећање које човек има кад се суочи са патњом друге особе а које прати жеља да се тај бол олакша. Међутим, оваква формална дефиниција баш и не подстиче на деловање. Зато Исус, врхунски учитељ, објашњава шта је то самилосна љубав, помоћу незаборавне приче о добром Самарићанину (Лк. 10,30-37).

Човек је путовао из Јерусалима у Јерихон и на путу је опљачкан. Разбојници су му украли новац, свукли с њега одећу и свирепо га претукли. Док је тако лежао, крварећи на смрт, крај њега је прошао јеврејски свештеник (верски вођа и учитељ народа). Видео је рањеника, али је наставио својим путем. Убрзо након њега је наишао и јеврејски левит (помоћник свештеника). И он је видео беспомоћног човека али није предузео ништа.

Напослетку је наишао и човек из Самарије. Иако није познавао жртву, речено нам је да му се сажалио (Лк. 10,33). Зауставио се и побринуо за њега, залио му ране уљем и вином, нежно их превио, подигао га на своју животињу и одвео у гостионицу. Сутрадан је Самарићанин морао да оде па је

оставио гостионичару новац за храну и смештај рањеника и замолио га да се побрине за њега.

Добри Самарићанин је такође обећао да ће се вратити и платити све додатне трошкове који настану током опоравка повређеног. Све је то учинио за човека ког није познавао и без обећања да ће за то бити награђен.

Служба вође неће бити нарочито успешна ако људи не знају да ли је њему или њој заиста стало до њих.

Ова прича поставља стандард за хришћанску љубав и самилост. Кад схватимо импликације приче о добром Самарићанину, схватићемо и шта наш Господ захтева од оних који тврде да воле онако како је он волео. Сети се побожног свештеника и левита који су прошли поред човека који је умиро и нису учинили ништа. Они су били верске вође и учитељи, тако да су знали да је захтев Старог завета: „љуби ближњег свог као себе самог” (Лев. 19,18). Али нису имали самилости. Ако желимо да будемо хришћанске вође које воле, морамо да будемо несебични и самилосни колико и добри Самарићанин.

Саосећајне новозаветне вође

Реч која се у јеванђељима истиче у опису Исусових осећања према људима у потреби је **самилост** или **сажаљење**.¹ Наш Господ је често осећао сажаљење или био њиме подстакнут да излечи и спасе. Саосећајна брига коју су он и његови апостоли указивали сиромашнима и болеснима веома је надахњујућа. Његова „нечувена дела самилости” привлачила су људе к њему попут магнета.²

¹ Мт. 9,13.36; 12,7; 14,14; 15,32; 20,34; Мк. 1,41; 6,34; 8,2; Лк. 7,13.

² William L. Lane, *Commentary on the Gospel of Mark*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1974.), 87.

Кад је Исус Христос узнесен на небо, апостоли су се укључили у самилосну службу сиромашним верницима у Јерусалиму (Дела 4,34-35). У ствари је њихов рад на подели новца сиромашнима постао толико тегобан, да су морали да именују седморо људи који ће преузети тај посао, како би они могли да се усредсреде на молитву и службу речи (Дела 6,1-6).

Иако је Павлов основни позив било објављивање и одбрана Јеванђеља, радо се бринуо и за људе у потреби. (Дела 11,30; Гал. 2,10). У једном тренутку своје службе покренуо је и спровео поделу помоћи сиромашним верницима у Јерусалиму, коју су упутили незнабошци (израз „незнабошци” или „пагани”, у случају кад се говори о црквама, односи се на народе који нису Јевреји а примили су хришћанство – прим. прев.). Сматрао је да су дарови које су упутиле паганске цркве конкретно показивање хришћанске љубави јеврејским верницима који су били у потреби (2. Кор. 8,24).³

Служба новозаветних старешина обухвата пасторално надгледање локалне цркве у четири главна подручја: поучавање, вођство, заштиту и исцељење.⁴ Мада старешине поучавају и надгледају цркву, такође служе слабима и болеснима (Дела 20,34-35; Тит 1,8; Јк. 5,14). Према томе, морају да имају саосећајно срце за потребе људи. Служба новозаветних ђакона подразумева добротинство, милосрђе и служење по службеној дужности.⁵ У том смислу и старешине и ђакони треба да покажу самилост и да се на практичан начин брину за добробит светих који су у потреби. Треба да буду пример осталима.

³ Дела 24,17; Рим. 15,25-28; 1. Кор. 16,1-3; 2. Кор. 8-9.

⁴ Дела 15,6-29; 20,17.28-31; 1. Тим. 5,17-18; Тит 1,9; 1. Пт. 5,1-4. Види: Alexander Strauch, *Biblical Eldership: An Urgent Call to Restore Biblical Church Leadership* (Littleton, Colo.: Lewis & Roth, 1995.).

⁵ Види: Alexander Strauch, *The New Testament Deacon: The Church's Ministry of Mercy* (Littleton, Colo.: Lewis & Roth, 1992.).

Вође као примери самилосне бригае за људе

Локална црква треба да буде породица – заједница људи који брину за потребе једни других, носе терет једно другог и пожртвовано служе једно другом. Она треба да буде оличење љубави на делу: саосећајна, великодушна, милосрдна и дарежљива.⁶ Таква љубав почиње од вођа.

Истина је да људе није брига колико знаш, све док не сазнају колико те је брига. Служба вође неће бити нарочито успешна ако људи не знају да ли је њему или њој заиста стало до њих. Зато вођа мора да буде меког срца према члановима цркве који пате, да покаже искрену бригу за болесне, да великодушно помаже сиромашнима и да има милосрдан дух, како би могао да помогне у ублажавању патње која у данашње време обележава живот многих људи.

Саосећање према болеснима

У свету пуном телесне патње и болести, пожртвована брига за људе од суштинске је важности за оне који желе да изразе или тврде да изражавају Божију љубав на земљи. Саосећајна брига за болесне укључује молитву, посете, практичну помоћ, позиве телефоном, поруке и писма.

Вођа мора да буде меког срца према члановима цркве који пате, да покаже искрену бригу за болесне, да великодушно помаже сиромашнима и да има милосрдан дух.

⁶ Дела 2,45; 4,32–5,11; 9,36; Рим. 12,13; 15,25–27; 2. Кор. 8–9; Гал. 2,9–10; Еф. 4,28; 1. Тим. 5,9–10; 6,17–19; Хеб. 13,16; Јак. 1,27; 2,14–15.

Молитва је веома значајан израз бриге. Никада не смемо, правдајући се, рећи: „Па, све што могу да урадим јесте да се молим за тебе.” Таква примедба сугерише да имамо ниско мишљење о молитви. Бог каже: „Исповедајте, дакле, један другом грехе, и молите се Богу један за другог, да оздрављате; јер непрестана молитва праведног много може помоћи” (Јк. 5,16). У пракси, молитва за болесне и умируће је нешто најважније што можемо да урадимо за њих. Она даје наду и утеху. Зато вође треба редовно, у вери, да се моле за болесне, као и да подстичу целу заједницу да се укључи у усмерену, доследну, личну молитву за њих.

Болеснима не треба само молитва већ и људски додир, јер он лечи и теши. Особа која је болесна чезне за саосећањем и друштвом. Понекад је таквој особи, посебно оној која се суочава са смрћу, само потребно да зна да је неко ту, поред ње. Кад обилазимо болесне и умируће преносимо Божију љубав и утеху. То је велика повластица и узвишен позив. Исус је дотицао губавце и слепе, изопштенике из својих дана од којих су се сви уклањали, и очекује од свог народа да ради исто (Мт. 25,36).

У стварности, кад дела љубави постану презахтевна и кад нам одузимају време, не желимо терет љубави, већ само њене погодности.

Нажалост, људи нерадо посећују болесне и инвалиде. У нашем хиперактивном и врло индивидуалистичком друштву, многим људима је одвајање времена за одлазак у посету болеснику, његовој кући или у болницу, постало непријатност. Можда желимо да мислимо о себи као о људима који воле друге, али у стварности, кад дела љубави постану презахтевна и кад нам одузимају време, не желимо терет љубави, већ само њене погодности.

Спремни смо да волимо све док нам то не постане незгодно. Радо себе замишљамо као особе које су вољене и које воле, али више нам се свиђа корист коју можемо да извучемо из те улоге, без одговорности коју бисмо морали да преузмемо. Када се на нашу љубав реагује постављањем захтева, могли бисмо почети да држимо људе на одстојању.⁷

Међутим, Христова љубав нас подстиче да се одрекнемо себе да бисмо изашли у сусрет потребама других. Можда не можемо да посетимо свакога кога бисмо хтели, али можемо да их назовемо. Телефон је непроцењива направа коју треба да користимо делотворно како бисмо охрабрили људе који пате и проверили како су. Људи цене обзирне телефонске позиве. Знају да не можемо да их обилазимо сваки дан (штавише, понекад посета није примерена), али можемо да назовемо. Вође које воле много телефонирају.

Болесни су такође захвални на дописницама, електронској пошти и писмима. Један човек из наше цркве, који је умирао од рака, толико је ценио дописнице и разгледнице које су му људи слали, да је цео један зид облепио њима. Прочитао их је много пута и на сваку од њих гледао као на личну поруку љубави. Дописнице на том зиду су му представљале свакодневну потврду да је вољен и да се много људи моли за њега. Та видљива охрабрења су ојачала његов дух.

Један од најбољих лекова за болесне и умируће је практична брига, пружена у љубави. Можда им треба помоћ око хране, чишћење куће, или превоз до лекара. Кад помажемо људима на овај начин, показујемо љубав и бригу за Христово тело (Мт. 25,35-36).

⁷ Reuel L. Howe, *Herein Is Love* (Chicago: Judson, 1965.), 33.

Саосећање према инвалидима и сџарима

Морамо да будемо свесни растуће популације старих лица и да обратимо пажњу на њих. Неки су старе људе, који немају подршку породице, назвали „стари сирочићи”. Хришћанска самилост не сме да допусти да ови људи остану занемарени. Наша дужност је да поштујемо старије.

Јован упозорава на љубав која остаје само на речима, у причи или теорији.

Инвалиди и стари представљају групу људи коју је лако заборавити или превидети. Због телесне или менталне онеспособљености могу да буду усамљени, а и пријатељи их остављају у изолацији. Можда нису у стању да дођу у цркву. Треба их назвати, слати им дописнице, посетити их, однети црквене билтене, послати говорне поруке, снимити проповеди и однети причест, како би остали повезани са својом црквеном породицом. Ако се ова дела љубави занемаре, они ће се осећати напуштено. Јаков пише: „Јер вера чиста и без мане пред Богом и Оцем јесте ова: обилазити сироте и удовице у њиховим невољама” (Јк. 1,27). Немоћни доживљавају различите облике „невоља” и треба им наша самилосна љубав.

Саосећање према сиромашнима и невољнима

Јован описује стандард за љубав међу верницима, какав је предвиђен у Новом завету:

По томе познасмо љубав што Он за нас душу своју положи: ми смо дужни полагати душе за браћу. Који дакле има богатство овог света, и види брата свог у

невољи и затвори срце своје од њега, како љубав Божија стоји у њему? Дечице моја! Да се не љубимо речју ни језиком, него делом и истином (1. Јн. 3,16-18).

Овде Јован упозорава на љубав која остаје само на речима, у причи или теорији. Насупрот тој такозваној љубави која одбија да покаже саосећање, он описује љубав која се не изражава само речима већ се очитује и на делу. Хришћанска љубав никад није само теоретска ни апстрактна; увек је практична. Човек који воли, једноставно мора да делује, како би олакшао патње оних које воли.

Образлажући Јованову изјаву, Леон Морис пише:

Али Јован је практичан. Он зна да човек може лако да изјави да је спреман да положи живот за друге, јер речи не коштају ништа, а и мало је вероватно да ће таква жртва од њега икад бити тражена. Зато он не захтева од људи такав херојски чин већ да свакодневно деле оно што имају с онима који немају. Брига за свакодневне потребе људи у немаштини представља дужност коју Јован види као нужну последицу крста. Крст нам показује шта је *агајје*: спремност не само да се умре за друге већ да се за њих живи. Љубав није крхко богатство које треба склонити негде на сигурно, већ снажна врлина коју треба практиковати у свакодневном животу.⁸

Џонатан Едвардс нас подсећа да љубав по својој природи „подстиче људе на сва дела милосрђа према ближњима... Она ће покренути људе да дају сиромашнима, да носе терет једно другог и да плачу с уплаканима”.⁹ Прва хришћанска заједница и њене вође организовали су се тако да брину за своје сиромашне

⁸ Leon Morris, *Testaments of Love* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1981.), 179.

⁹ Jonathan Edwards, *Charity and Its Fruits* (1852.; поново штампано издање, Edinburgh: Banner of Truth, 1978.), 8.

чланове (Дела 4,34-35; 6,1-6). Кад је писао о братској љубави, Павле је подстицао хришћане у Риму да се брину о потребама светих (Рим. 12,13).

Имати средства да се помогне вернику у потреби и одбити да се то уради представља непослушност Христу и грех је против његовог тела. Оваква врста понашања отвара питање да ли у таквом срцу пребива Божија љубав.

Свима су потребни примери саосећајних вођа који воле. Један такав вођа био је Јов. Као старешина у својој заједници,¹⁰ био је „добар и праведан” (Јов 1,1) човек који је исказивао саосећање сиромашнима и невољнима. Био је меког срца према људима који су патили. Плакао је и туговао са ожалошћенима. На вапаје сиромашних, сирочића, удовица и онеспособљених, одговарао је великодушно помажући. Био је и веома гостољубив.

Својим свезнајућим пријатељима ледених срца, који су и сами били старешине у заједници, одговорио је у своју одбрану:

Нисам ли плакао ради оног који беше у злу? Није ли душа моја жалосна бивала ради убогог? (Јов 30,25)

Да избављам сиромаша који виче, и сироту и који нема никог да му помогне; благослов оног који пропадаше долажаше на ме, и удовици срце распевах; у правду се облачих и она ми беше одело, као плашт и као венац беше ми суд мој. Око бејаш слепом и нога хромом. Отац бејаш убогима, и разбирах за распру за коју не знах (Јов 29,12-16).

Ако сам одбио сиромасима жељу њихову, и очи удовици замутио, и ако сам залогaj свој сам јео, а није га јела и сирота... Ако сам гледао кога где гине немајући хаљине, и сиромаша где се нема чиме покрити... Нека ми испадне раме из плећа, и рука моја нека се откине из зглоба (Јов 31,16-17.19.22).

¹⁰ Јов 29,7.21.25; 31,21.

Данас можемо да покажемо саосећање бесплатним саветовањем старијих удовица и удоваца у вези пореза, здравственог осигурања и тестаментa. Можемо да их позовемо код себе на вечеру и дружење, да обезбедимо превођење на језик знакова за глуве који долазе у нашу цркву, или превоз за слепе које ћемо позвати у свој дом да буду наши гости. Можемо да организујемо добротворни фонд за оне који су остали без посла, за инвалиде или самохране мајке с малом децом, или да установимо програм за дечаке и девојчице без очева. Можемо да се побринемо да се особе с инвалидитетом осећају сигурно у нашој цркви и у нашој кући, или да организујемо курсеве језика за усељенике.

Вође и учитељи могу да створе визију и да дају пример саосећајне бриге.

Као вође и учитељи можемо да доведемо до промена. Можемо да створимо визију и да дамо пример саосећајне бриге. Можемо да подигнемо свест код људи и да успоставимо организациону структуру која им даје могућност да деле с другима у потреби. Такође можемо да упозоравамо људе да материјализам, просперитет и похлепа знају да отврдну срце и заслепе очи за страшне патње наше браће и сестара у вери, као и свих других људских бића.

Наш свет је пун сиромаштва и болести. Готово 800 милиона људи свако вече леже у кревет гладно, а скоро три милијарде (половина светског становништва) живи с мање од два долара дневно. Милијарду људи пије воду која није безбедна за пиће, а две и по милијарде нема безбедне санитарне услове. Сваке године више од десет милиона деце млађе од пет година умире од узрока који су се могли спречити. Седамдесет одсто сиромашних у свету чине жене и деца. Сваког дана 27.000 деце умре од глади и узрока повезаних с глађу. Више од милион девојчица сваке године је приморано на проституцију. А патње у

нашем свету не завршавају се с овим проблемима. Према Дејлу Бурку (*Dale Bourke*), сида је „највећи здравствени проблем с којим се свет икад суочио”.¹¹ Ова пандемија свакодневно односи 8.500 живота. Бурк пише:

Већ је надмашила кугу која је усмртила 25 милиона људи – једну четвртину европског становништва у то време. Према проценама, сваке године од сиде умре три милиона људи, што значи да ова болест покоси толико живота колико би било изгубљено да се свакодневно, током целе године, сруши по 20 пуних авиона, типа Боинг 747.

Сид се сад проширила на сваку земљу у свету... Број пријављених случајева у Кини и Индији расте тако брзо, да би ускоро могао да премаши број оболелих у Африци... У неким земљама је заражено више од једне трећине становништва, чиме је потпуно уништена једна цела генерација.¹²

Патња у Африци, узрокована сидом, сталним ратовима и глађу, изван је нашег поимања. Да ли нам је стало? Шта можемо да урадимо да помогнемо?

Један грчки научник, који је учествовао у одбору за издавање новог превода Библије, био је истовремено и активан члан одбора за допремање хране гладнима. Упитали су га: „Зар није чудно да истовремено служиш у одбору за превођење Библије и у оном за допремање хране гладнима?”

„Не”, одговорио је. „На оба начина преносим Нови завет”.

¹¹ Dale Hanson Bourke, *The Skeptic's Guide to the Global AIDS Crisis* (Waynesboro, Ga.: Authentic Media, 2004.), 5. Ово издање је ажурирано 2005. г. Више статистичких података о сиди потражи на: www.who.org и www.unaids.org.

¹² Исто, 5.

Поглавље 13

Труд у молитви

Поздравља вас Еџафрас, који је од вас, слуга Исуса Христџа; он се једнако џруди за вас у молиџвама.

Кол. 4,12

Вођство у љубави је непотпуно без посредничке молитве. Писмо каже: „Љубав нека буде нелицемерна” а онда и, „у молитви [будите] истрајни” (Рим. 12,9.12 – ССП). Молитва за људе је чин љубави, а права љубав жели да се моли за друге. Лицемерна љубав обеђава молитву али се не моли.

Молитва захтева напор. Када се молимо за друге, усредсређујемо своје мисли на њих, преузимамо њихов терет на себе, посредујемо пред Богом за њих, жртвујемо своје време, посвећујемо се њиховој добробити. Показујемо истинску бригу и саосећање.

Мартин Лојд Џонс подсеђа нас да молитва може да буде нешто најтеже чиме се бавимо у хришћанском животу:

Кад говори с Богом, човек је на свом врхунцу. То је највиша активност људске душе и зато је истовремено крајњи тест човековог правога духовнога стања. Ништа не открива истину о нама као хришћанима тако добро као наш молитвени живот. Све што радимо као хришћани лакше је од тога.¹

¹ D. Martyn Lloyd-Jones, *Studies in the Sermon on the Mount*, 2 vols. (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1971.), 2:46.

Али, ма колико могла да буде тешка, молитва је подстакнута љубављу; на пример, Павлова љубав према обраћеницима подстицала га је да се за њих непрестано моли.² Д. А. Карсон каже да је Павла на молитву подстицала „страствена љубав према људима”.³ Описујући Павлову љубав према новим верницима у Солуну, он пише:

Ево хришћанина који је био потпуно посвећен добробити других хришћана, посебно нових, толико да је горео од жеље да буде с њима, да им помогне, да се брине о њима, да их нахрани, утврди и да им постави адекватне темеље. Зато није чудо што се посветио молитви за њих кад је открио да не може лично да их посети.⁴

Карсон укратко излаже Павлове мотиве и подстиче нас да растемо у љубави која се прелива у посредничку молитву за друге:

Павлова молитва је производ његове страсти према људима. Његов природан жар у молитви није горљива емотивност већ изливање љубави према браћи и сестрама у Христу Исусу.

То значи да ако желимо да побољшамо своју молитву, морамо да ојачамо своју љубав. Како растемо у дисциплинованој, пожртвованој љубави, рашћемо и у посредничкој молитви. Површне молитве лишене такве љубави су на крају лажне, празне и плитке.⁵

Павле је пример вође који воли и који се труди у молитви. Подстакнут на молитву не само за спасене већ и за изгубљене,

² Рим. 1,9-10; 2. Кор. 13,7,9; Еф. 1,16; Фил. 1,3-4; Кол. 1,3,9; 1. Сол. 1,2; 3,10; 2. Сол. 1,11.

³ D. A. Carson, *A Call to Spiritual Reformation: Priorities from Paul and His Prayers* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1992.), 79.

⁴ Исто, 81.

⁵ Исто, 85.

он је горео од љубави према Израелу и молио се за његово спасење: „Браћо! Жеља је мог срца и молитва к Богу за спасење Израиља” (Рим. 10,1). Хришћанске вође такође треба да се моле за изгубљене.

Павлов пратилац Епафрас представља још један надахњујући пример вође који је имао љубав и који се усрдно молио за вољене. Док је он био с Павлом у Риму, Павле је писао цркви у Колосима и рекао им како се Епафрас моли за њих:

Поздравља вас Епафрас... он се једнако труди за вас у молитвама да будете савршени и испуњени сваком вољом Божијом. Јер ја сведочим за њега да има велику ревност и бригу за вас и за оне који су у Лаодикији и у Јерапољу (Кол. 4,12-13).

Примети да се Епафрас „једнако труди” у молитви за своје љубљене. У неким енглеским Библијама овај израз је преведен на следећи начин: „Он се у молитвама непрестано рве за вас”⁶ и „не престаје да се бори за вас у молитвама” (*New Jerusalem Bible*). „Није то била повремена, равнодушна молитва за њих”, тумачи Едмонд Хиберт (*D. Edmond Hiebert*), „већ непрестан жар посредовања. Редовно их је и у више наврата доносио пред престо милости”.⁷

Како су само били благословени верници у Колосима што су имали тако верног пастира пуног љубави. Епафрасова посредничка молитва за његове сународнике текла је из његове љубави према њима и следила је кораке његовог ментора који се непрестано молио за људе који су били под његовом пасторалном бригом. Како каже Хендли Моул (*H. C.*

⁶ F. F. Bruce, *The Letters of Paul: An Expanded Paraphrase* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1965.), 259.

⁷ D. Edmond Hiebert, „Eparphas, Man of Prayer”, *Bibliotheca Sacra* 136 (јануар-март 1979.): 59.

G. Moule): „Епафрас је био прави ученик у Павловој школи посредовања”.⁸

Како почети

Иако спонтана молитва има своје место у нашем животу, постоји потреба и за дисциплинованом, посредничком молитвом. Павле позива вернике у Риму да се активно **боре** у молитви Богу за његову сигурност и путовања: „Али вас молим... заради љубави Духа, помозите ми у молитвама за ме к Богу” (Рим. 15,30). Примети да их Павле позива да се моле „заради љубави Духа”. Ако га воле, молиће се за њега. Али та љубав није неко краткотрајно сентиментално осећање према мисионару, већ љубав коју производи Бог Дух Свети. Он је њен извор и то је љубав коју би сви верници требало да имају један према другом. Према томе, „љубав Духа” је та снага која их покреће да се „боре” у дисциплинованој посредничкој молитви за потребе особе коју воле.

„Ништа не открива истину о нама као хришћанима тако добро као наш молитвени живот”.

Марџин Лојд Цонс

Дисциплинована молитва је данас посебан изазов јер нам убрзан начин живота оставља мало времена за њу, осим ако нам она не постане приоритет и ако је не планирамо. Пречесто вође занемарују стрпљиву службу молитве за друге и с другима.

⁸ Н. С. G. Moule, *The Epistles of Paul the Apostle to the Colossians and to Philemon*, CBSC (Cambridge: University Press, 1906.), 141.

Џорџ Вервер, оснивач ОМ-а, примећује:

Ако постоји нека доктрина које се држимо само декларативно, онда је то доктрина о молитви. Служио сам у хиљаде цркава... у Европи, у Северној Америци и широм света, али никад није престало да ме чуди занемаривање праве, искрене, заједничке молитве. Наравно, постоји неколико лепих изузетака, али њихов број је мали у поређењу с осталима.⁹

Д. А. Карсон се слаже и додаје да је недостатак молитве „одступање од Библије која показује какав треба да буде хришћански живот”:

Оно што истовремено изненађује и обесхрабрује је невероватан недостатак молитве који обележава тако много цркава на западу. Изненађујуће је јер је то у раскораку с Библијом која показује какав треба да буде хришћански живот; обесхрабрујуће је јер је често праћено мноштвом хришћанских активности које делују празно, банално и површно.¹⁰

Недостатак посредничке молитве није само знак недостатка љубави, већ је и показатељ нашег неуспеха да видимо мрачну духовну стварност која нас окружује. Молитва је од пресудног значаја, јер смо у рату с „поглаварима и властима, и с управитељима таме овог света, с духовима пакости испод неба.” Зато морамо узети на себе „све оружје Божије” (Еф. 6,12-13) и тако у потпуности оклопљени истрајати у молитви оснаженој Светим Духом:

⁹ George Verwer, „Whatever Happened to the Prayer Meeting?” *SurgeUp* (www.thinkwow.com/surgeup/whatever_happened.htm). Приступано: 03. октобра 2005.).

¹⁰ Carson, *A Call to Spiritual Reformation*, 9.

И сваком молитвом и мољењем молитe се Богу духом без престанка, и уз то стражите са сваким трпљењем и молитвом за све свете, и за мене, да ми се да реч кад отворим уста своја, да обзнаним са слободом тајну јеванђеља (Еф. 6,18-19).

Не будимо вође које се не моле, већ будимо на опрезу. Павле и Епафрас су били „будни” војници Исуса Христа. Обојица су се молили „за све свете”, „стражећи” „са сваким стрпљењем”. Тако и ми морамо да будемо будни и да се молимо за све свете који су под нашим окриљем. Запостављање молитве је озбиљан немар, како према нашим привилегијама, тако и према нашим одговорностима које имамо као вође, учитељи и слуге Јеванђеља. Пророк Самуило је недостатак молитве код вођа Божијег народа сматрао грехом: „А мени не дао Бог да згрешим Господу и престанем молити се за вас” (1. Сам. 12,23).

„Недостатак молитве... често је праћен мноштвом хришћанских активности које делују празно, банално и површно”.

Карсон

У свакој заједници постоје духовни проблеми и физичке потребе за које је једино решење истрајна молитва у вери. Постоје они који свакодневно трпе физички бол, они који су суочени са смртоносним болестима, као и они који морају да решавају болне породичне проблеме. Многима је потребна молитва јер се боре са зависношћу или грехом који уништава њихове односе с људима. Неки још нису спасени и потребно им је спасење.

Кад се суочио с проблемом који његови ученици нису могли да реше (дечаком кога је мучио нечист дух), наш Господ је рекао: „Овај се род ничим не може истерати до молитвом и постом” (Мк. 9,29). Стога морамо веровати да „непрестана

молитва праведног много може помоћи” (Јак. 5,16), јер иначе нећемо улагати труд у молитве за потребе других.

Самуило је недостатак молитве код вођа Божијег народа сматрао грехом.

Најбољи учитељи и проповедници труде се да побољшају своје учитељске вештине – и добро је да то раде. Меродавне вође и администратори настоје да непрестано побољшавају своје вештине – и добро је да то раде. Тако и верници у својој улози свештеника треба да се труде да побољшају своју службу посредничке молитве. У наставку дајемо неколико предлога који могу да ти помогну да почнеш да се молиш за оне које поучаваш и водиш.

Информације

Да бисмо се интелигентно молили потребне су нам информације, односно текуће молитвене потребе. Хадсон Тејлор, мисионар с великим искуством у истрајној молитви за стотине мисионара који су се налазили у тешким ситуацијама какве не можемо ни да замислимо, у склопу поучавања је говорио да су информације које је добијао од њих биле веома важне за одржавање живе молитве на домаћем фронту. А. Ц. Бримхол (*A. J. Broomhall*), Тејлоров биограф, пише:

Кад су хришћани сазнали шта се догађа, показали су се дорасли приликама и придружили се молитви. Кад су се осећали одсечено, њихови дарови су, па чак и молитве, спласнули. Информације су довеле до посвећености – у многим случајевима целог њиховог живота.¹¹

¹¹ A.J. Broomhall, *Hudson Taylor and China's Open Century*, vol. 5: *Refiner's Fire* (London: Hodder and Stoughton, 1985.), 342.

Као вођа који воли, свесно се потруди да упознаш праве потребе оних које водиш и поучаваш. Немој претпостављати да познајеш њихове проблеме и бриге. Питај! Љубав брине и жели да зна! То ће подстаћи твоје срце на молитву и даће јој нову снагу. Нека људи знају да се молиш за њих и да су ти потребни њихови молитвени захтеви. Али с обзиром да многи људи нерадо говоре о својим стварним потребама, мораћеш да преузмеш иницијативу.

И на крају, немој рећи људима да ћеш се молити за њих, а да онда то не урадиш. То је лицемерна љубав. Искрена љубав озбиљно схвата обећање о молитви и испуњава га.

Молитвени списак

За истрајну и делотворну посредничку молитву за друге мораћеш да направиш молитвени списак имена и потреба. Будући да већина нас нема фотографско памћење, треба да запишемо молитвене захтеве. Ако под твоју одговорност спада цела заједница, молићеш се за много људи и потреба. Да би то било делотворно, користи црквени именик како би се доследно и систематски молио „за све свете” (Еф. 6,18). Моли се и за мисионаре из твоје цркве (Еф. 6,19-20) и немој заборавити да на списак ставиш и своје непријатеље. Исус каже да волимо своје непријатеље и да се молимо за њих (Мт. 5,44; Лк. 6,28). Д. А. Карсон пригодно примећује: „Сви бисмо били мудрији кад бисмо решили да никад не обележавамо људе, осим на свом молитвеном списку”.¹²

Библијска молитва

Ако понекад не знаш како би се молио за оне које водиш, погледај у Библију. Она је најбољи водич за то; обилује

¹² Carson, *A Call to Spiritual Reformation*, 29.

молитвама које можеш да употребиш, било да се молиш за себе, било за друге. Ево неколико примера:

- Ох Господе Боже небески, Боже велики и страшни, који чуваш завет и милост онима који Те љубе и држе Твоје заповести. Нека буде ухо Твоје пригнуто и очи Твоје отворене да чујеш молитву слуге свог којом се сада молим пред Тобом дан и ноћ за синове Израилеве, слуге Твоје, и исповедам грехе синова Израилевих којима Ти згрешисмо. Скривисмо Ти и не држасмо заповести ни уредбе ни законе које си заповедио преко Мојсија, слуге свог (Нем. 1,5-8).
- Ја се за њих молим... јер су Твоји... Оче Свети!... Не молим Те да их узмеш са света, него да их сачуваш ода зла... Освети их истином својом: реч је Твоја истина... да буду сасвим уједно, и да позна свет да си ме Ти послао (Јн. 17,9.11.15.17.23).
- Не престајем захваљивати за вас, и спомињати вас у својим молитвама. Да Бог Господа нашег Исуса Христа, Отац славе, даде вам Духа премудрости и откривења да Га познате, и бистре очи срца вашег да бисте могли видети шта је нада Његовог звања, и које је богатство славе наследства Његовог у светима, и каква је изобилна величина силе Његове на нама који верујемо по чињењу превелике силе Његове (Еф. 1,16-19).
- И зато се молим Богу да љубав ваша још више и више изобилује у разуму и свакој вољи, да кушате шта је боље, да будете чисти и без спотицања на дан Христов, напуњени плодова правде кроз Исуса Христа, на славу и хвалу Божију (Фил. 1,9-11).

- Тога ради и ми од оног дана како чусмо не престајемо за вас молити се Богу и искати да се испуните познањем воље Његове у свакој премудрости и разуму духовном, да живите пристојно Богу на свако угађање и у сваком добром делу да будете плодни, и да растете у познању Божијем (Кол. 1,9-10).
- Зато се и молимо свагда за вас да вас удостоји Бог наш звања, и испуни сваку радост доброте и дело вере у сили; да се прослави име Господа нашег Исуса Христа у вама и ви у Њему (2. Сол. 1,11-12).
- А вас Господ да умножи, и да имате изобилну љубав један к другом и к свима... да би се утврдила срца ваша без кривице у светињи пред Богом и Оцем нашим, за долазак Господа нашег Исуса Христа са свима светима Његовим (1. Сол. 3,12-13).

Можеш да употребиш тачно ове речи и примениш их на људе за које се молиш. То ће твојој молитви дати чврст библијски темељ. Бићеш сигуран да тражиш Божију вољу за те људе и знаћеш шта Бог жели за њих. Када се молимо речима из Светог писма, уносимо живот у своје молитве.

Из љубави према онима које водиш, посвети се побољшању своје посредничке молитве. Запитај се: *Кад би они које водим зависили од моје молишће, како би им било?* Или: *Кад би наши мисионари зависили од моје молишће, како би њима било?*

Да би ојачао своју молитву, узми библијски регистар речи и потражи стихове који говоре о њој, да би видео шта Бог жели да знаш о томе. Читај књиге о тој теми и разговарај с другима о томе, да би добио практичне идеје. Моли се са зрелим верницима и учи слушајући их. Направи молитвени списак оних за које ћеш се редовно молити и одвоји место и време за то. Чак и пет или десет минута верне молитве дневно за људе под твојом бригом

донеће велику корист. И мало молитве боље је него нимало. Док је будеш редовно практиковао и посматрао многа чудесна Господња услишања, и док будеш растао у љубави, постајаћеш све ревнији у молитви.

Можемо, попут ученика, тражити од Господа да нас научи да се молимо (Лк. 11,1), а онда верно послушати заповест из Писма да се молимо непрестано и истрајно за све свете (Еф. 6,18).

Поглавље 14

Храњење гладних душа

*Љубиш ли ме? ...Паси овце моје.
Јн. 21,17*

Добри пастири воле своје овце и не жале труда кад их треба извести на зелене пашњаке и бистру воду. Међутим, лењим пастирима је добар сваки пашњак и свака бара у којој има воде. Бог у Старом завету користи веома оштре речи за лење пастире. У Језекиљу Бог осуђује израелске вође зато што нису хранили његов народ (Језек. 34,2). У Осији су свештеници занемарили поучавање Закона и зато је Бог повикао: „Изгибе мој народ јер је без знања” (Ос. 4,6). Али Бог обећава Израелу да ће му једног дана дати „пастире по срцу свом, који ће вас пасти знањем и разумом” (Јр. 3,15).

Исус Христос је добри пастир – пастир по Божијем срцу, који је излио свој живот хранећи народ Божијом речју. Зато су га звали „Учитељем”. Чак и сада, с неба, Исус Христос даје духовне дарове да би оспособио неке људе да хране његово стадо (Еф. 4,11-16). Зато што воли свој народ, жели да му да своје хранљиве речи, „речи живота” (Јн. 6,63.68), како би могли да расту, сазревају и умноже се. На исти начин ће вође и учитељи који воле посветити свој живот храњењу Божијег стада.

Љубав поучава и јача

Кад видимо слике мршаве, изгладнеле деце, срце нам се ожалости и желимо да помогнемо. Исто тако би требало да осећамо тугу у срцу кад видимо Божији народ како је духовно мршав и неухраћен јер гладује за Божијом речи. Требало би да пожелимо да одмах делујемо, јер **љубав увек настоји да изађе у сусрет потребама других, а највећа потреба људи је Божија реч**. Сâм Господ је рекао да „човек не живи о самом хлебу него о свему што излази из уста Господњих” (5. Мој. 8,3). Божија реч доноси поруку вечног спасења и смернице за хришћански живот (2. Тим. 3,15-17).

Љубав не може да поднесе да види вољене у духовном сиромаштву, гладне Божије речи, и неће их оставити у незнању.

Љубав према људима нас подстиче да проповедамо и поучавамо Божију реч. Оспособљава нас да до изнемоглости читамо, истражујемо и припремамо се за поучавање. Надахњује нас да жртвујемо много времена у поучавању и раду с појединцима, малим групама, или на састанцима целе заједнице. Даје нам жељу да поучимо све људе: старе и младе, образоване и необразоване. Љубав не може да поднесе да види вољене у духовном сиромаштву, гладне Божије речи, и неће их оставити у незнању.

Божијем народу је потребна духовна храна да би расли и множили се. Зато Павле каже Тимотију да поучавање Писма треба да буде средиште његове службе: „Посвети пажњу јавном читању, бодрењу и поучавању [заснованом на Писму]” (1. Тим. 4,13 – ССП). Библичар Вилијам Маунс (*William Mounce*)

тачно тврди: „Вођство је у апостолској цркви у великој мери било засновано на исправном поучавању”.¹

Варнава је предиван пример вође који воли и који је горео страху за изградњом других кроз Писмо. Први хришћани су га звали „сином утехе” (Дела 4,36). Он је Господњом речју подизао дух људима. Јачао је и подстицао њихову веру. Будио је у њима нову храброст и преданост Христу (Дела 11,23). Поучавао је нове вернике (Дела 11,26; 13,1). Љубав према поучавању Јеванђеља подстакла га је да потражи Павла у Тарсу и доведе га у Антиохију, како би тамошња нова црква добила најбољу могућу поуку. Павле и Варнава су заједно могли да поучавају реч и изграде зрело, здраво стадо.

Савремени Варнава је Роберт Чапмен који је оставио свој посао како би постао пастор мале, проблематичне баптистичке заједнице у Барнстеплу, у Енглеској. Упркос његовој изванредној вештини у комуникацији с људима, показаће се да је пастирска брига за ту цркву била веома изазован задатак. За почетак је морао да савлада потенцијално експлозивне разлике између библијске науке заједнице и онога што је он научавао.

Занимљиво је да га је црква „Ебенизер чапел” (*Ebenezer Chapel*) уопште позвала да буде пастор, будући да он никад није био баптиста нити је делио многе строге ставове те цркве. С обзиром на напетост због разлике у науци између Роберта Чапмена и цркве, чинило се да је подухват у Ебенизеру осуђен на пропаст. Све је говорило у прилог чињеници да ће он бити четврти пастор који је отишао за мање од две године.

Али то се није догодило. Роберт је чврсто веровао да уколико нема слободу да поучава Божију реч, његовој служби у Ебенизер чапелу није било места. Стога је, пре него што је прихватио службу пастора у Ебенизеру, мудро поставио један услов о ком се није могло преговарати. Тај услов најбоље објашњава он сâм:

¹ William Mounce, *Pastoral Epistles*, WBC (Nashville: Thomas Nelson, 2000.), 392.

Кад сам био позван да напустим Лондон и одем да служим Божију реч у Ебенизер чапелу, цркви коју је у то време чинила заједница строгих баптиста, пристао сам на то уз један једини услов: да имам слободу да поучавам све што нађем записано у Писму.²

На своју срећу, људи су се сложили с овим условом и Роберт Чапмен је започео своју шездесетогодишњу службу у Барнстеплу. Под његовим јасним, доследним, библијским поучавањем, црква се постепено мењала и како су године пролазиле постала је зрела, утицајна заједница верника, која је основала много других цркава и разгранату мрежу мисија у Шпанији, Индији и Кини.

„Вођство је у апостолској цркви у великој мери било засновано на исправном поучавању”.

Вилијем Маунс

Љубав тражи од нас да изађемо у сусрет основној потреби људи: да чују Божију реч (5. Мој. 8,3). Колосалан је неуспех црквених пастира кад раде све осим да хране Божије стадо. Библија је храна верника. Да би расли и били заштићени, потребна им је редовна исхрана млеком и месом Божије речи. Вође и учитељи који воле марљиво ће се трудити да задовоље ту потребу.

Љубав чини учитеље делотворнијима

Љубав не подстиче вође само да поучавају, већ их у томе чини делотворнијима. Добри учитељи треба да имају брижан

² Frank Holmes, *Brother Indeed* (London: Victory Press, 1956.), 31.

однос према својим ученицима, карактер и личност обележене љубављу и страст према предмету који предају.

Љубав према ученицима

Хауард Хендрикс (*Howard Hendricks*), професор хришћанског васпитања на теолошком факултету у Даласу (*Dallas*) и популаран говорник, поучавао је хиљаде људи како да побољшају своје учитељске вештине. Причу која следи испричао је о свом учитељу веронауке, Волту (*Walt*).

Волт је волео децу и Божију реч. У опасном окружењу четврти уз сам центар града ходао је улицама тражећи децу која не иду у цркву, како би их позвао на свој час веронауке. Временом је тако окупио тринаест дечака из суседства. Већина њих је примила Христа, а једанаесторо их је ушло у пуновремену хришћанску службу. Један од њих је био Хауард Хендрикс. Валт није био интелектуални див, нити је имао посебно привлачну личност; па шта је онда то било у њему што је допрло до тих дечака и заувек утицало на њих? Хендрикс каже: „Ја у ствари не могу да вам кажем много о ономе што нам је Волт говорио, али могу да вам кажем све о њему... зато што ме је волео ради Христа. Волео ме је више од мојих родитеља”.³

Добри учитељи воле своје ученике и несебично се дају ради њиховог образовања. Стало им је до њих. Поштују их и цене. Познају их и разумеју. Учитељи који воле посвећени су образовању својих ученика. Попут Павла, и они могу рећи: „Тако смо вас радо имали да смо готови били дати вам не само јеванђеље Божије, него и душе своје, јер сте нам омилели” (1. Сол. 2,8).

³ Howard Hendricks, *Teaching to Change Lives* (Sisters, Ore.: Multnomah, 1987.), xiii.

Еванђеоски учитељи слажу се да је љубав и поштовање према ученицима од суштинског значаја за наставу која мења живот:

Не постоји замена за учитељеву љубав према ученицима...
Подучавање је много више од објашњавања градива; оно захтева показивање искреног личног интересовања и љубави према сваком ученику.⁴

Сшав љубави

Добри учитељи морају да се повежу са својим ученицима. Да би то постигли, треба да их обележава љубав, онако како је то описано у 1. Коринћанима 13,4-7. Људи позитивно реагују на учитеље који показују карактеристике христолике љубави.

Понизносћ. На колеџу сам имао хришћанског учитеља који се редовно хвалио на предавањима својим напредним знањем и престижним публикацијама. Био је интелигентан и добар предавач, али није био христолик учитељ. У ствари је био арогантан и хвалисав, тон његовог гласа је био снисходљив, уместо да буде пун Духа Светога био је пун себе, важније му је било да импресионира него да поучи. Био је: „звоно које звони... прапорац који звечи” (1. Кор. 13,1).

Насупрот томе, Господ Исус Христос је рекао: „Научите се од мене; јер сам ја кротак и смиран у срцу, и наћи ћете покој душама својим” (Мт. 11,29). Сви који су чули Исуса како поучава, знали су да није био као други учитељи. Говорио је са потпуним ауторитетом, али ипак понизно и љубазно, без ароганције. Као резултат, привучени као магнетом, к њему су хрлили људи из свих друштвених слојева: мушкарци и жене, богати и сиромашни, образовани и необразовани, здрави и болесни, религиозни и нерелигиозни, а он је чак радо примао

⁴ Roy B. Zuck, *Teaching as Jesus Taught* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1995.), 84.

и изопштенике из друштва који су уживали слушајући његове љубазне речи.

Кад волимо, бољи смо учитељи, јер нас љубав чини понизнима и скромнима. Због ње постајемо слуге својим ученицима и не покушавамо да владамо над њима. Љубав је спремна да прихвати исправку, да се промени, побољша и призна грешке. Помаже нам да схватимо да не знамо све. Попут Павла, морамо да признамо: „ми делимично знамо и делимично пророкујемо... јер, сада гледамо као у огледалу, нејасно” (1. Кор. 13,9.12 – ССП).

Љубав захтева да се чувамо од охолости за проповедаоницом и у учioniци. „Охолост одбија, понизност привлачи... делотворно поучавање захтева понизан став”.⁵ Понизан дух чини нас бољим представницима Исуса Христа и његове науке, а људе око нас чини пријемчивијим на наше поучавање. Као што Џон Оман (*John Oman*) упозорава: „Ако проповедаоница није место на ком си најпонизнији у преношењу Божије поруке, сигурно ће бити место на ком си најташтији у преношењу своје поруке”.⁶

Стрпљивост и љубазност. У истраживању спроведеном на факултету за образовање учитеља, студенти су као две најважније одлике доброг учитеља навели „љубав према ученицима и стрпљење с њима”.⁷ Љубав оспособљава учитеље да буду стрпљиви и љубазни (1. Кор. 13,4), да кротко подносе тешке људе – чак и противнике (2. Тим. 2,24-26) – и да истрпе оне који су проблематични, као што су то били тврдоглави Коринћани. Учитељи који воле, труде се да помогну онима који споро уче, да привуку незаинтересоване и показују бригу и разумевање за посебне потребе неких ученика.

Већини људи је тешко да разумеју Библију и запамте оно што пише у њој (2. Пт. 3,15-16); стога је учитељима неопходно

⁵ Исто, 67.

⁶ John Wood Oman, *Concerning the Ministry* (New York: Harper, 1937.), 44.

⁷ Roy B. Zuck, *Teaching as Paul Taught* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1998.), 61.

крајње стрпљење. Многе велике доктрине у које верујемо и које поучавамо, морају да се уче годинама – заправо целог живота – заповест по заповест, правило по правило (Ис. 28,10.13). Осим тога, у наше цркве и на библијска проучавања долазе нови људи с доктринарским недостацима или заблудима. Ако с њима нисмо стрпљиви и љубазни, отераћемо их пре него што добијемо могућност да их поучимо.

Као учитељи, морамо да уразумимо људе и уверимо их. Ако говоримо с милошћу, стрпљењем и љубазно, веће су шансе да ћемо их уверити у истину. С друге стране, догматски, тврди ставови, одбиће и отуђити људе од нас, а наше учење учинити неделотворним и неплодним (2. Пт. 1,8).

Нежност и саосећајност. Кад је Исус видео мноштво народа, „сажали му се... и поче их учити много” (Мк. 6,34). Учитељи који воле, попут Павла, понашају се према људима нежно и саосећајно. Павле је себе упоређивао с мајком која дојећи негује своју децу (1. Сол. 2,7).

Вилсон Томас Хог (*Wilson Thomas Hogg*), први ректор Гринвил колеџа (*Greenville College*), тумачи значај говорења истине нежно и у љубави:

Нежност ће освојити и најтврђа срца, која ништа друго не може да дирне. Истина изговорена у љубави улази право у срце слушаоца и побуђује добар одзив... Она надвладава предрасуде и тврдоћу срца... топи и побеђује тамо где ни најлогичнији аргументи, најстрашнија упозорења и најозбиљније претње не остављају већи траг од оног што га оставља кап росе на гранитној стени.⁸

Схватио сам истину тврдње Вилсона Хога на свом крштењу, на које сам позвао свог дугогодишњег пријатеља, како би чуо говор једног мисионара. Говорник је био Ирац, који је годинама служио у Анголи и Африци. Мој пријатељ је био окорели

⁸ Wilson T. Hogg, *A Hand-Book of Homiletics and Pastoral Theology* (Chicago: Free Methodist Publishing House, 1919.), 342.-343.

неверник који је дошао само зато што сам га ја позвао. Већ је раније чуо еванђеоске проповеди, а и ја сам разговарао с њим, али без већег успеха. Али, након што је чуо овог мисионара, упитао је: „Ко је овај човек? Никад нисам чуо тако љубазног и искреног говорника. Желео бих да га упознам”. Таква реакција није била ни близу карактеру мог пријатеља. Оно што је привукло овога незаинтересованог грешника било је то што је, попут Исуса, мисионар био „кротак и смиран у срцу” (Мт. 11,29).

Сћоростї на гнев. Љубав се не раздражује и не љути лако због неслагања или противљења (1. Кор. 13,5). Добри учитељи су приступачни и лаки за разговор; нису раздражљиви, не заузимају одбрамбени став, нити су вечито спремни на свађу с људима који се на слажу с њима.

Како поучавамо може да буде једнако важно као и оно што поучавамо. Не смемо да се разљутимо, да приговарамо нашим ученицима, да вичемо на њих, или да се светимо јер су нас повредили. Ако тако радимо, дајемо ђаволу прилику да уништи нашу службу (Еф. 4,26-27). На тај начин ћемо пре повредити наше ученике него што ћемо им помоћи и изгубићемо кредибилитет. Љути проповедници и учитељи изазивају страх и гуше дух истраживања, посебно код деце и младих.

Љубазностї. Учитељи и вође који воле нису непристојни ни неотесани (1. Кор. 13,5). Не срамоте људе у јавности, не прекидају их, не вређају, не расправљају се с њима и не киње их. Не злоупотребљавају свој ауторитет и не застрашују људе. Пазе шта говоре и свесни су правила прикладног облачења и лепог понашања, посебно с особама супротног пола. Тактични су, уљудни и учтиви. Признају вредност туђег времена и труда.

Усїосїтављање равнотїеже између истїине и љубави. Бити саосећајан и меког срца не значи правити компромис са истином. Никад! Библијска равнотежа увек чува истину и љубав. То двоје је неодвојиво (1. Кор. 13,1-3; Еф. 4,14-16; 2. Јн. 3). Џон Стот даје корисна опажања о исправној равнотежи:

Неке вође су велики поборници истине и жељни су да се боре за њу, али имају мало љубави. Други су велики заговорници љубави, али немају такву преданост истини какву су имали Исус и апостоли. Истина је тврда ако се не омекша љубављу, а љубав је мека ако се не ојача истином.⁹

„Истина је тврда ако се не омекша љубављу, а љубав је мека ако се не ојача истином”.

Џон Сшоџ

Било да бранимо, објављујемо, поучавамо, или неформално сведочимо божанску истину другима, увек морамо да је увијемо у љубав. Потребно је да говоримо „истину у љубави” (Еф. 4,15). Тимотију, правом сину вере, Павле пише: „Имај у памети образ здравих речи које си чуо од мене, у вери и љубави Христа Исуса” (2. Тим. 1,13). Стога видимо да је „Тимотијево одржавање правоверне науке морао да прати и подржи искрен хришћански начин живота који обухвата веру у Бога и љубав према другима”,¹⁰ како то објашњава Хауард Маршал (*Howard Marshall*).

Љубав према проучавању и преношењу Божије речи

„Прва и највећа заповест” је (Мт. 22,38) да волимо Бога свим својим срцем, душом и умом. Та љубав према Богу рађа љубављу према проучавању његове речи и подстиче нас да

⁹ John R. W. Stott, *The Message of 1 & 2 Thessalonians*; изворно објављено под насловом *The Gospel and the End of Time* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1991.), 70.

¹⁰ I. Howard Marshall, *The Pastoral Epistles*, ICC (Edinburgh: T & T Clark, 1999.), 714.

побољшамо своју способност преношења те речи. Љубав према Богу пали ватру у нашем срцу да је стално проучавамо.

Стицање знања о Божијој речи. Добри учитељи воле свој предмет и настављају да уче. Џон Стот пише: „Нема сумње да су најбољи учитељи у свакој области знања они који целог свог живота остају ученици”.¹¹

Посебан пример доживотног ученика Писма је деведесет седмогодишњи човек који поучава старије особе у нашој цркви. Он још увек воли да чита, проучава и поучава Божију реч. Кад год сам с њим, он прича о Писму и библијским коментарима које је прочитао. Никад не смемо за себе да мислимо да смо престари да учимо и растемо.

Љубав према Богу и његовој речи ствара од нас доживотне, жедне ученике. Својом уобичајеном проицљивошћу, Чарлс Спурцен упозорава на трагедију до које долази кад учитељ изгуби жељу да учи и истражује:

Свима нам је потребно много марљивог учења ако желимо да наша служба буде иоле добра... Онај ко престане да учи, престао је да поучава. Онај ко више не сеје у учење, ништа неће пожети за проповедаоцима.¹²

Хауард Хендрикс упозорава једноставним речима: „Ако данас престанеш да растеш, сутра ћеш престати да поучаваш”.¹³

Пол Станли и Роберт Клинтон (*Paul Stanley, Robert Clinton*), у својој књизи „Повезивање: менторски односи потребни за успех у животу” (*Connecting: The Mentoring Relationships You Need to Succeed in Life*), кажу да је један од главних разлога

¹¹ John R. W. Stott, *Between Two Worlds: The Art of Preaching in the Twentieth Century* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1982.), 180.

¹² Charles Haddon Spurgeon, *An All-Round Ministry* (1900.; поново штампано издање, London: Banner of Truth Trust, 1960.), 236.

¹³ Hendricks, *Teaching to Change Lives*, 17.

што многе хришћанске вође и учитељи не завршавају успешно свој живот за Христа, то што у неком тренутку престану да расту у знању и љубави према њему.

Приметили смо да већина људи престане да учи до своје четрдесете године. Под тим мислимо да престају активно да теже за знањем, разумевањем и искуством које би повећало њихову способност да расту и допринесу расту других. Већина се једноставно ослања на оно што већ зна. Али они који успешно завршавају свој живот, **одржавају позитиван став према учењу** целог живота.

Многи људи, посебно вође, дођу до једног нивоа и ту остану, задовољни местом на које су стигли и оним што знају. То се често дешава након што постигну довољно да се осећају пријатно или да могу да одрже релативно сигурну и предвидиву будућност. Али то је у супротности с библијским принципом управљања.¹⁴

У светлу ове природне склоности, Павле обавезује Тимотија да након што се посвети поучавању, настави да понавља научено:

У овом се поучавај, у овом стој, да се напредак твој покаже у свему. Пази на себе и на науку, и стој у томе; јер ово чинећи спашћеш и самог себе и оне који те слушају (1. Тим. 4,15-16).

Кад изгубимо ревност за знањем, губимо и полет за поучавањем. Кад престанемо да растемо, престајемо да утичемо на друге. Кад сами нисмо узбуђени Писмом, нећемо моћи да пренесемо узбуђење на друге. Ако очекујемо да ћемо подстаћи срце и ум мушкараца и жена следеће генерације, онда и наше

¹⁴ Paul D. Stanley и J. Robert Clinton, *Connecting: The Mentoring Relationships You Need to Succeed in Life* (Colorado Springs: NavPress, 1992.), 222.

срце и ум морају да буду подстакнути. Не можемо да утичемо на Божији народ ако не учимо, не мењамо се и не растемо. Учитељи који воле Бога и воле да проучавају његову реч, оживљавају ту љубав у другима.

Раси у сјособности делотворне комуникације. Љубав према Божијем народу и његовој речи нас подстиче да непрестано побољшавамо своје комуникацијске вештине, како бисмо још делотворније пренели истину. Хауард Хендрикс опомиње:

Ако намераваш да досађујеш људима, немој да им досађујеш Јеванђељем. Досађуј им математиком, геологијом, светском историјом. Али грех је досађивати људима Јеванђељем.¹⁵

Мало је великих, природно талентованих проповедника и учитеља. Већина нас смо просечни учитељи који непрестано морају да усавршавају своје учитељске и проповедничке вештине. А ипак смо често у искушењу да се задовољимо тренутним нивоом способности и плодовима свога рада. Међутим, ако волимо људе и Свето писмо, никад нећемо желети да престанемо да тежимо за побољшањем.

Џон Мекартур (*John MacArthur Jr.*) је поучавао Библију преко разних медија великом броју људи, готово четрдесет година. За сво то време није се убајатио, већ је био страственији и вештији него кад је почео. Љубав према Божијој речи и својим слушаоцима мотивисала је његову посвећеност савршенству.

Како почети

Овце су скоро неспособне да се саме правилно хране и поје. Без пастира би брзо остале без паше и воде и умрле од глади

¹⁵ Навод: Lawrence O. Richards и Gary J. Bredfeldt, *Creative Bible Teaching*, ревидирано издање (Chicago: Moody Press, 1998.), 218.

или жеђи. Зато нас писац и пастор Чарлс Џеферсон (*Charles Jefferson*) подсећа:

Све зависи од правилне исхране оваца. Ако се то не ради мудро, оне изгладне и оболе, а благо уложено у њих пропада. Када Језекиљ приказује слику лоших пастира, први потез његовог киста каже: „стада не пасете”.¹⁶

Ево неколико идеја које ти могу помоћи да побољшаш своје поучавање. Прво, ако си део тима одговорног за вођство и поучавање људи, **одреди јасну библијску филозофију поучавања и проповедања речи**. Осим тога, редовно врши процену своје службе поучавања и планирај будуће кораке. Побрини се да садржај твог поучавања буде библијски, изазован, примењив и релевантан за људе. Немој да допустиш да постане насумичан или неделотворан. Буди у стању да као и Павле кажеш: „Јер нисам пропустио да вам објавим сву Божију вољу” (Дела 20,27 – ССП). Овце ће патити ако занемариш ову своју примарну дужност.

Друго, да би побољшао своје поучавање, слушај излагања изврских проповедника и учитеља и побрини се да снимци тих излагања буду доступни и другима. Мени је ово неизмерно помогло, како у мом личном ходу с Господом, тако и у мојим проповедима. Слушање највећих светских проповедника обогаћује моју душу и показује ми како да применим Божију реч у животу људи. Помаже ми да смислим начине како да илуструјем тешке појмове, како да моје проповеди буду релевантне, како да припремим неки одломак из Писма и пренесем његов садржај у духовној сили и животној снази.

Редовно врши процену своје службе поучавања и планирај будуће кораке.

¹⁶ Charles Edward Jefferson, *The Minister as Shepherd* (1912.; поново штампано издање, Fincastle, N.J: Scripture Truth, n.d.), 59-60.

Треће, стално попуњавај своју библиотеку библијског проучавања алатом који ће ти у томе помоћи. Наравно, најважније је да имаш добру Библију. То је твој примарни извор за исхрану Божијег народа. Такође ће ти требати добар библијски регистар речи, библијски речници, квалитетни коментари и други материјал. Постоје и добри компјутерски програми, као и све већи број бесплатних алата за проучавање Библије, доступних на интернету.¹⁷

Четврто, постоји много књига и другог материјала који може да ти помогне да побољшаш своје проповедање и поучавање. Ступи у контакт с неким теолошким факултетом или библијском школом и замоли професора хомилетике (то је дисциплина која упућује у вештину хришћанског проповедања – теоретски и практично – и његову историју. – прим. прев.) за савет. Користи тај материјал и учини га доступним другим људима у твојој цркви. Ако је могуће, узми часове хомилетике. Чак и ако си завршио библијску школу или дипломирао теологију, никад нећеш прерасти потребу за новим идејама корисним за побољшање навешћивања истине. Велико је охрабрење и подстицај на раст кад народ види како њихове вође и учитељи расту.

Пето, слушај себе. Чак и најбољи учитељи и нехотице стекну лоше навике. Слушање аудио снимака самог себе, или још боље гледање видео снимака, може да ти помогне да исправиш непријатне навике које ометају комуникацију. Немој да се бринеш да би то могло у теби да пробуди охолост. Напротив. Дефинитивно ће те држати понизног! Чак и најбољи учитељи морају да побољшају своје вештине.

Шесто, нека неко ко ти је близак да процену твог поучавања и проповедања. Немој да допустиш да твоји слушаоци сазнају да то радиш, јер ће их то омести у слушању садржаја твог

¹⁷ Интернетске странице укључују: www.bible.org (почетна страница за „NET” Библију), www.biblegateway.com www.bibleplaces.com и www.biblestudytools.net. Рачунарски програми, као што су „Logos” и „BibleWorks”, такође су доста корисни.

излагања. Моја жена је један од мојих најбољих критичара, и то до сада није уништило наш брак.

И на крају, учитељи и проповедници треба да „обилују љубављу”, ако желе да буду плодносни у свом раду. Чарлс Спурџен каже:

Сигурно је да морамо да обилујемо љубављу. Неким проповедницима је тешко да својим проповедима дају арому љубави јер су по природи тешки, хладни, груби, или себични. Нико од нас није онакав какав би требало да буде, али неки су посебно сиромашни по питању љубави. Како то каже Павле: „Јер ниједног немам једнаке мисли са собом који се управо брине за вас”, што значи да им по природи није стало до душа људи. Свима, а посебно онима тврђе врсте, кажем: Будите двоструко озбиљнији што се тиче светог милосрђа, јер без њега нећете бити ништа више од звона које звони и прапорца које звечи. Љубав је снага. Свети Дух, највећим делом, делује кроз нашу љубав. Волите људе ради Христа; вера испуњава много тога, али љубав је то право оруђе кроз које она спроводи у дело своју жељу у име Господа љубави.

И ја сам сигуран да нећемо постићи много све док не будемо свим срцем волели свој посао и људе с којима радимо.¹⁸

¹⁸ Spurgeon, *An All-Round Ministry*, 192.-193.

Поглавље 15

Заштита и укор вољених

Ја које год љубим оне и карам и поучавам...

Отк. 3,19

Замисли оца који тврди да воли своју децу, али не ради ништа да их спречи да постану наркомени или проститутке. Или, замисли да видиш брата у Христу како иде право ка живом песку, али не кажеш му ништа и ћутећи одеш даље. То није искрена љубав; то је равнодушност. На тај начин не волиш свог ближњег као самог себе, нити волиш онако како је Исус волео. А управо смо такви кад одбијемо да исправимо својевољног верника, да укоримо грешно понашање или да упозоримо друге на лажне учитеље.

Библија каже да смо сви ми као овце; без заштите доброг пастира лако залутамо. Потребни су нам пастири на сваком нивоу црквеног живота, који ће дати живот како би заштитили своје стадо од дивљих вукова и других опасности.

Исус се суочавао с вуковима у јагњећој кожи

Као добри пастир, Исус је у више наврата упозоравао своје стадо на смртоносан утицај лажних учитеља. Многи људи су, укључујући и Исусове ученике, мислили да су фарисеји

и књижевници били прави учитељи Закона и побожни људи. Али нису. Били су гладни вукови који су прождирали народ. У својој верској ревности, отишли су далеко од одредаба Старог завета, уводећи хиљаде обреда и обичаја који су народу живот чинили готово неподношљивим. Уздизали су сами себе и били испуњени самоправедношћу. И, што је најгоре, спречавали су људе да заиста упознају и заволе Бога.

Зато је Исус озбиљно упозоравао своје ученике: „Чувајте се од лажних пророка, који долазе к вама у оделу овчијем, а унутра су вуци грабљиви. По родовима њиховим познаћете их” (Мт. 7,15-16). Са савршеним моралним гнушањем, Исус је препознао њихову погубну науку и лажну побожност, јавно их разоткривајући:

- Тешко вама књижевници и фарисеји, лицемери, што затварате царство небеско од људи (Мт. 23,13).
- Тешко вама вође слепе... (Мт. 23,16).
- Тако и ви споља се показујете људима праведни, а изнутра сте пуни лицемерја и безакоња (Мт. 23,28).
- Змије, породи аспидини! Како ћете побећи од пресуде у огањ паклени? (Мт. 23,33).
- Добро укидате заповест Божју да свој обичај сачувате... Укидајући реч Божју својим обичајем који сте поставили (Мк. 7,9.13).
- Чувајте се од књижевника... Који једу куће удовичке, и лажно се моле Богу дуго (Лк. 20,46-47).

Исус каже својим ученицима да ће фарисеји примити још већу осуду као учитељи који заводе народ и прождиру беспомоћне (Лк. 20,46-47).

Исусово громогласно противљење фарисејима и књижевницима не звучи баш као љубав и толеранција, а неки људи не могу ни да га замисле како изражава морално гнушање или изговара оштру осуду. Али, то је зато што нису добро разумели ко је Исус Христос. Његова осуда фарисеја и књижевника била је израз Божијег правичног и праведног суда над њима. Бог Библије није само Бог љубави, него и Бог светог гнева и суда. Божанска љубав може истовремено да буде нежна и строга (Рим. 11,22).

Исус није неки безосећајан, гневан пророк. Он плаче над Јерусалимом који је одбацио његов нежан позив да дође к њему по спасење (Мт. 23,37; Лк. 19,41). Тугује над тврдом невером народа и њихових вођа. Исус је истинити Божији пророк и учитељ који ризикује свој живот да упозори на опасност. Он је стражар на градским зидинама који виче да би заштитио град од нападача.¹ Он је храбар заштитник који тера вука, лава или медведа, јер воли своје овце. Исус објављује: „Ја сам пастир добри; пастир добри душу своју полаже за овце” (Јн. 10,11).

Кад црквени учитељи и вође одбију да упозоре стадо на лажне учитеље, то је потпуно занемаривање њихове дужности, што за последицу има прождирање стада (Дела 20,28-31). Замисли пастира који избегава да заштити стадо од вукова јер је то опасан, непријатан посао. Каква бесмислена помисао! Ипак, постоје цркве, којима је средиште научавања Библија, а које су толико забринуте да некога не увреде, из жеље да повећају број чланова, да неће упозорити људе на лажне учитеље. Такве цркве су спремне да оставе стадо, рањиво и беспомоћно пред лукавством непријатеља.

Исус је корио своје ученике

Понекад је и Исус морао да укори своје ученике због неверовања или недостатка разумевања.² Али он није био

¹ Језек. 3,17-21; 33,7-8.

² Мт. 16,8; 11; Мк. 8,17-18.32-33; 16,14; Лк. 9,41; 12,29.

хладан, окрутан тиранин, већ Учитељ пун љубави, благодати и истине (Јн. 1,14). Никад није јавно оптужио своје праве ученике, као што је то учинио с лажним учитељима у Израелу.

У ствари је био невероватно стрпљив и љубазан са својим ученицима који баш и нису брзо учили. Прао им је ноге, служио им и учио их. Бринуо се за њих и волео их, чак и кад су га оставили у часу његовог искушења. Као што пише у Јовановом Јеванђељу: „како је љубио своје који беху на свету, до краја их љуби” (Јн. 13,1). На крају је и умро за њих.

Александар Брус (*A. B. Bruce*), у свом изврсном делу „Обука Дванаесторице” (*The Training of the Twelve*), подсећа нас од колико су тога ученици морали да се одуче и колико тога да науче, за мање од три године. Само највештији учитељи и вође, какав је био Исус, могу да постигну то што је он постигао с Дванаесторицом:

У време свог позива били су веома неуки, ускогрудни, сујеверни, пуни јеврејских предрасуда, заблуда и нетрпељивости. Морали су да се одуче од много тога лошег и да науче много тога доброг, а били су спори и у учењу и у одучавању. Стара уверења, већ укоренења у њиховом уму, само су отежавала прихватање нових верских идеја. Били су то људи доброг, честитог срца, и тло њихове духовне природе било је погодно да дâ обиље жетве, али било је тврдо и требало га је уз велик напор добро преорати, да би родило плодом.³

И ми морамо да поправљамо и коримо оне које поучавамо и водимо, али увек у љубави и са стрпљењем. Исправан укор може да промени и спасе живот. Морамо да верујемо у ово, иначе то нећемо урадити.

³ А. В. Bruce, *The Training of the Twelve*, друго издање (1877.; поново штампано издање, Grand Rapids, Mich.: Kregel, 1988.), 14.

Павле се борио против вукова

Кад су вукови напали Христово стадо, Павле је постао непопустљиви лав. Био је спреман да се бори и да умре за цркву и чистоту Јеванђеља. (Доказ за ово потражи у Посланици Галаћанима.) Где год је проповедао Јеванђеље и основао цркву, ускоро су се појављивали лажни учитељи како би противречили поруци крста.

Попут Исуса Христа, ни Павле не звучи као неко ко је пун љубави и толеранције према тим лажним пророцима. Рекао је да буде проклет свако ко проповеда другачије Јеванђеље (Гал. 1,9). Лажне учитеље назива варалицама, лицемерима, рушитељима, злим посланицима и псима. А они то и јесу. Издају се за Христове учитеље, а у стварности су сотонини посланици:

Јер такви лажни апостоли и преварљиви посленици претварају се у апостоле Христове. И није чудо, јер се сам сотона претвара у анђела светла. Није дакле ништа велико ако се и слуге његове претварају као слуге правде (2. Кор. 11,13-15).

Павлова озбиљна упозорења су у ствари Божија озбиљна упозорења. Павлова нетолерантност према лажним учитељима представља Божију нетолерантност према њима. Павлови вапаји су вапаји оца који брине за своју децу, воли их и штити од преваре. Њега обузима побожна љубомора да сачува чистоту својих драгих обраћеника у вери:

Јер ревнујем за вас Божјом ревности, јер вас обрекох мужу једном, да девојку чисту изведем пред Христа. Али се бојим да како као што змија Еву превари лукавством својим тако и разуми ваши да се не одврате од простоте која је у Христу (2. Кор. 11,2-3).

Користећи старозаветну слику стражара на градским зидинама, који је сматран одговорним за крв оних који би умрли ако не упозори народ на долазак освајача, Павле каже: „Зато вам сведочим у данашњи дан да сам ја чист од крви свију, јер не изоставих да покажем вољу Божју” (Дела 20,26-27).

Јован, Јаков, Петар, Јуда и писац Посланице Јеврејима такође озбиљно упозоравају на опасност од завођења лажним јеванђељем или веровања у лажног христа.

Павле је опомињао и корио вернике

Павле није само упозоравао на лажне учитеље, већ је штитио цркве од унутрашњих трвења и повратка на пагански сексуални неморал. Зато су његова писма пуна опомена и укора.

Коринћанима се понекад обраћа врло строго зато што су се понашали више као искусни белосветски пагани него као послушни следбеници Исуса Христа. „Међутим, ти строги укори или озбиљне опомене нису били у супротности с његовом љубављу. Напротив, извирали су из ње”.⁴

Све духовне вође имају узвишену дужност да опомињу оне које воде (1. Сол. 5,12). Павле каже Титу: „са сваком одлучношћу бодри и прекоревај” (Тит 2,15), а понекад тај прекор треба да буде строг (Тит 1,13). Тимотију налаже: „Проповедај реч, настој у добро време и у невреме, покарај, запрети, умоли са сваким сношењем и учењем” (2. Тим. 4,2).

Понекад пастири у цркви не морају да коре овце, већ друге вође и учитеље. Што се тиче старешина који греше, Павле од Тимотија и цркве захтева: „покарај их пред свима, да и други имају страх” (1. Тим. 5,20). Једном приликом је у цркви у Антиохији оштро укорио Петра и свог колегу Варнаву јер су правили компромис с Јеванђељем и угрожавали јединство цркве. Наиме, Петар, Варнава и други јеврејски верници су

⁴ Roy B. Zuck, *Teaching as Paul Taught* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1998.), 104.

престали да једу са својом паганском браћом и сестрама да би удовољили јеврејским верницима из Јерусалима (Гал. 2,11-14). Наслућујући разоран ефекат Петровог лицемерја ако такво понашање потраје и ништа се не предузме, Павле је јавно суочио свога брата у Христу с његовом погрешком. Схватио је да није време за стрпљиво истрајавање већ за тренутно деловање и снажан, бескомпромисан став.

Понекад пастири у цркви морају да укоре друге вође и учитеље.

Упозоравање на опасност, исправљање својевољног понашања и укор греха, део су вођства у љубави. Као што је рекао Ентони Диселтон (*Anthony Thiselton*): „Супротно од љубави није исправљање, већ равнодушност”.⁵ Од нас, као хришћанских вођа, тражиће се да опомињемо и коримо. У ствари би се могло десити да добар део времена проведемо радећи управо то. Ово је важан део службе и не сме се занемарити јер га Бог користи да избави људе од греха и обмане. Све док не одеш у небо, нећеш знати пун опсег добра које си учинио другима зато што си их корио због греха или их упозоравао на лажну науку.

„Супротно од љубави није исправљање, већ равнодушност”.

Ентони Диселтон

Кад сам био у својим раним двадесетим годинама и помагао у вођењу групе за сведочење и помоћ тинејџерима, покушао

⁵ Anthony C. Thiselton, *The First Epistle to the Corinthians*, NIGTC (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 2000.), 1089.

сам да суочим једног младог хришћанина с његовим проблемом узимања дроге. Како у томе нисам успео, отишао сам код његових родитеља. То је довело до годину дана дуге огорчене борбе и лажних оптужби против мене, што је за исход имало моје отпуштање из службе вођства младих. Његови родитељи, утицајни људи у цркви, веровали су у изговоре и лажи свога сина. Било је то болно искуство. Годину дана касније, тај младић се покајао због употребе дроге и признао својим родитељима лажи које је изговорио против мене и осталих који су покушали да му помогну. Затим се извинио свима које је повредио. Касније ми се захвалио зато што ми је било довољно стало да га суочим са његовом зависношћу од дроге. Од тада смо у добрим односима, а ја сам му постао саветник и пријатељ.

Сви ми по природи желимо да избегнемо непријатна суочења, али она, ма колико била тешка, могу дословно да спасу живот оних које волимо. „Ја које год љубим оне и карам и поучавам”, каже Господ Исус (Отк. 3,19).

Како опоменути и укорити у љубави

Када је неопходно некога укорити, то мора бити учињено у љубави и мудрости, као и у сили Светога Духа. Писмо нам каже да је Павле, мада је био спреман да употреби „прут”, више волео да поступа са својим обраћеницима у „љубави и духу кротости” (1. Кор. 4,21). Он се према људима односи љубазно, понизно, кротко, стрпљиво и у љубави (2. Кор. 6,3-13; 10,1), а опомиње „са сузама” (Дела 20,31). Не господари својим ауторитетом над другима, већ ради с њима помажући им да остану постојани у вери (2. Кор. 1,24). Павлове посланице показују његов изврстан смисао за дипломатију и тактичност. Строг је и прети само онда кад нема избора. Али чак ни тад не може да се суздржи од наизменичног изливања свога срца у најнежнијим и најмилијим изјавама које се могу наћи у Новом завету.

Увек је опасно када грешници коре грешнике и зато то мора да се ради у љубави.

Од пресудне је важности начин на који вође опомињу и исправљају друге. Увек је опасно када грешници коре грешнике и зато то мора да се ради у љубави (1. Кор. 16,14). Опомене, исправљање и укор без љубави само ће повредити људе. Али, ако се изговори у љубави, људи ће спремније прихватити укор и њихов живот тад може да се промени на боље. Зато узми у обзир ове основне принципе кад треба да суочиш људе с неким проблемом или их укориш у љубави.

Контролиши своје ставове – посебно гнев

Познатог вођу светске организације за учеништво питали су који је главни посао особе која је на челу такве организације. „Контролисање ставова”, одговорио је. Мада је он мислио на контролисање ставова свих људи унутар организације, много тога можемо да научимо из његових речи. Пре него што било кога суочимо с неким проблемом, морамо да почнемо са собом, проверавајући сопствене ставове. У томе је разлика између конструктивног и деструктивног суочавања и укора.

Чувај се поноса, осветољубивости и нестрпљивости, али посебно се чувај гнева. Не кори људе и не поправљај их кад си љут. Сачекај да твој гнев буде под контролом Светог Духа (Гал. 5,15-23). Вилијем Арнот (*William Arnot*) даје изврстан савет у овом питању:

Мудар човек заиста осећа ватру [гнева], али неће урадити ништа док се не охлади. Кад ти одећа гори, умотаћеш се у ћебе, ако је могуће, и тако угасити пламен; на исти начин, кад ти срце гори ватром гнева, прво што треба да урадиш јесте да угасиш тај пламен. После тога

ћеш бити у бољем положају да донесеш исправан суд и следиш безбедан правац.⁶

Сети се да се љубав не љути лако (1. Кор. 13,5) и запамти да неконтролисани гнев распаљује емоције, преувеличава проблеме и омета побожно поправљање. Мање је рационалан и склонији самооправдавању. Груб је према људима. Гласан, претећи говор може да одјекује у уму особе до краја њеног живота. Зато Библија каже: „нека буде сваки човек... спор срдити се. Јер срдња човечија не чини правде Божије” (Јак. 1,19-20). Такође каже: „Гневљив човек замеће свађу, и ко је напрасит, много греши” (Изр. 29,22).

Смирен и трезвен дух који влада собом од суштинске је важности за ефикасно суочавање, као што истичу и следећи стихови:

- Има ко говори као да мач пробада, а језик је мудрих лек (Изр. 12,18).
- Устеже речи своје човек који зна, и тиха је духа човек разуман (Изр. 17,27).
- Човек гневљив замеће распру; а ко је спор на гнев, утишава свађу (Изр. 15,18).
- Ко је спор на гнев, велика је разума; а ко је нагао показује лудост (Изр. 14,29).

Кад мораш да укориш другог верника, благ и миран глас смириће напетост и олакшати прихватање укора:

- Одговор благ утишава гнев, а реч прека подиже срдњу (Изр. 15,1).

⁶ William Arnot, *Studies in Proverbs* (1884.; поново штампано издање, Grand Rapids, Mich.: Kregel, 1978.), 398.

- Здрав је језик дрво животно (Изр. 15,4).
- Стрпљењем се ублажава кнез, и мек језик ломи кости (Изр. 25,15).
- Реч ваша да бива свагда у благодати, сољу зачињена, да знате како вам свакоме треба одговарати (Кол. 4,6).

Ако желиш да будеш вешт у суочавању људи с проблемима, увек прво провери сопствени став и увери се да си под контролом Светог Духа. Буди миран, владај собом и говори на срдачан и благ начин.

Одуйри се ѿребрзом ойѿшуживању

Нико не воли да буде криво оптужен, зато немој да почнеш суочење с оптужбом, јер она може да буде неправедна – можда не познајеш све чињенице, а можда уопште ниси у праву. Почни објективним излагањем проблема и замоли ту особу да ти одговори. Оптужба је прикладна тек након пажљивог истраживања и на основу чврстих доказа. При суочавању, а посебно при изношењу оптужбе, држи се златног правила: „Све дакле што хоћете да чине вама људи, чините и ви њима” (Мт. 7,12). Ти не желиш да будеш неправедно оптужен и зато немој да оптужујеш друге.

Пажљиво слушај, постављај много питања, буди учтив, немој само ти да причаш и стави људима до знања да ћеш се свим силама потрудити да будеш фер и да саслушаш њихову страну.

Као пример, Бог нам је дао два ока, два ува и једна уста. Многи људи никад не науче ту лекцију: да увек треба да користимо очи и уши двапут више од уста. Речено језиком програмера: сврха очију и ушију је да програмирају уста. У многим међуљудским односима проблем је у томе што

постоји превише непрограмиране приче.⁷

Или, речено језиком Писма:

- Нека буде сваки човек брз чути а спор говорити и спор срдити се (Јак. 1,19).
- Ко одговара пре него чује, томе је лудост и срамота... Праведан се чини ко је први у својој распри, али кад дође ближњи његов, испитује се (Изр. 18,13.17).

Једном пастору је дојављено да вођа службе за младе пије алкохол док је заједно са својом групом био на вечери у ресторану на званичном црквеном пријему. Родитељи су чули за ово и захтевали да он одмах буде смењен са свог положаја и да ће они у супротном напустити цркву. Пастор је сазвао хитан састанак старешина. Један старешина је рекао да против тог младића треба спровести дисциплински поступак; други је захтевао да му се одмах уручи отказ пре него што сви чланови напусте цркву; трећи је претпостављао да је младић алкохоличар. На крају је некоме пала на памет изврсна идеја да би с вођом младих требало разговарати и чути шта он има да каже.

Кад су то урадили, постало је јасно да је дошло до замене идентитета! А људи су били брзи да оптуже. Како је лако оптужити, осудити и погубити некога без правог разлога.

Размишљај и планирај

Мисли пре него што делујеш. Размисли о речима које ћеш да употребиш пре него што некога укориш. Љубазне речи доносе благослов (Еф. 4,29) а грубе повређују. Библија каже да исправне речи лече, а погрешне режу попут ножа.

⁷ Reuel L. Howe, „The Responsibility of the Preaching Task”, *Preaching: A Journal of Homiletics* 4 (новембар/децембар 1969.): 10.

- Има ко говори као да мач пробада [рањава и убија], а језик је мудрих лек. (Изра. 12,18).
- Љубазне су речи саће меда, сласт души и здравље костима (Изра. 16,24).
- Смрт је и живот у власти језику, и ко га милује, јешће плод његов (Изра. 18,21).
- Реч ваша да бива свагда у благодати, сољу зачињена, да знате како вам свакоме треба одговарати (Кол. 4,6).

Осим тога, мудро одабери место и време за укор, како особа не би била посрамљена пред другима. „Љубав не чини зла ближњему” (Рим. 13,10). Кад кориш, не мораш нужно да увредиш или посрамиш особу. Немој да будеш попут човека који је бесно напао проповедника на вратима цркве док су сви излазили. Постидео је и шокирао све околу. Наравно, постоји одговарајуће време за јавни укор, али о томе мора посебно пажљиво да се размисли (1. Тим. 5,20; Гал. 2,14).

Буди стрпљив у користи Писмо

Библија каже да опомињање, укор и бодрење треба вршити „са свом стрпљивошћу и поуком” (2. Тим. 4,2 – ССП). Суочавање са тврдоглавим доктринарним грешкама или грешним понашањем увек је тежак посао и зато заиста захтева „сву стрпљивост”. Љубав је стрпљива.

Поред тога, према 2. Тимотију 4,2, треба опомињати користећи Писмо. Неколико стихова пре тога Павле каже да је „све Писмо дано од Бога” и корисно „за карање, за поправљање” (2. Тим. 3,16). То значи да нам је Бог у својој речи дао све што нам је потребно за опомињање и поправљање других. Писци Новог завета користили су Стари завет да би подржали своје опомене и поуке; и ми треба да радимо исто.

Запамти да ће те Писмо опремити за задатак поправљања исто као што те опрема „за свако добро дело” (2. Тим. 3,17). Што боље познајеш Писмо, бићеш способнији да у љубави делотворно опоменеш и укориш заблуделе чланове цркве.

На пример, познајем човека који ради с алкохоличарима. Опomiње их тако што пажљиво с њима проучава шта Библија каже о пијанству, уз изношење биолошких чињеница о томе. Помаже им да увиде Божију перспективу те озбиљност и деструктивност пијанства. Његово опomiњање није само његово мишљење, већ је то оно што каже Бог. Свето писмо даје тежину његовим речима. Такав приступ скреће пажњу с особе која кори на Бога и Писмо. Исти овакав приступ може да се користи и кад се ради о другим пороцима и болестима зависности.

Буди благ

Током Вијетнамског рата направљено је много грешака, али је научено и неколико добрих лекција. Једна таква лекција била је мудрост освајања срца и ума Вијетконга и северновијетнамских војних снага, обећавајући им да ће се, ако се предају, према њима поступати правично, љубазно и великодушно. Обећали су им добру храну, медицинску негу, образовање, добра запослења и могућност да се поново сједине са својим породицама. Програм је назван *Chieu Hoi* (Чу-хој; у слободном преводу „раширене руке”). Намера је била подстакнути непријатеље да одустану од борбе али и да промене мишљење о комунизму. Иако програм није успео да придобије фанатичне комунистичке побуњенике, помогао је да се преобрази око 200.000 бораца. Комунисти су озбиљно схватили успех програма „Раширене руке” и чинили су све што су могли да га униште. Плашили су се силе љубазности и великодушности, јер је она напослетку моћнија од бомби и метака.

„А слуга Господњи не треба да се свађа, него да буде кротак к свима... И с кротошћу поучавати оне који се противе: еда би им како Бог дао покајање за познање истине, и да се ископају из замке ђавола”. 2. Тим. 2,24 -26.

Нови завет наглашава благо поступање с људима, посебно кад треба поправити грешку или обновити посрнулог верника. Бити благ с људима значи бити љубазан, нежан, добар и смирен, а не груб или ратоборан. Кад их суочава с озбиљним проблемом, Павле опомиње и исправља Коринћане „Христовом кротошћу и благошћу” (2. Кор. 10,1 – ССП). Налаже верницима да „исправљају” посрнуле „духом кротости” (Гал. 6,1). Тимотију каже да „слуга Господњи” мора „с кротошћу поучавати оне који се противе” (2. Тим. 2,24-25). Разлог за благо поступање према противницима је то што благодост повећава могућност њихове обнове, да „би им како Бог дао покајање за познање истине, и да се ископају из замке ђавола, који их је уловио живе за своју вољу” (2. Тим. 2,25-26). Као „Божији човек”, Тимотије треба да тежи ка „кротости” карактера (1. Тим. 6,11), који ће му добро доћи кад се буде бавио различитим врстама људи и проблема.

Ако ниси особа која добро охрабрује, вероватно ћеш бити она која лоше опомиње.

Када људе поправљамо у благодости, спремнији су да нас саслушају и отворенији за стварну промену срца и ума. У културама у којима се суочавање и прекори генерално избегавају, још је потребније бити благ и љубазан кад се треба суочити с грешним понашањем.

Уравнотежи укор и охрабрење

Настој да уравнотежиш укор речима охрабрења и наде. Павле ради управо то у својим писмима. Сваком укуру додаје охрабрење, утеху, потврђивање и похвалу. Вреди поновити примедбе библичара Паула Барнета (*Paul Barnett*) о Павловој служби охрабривања: „Ова пасторална вештина, изражена у охрабривању, чак и када постоје друге ствари које би требало поправити, представља квалитет службе о ком вреди размислити”.⁸

Након бурног укора и обнове бунтовног члана цркве, Павле уверава цркву у Коринту да је све време био сигуран да ће они урадити праву ствар:

Врло слободно говорим к вама, много се хвалим вама, напунио сам се утехе, изобилан сам радошћу поред свих брига наших... Радујем се, дакле, што се у свему смем ослонити на вас (2. Кор. 7,4.16).

Кад је отац мог шурака неочекивано умро, назвао сам га да му изјавим саучешће и да видим како је. Говорећи о свом оцу, с којим је био веома близак, рекао је: „Заиста ће ми недостајати. Мој отац је тако добро знао да охрабри.” Каква дивна похвала од сина! Син ће радо прихватити поправљање од таквог оца. У ствари, многи људи ће боље реаговати на укор који долази од особе која их је раније храбрила на животном путу. Зато, кад мораш да се позабавиш лошим стварима, потруди се да тражиш добро у људима и да укажеш на оно што је добро и вредно похвале (Фил. 4,8). Ако ниси особа која добро охрабрује, вероватно ћеш бити она која лоше опомиње.

⁸ Paul Barnett, *The Second Epistle to the Corinthians*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997.), 364.

Моли се

Моли се за мудрост, храброст и самоконтролу. Моли се и да Господ припреми другу особу (или особе) да прихвати укор. **Кад људи нису спремни да прихвате исправку, неминовно ће те оптужити да не поступаш у љубави према њима.** Покушаће да преокрену ситуацију у своју корист и да је прикажу као да је проблем у теби. Зато се побрини да у свом уму будеш сигуран да си дао све од себе да делујеш у љубави. Ако јеси, онда су они ти који не одговарају у њој.

Речима мудрог краља Соломона, охоли подругљивци не прихватају поправке, већ мрзе оне који их коре. С друге стране, мудри се радују исправкама и воле оне који их коре и поучавају:

Ко учи подсмевача, прима срамоту; и ко кори безбожника, прима руг. Не карај подсмевача да не омрзне на те; карај мудра, и љубиће те. Кажи мудроме, и биће још мудрији; поучи праведног, и знаће више (Изр. 9,7-9).

Поглавље 16

Васпитавање стегом и обнова својеволјних

*Јер кога љуби Господ оног и кара; а бије
сваког сина ког љуби.*

Јев. 12,6

Један човек из цркве отворено је живео у ванбрачној заједници са женом свог оца, својом маћехом. Живео је у инцесту и сви у цркви су то знали. Али, што је још горе, осим неколицини људи, никоме то није сметало.

Такву незакониту сексуалну везу није толерисало ни римско ни јеврејско друштво.¹ Уместо да тугује због тог греха, црква је била охола. Толерисала је тежак грех иако је била „црква Божија” (1. Кор. 3,16) и „тело Христово” (1. Кор. 12,27). Ову истиниту причу можеш да прочиташ у 1. Коринћанима 5.

Павле, мисионар који је основао ту цркву, није био пасиван вођа. Уместо да чека да види шта ће се догодити, захтевао је тренутно деловање и наложио заједници да искључи тог члана:

- Да се извади између вас онај који је учинио то дело (1. Кор. 5,2).
- Да се онај преда сотони на мучење тела, да би се дух спасао у дан Господа нашег Исуса Христа (1. Кор. 5,5).

¹ 3. Мој. 18,8; 20,11; 5. Мој. 22,30; 27,20.

- Очистите дакле стари квасац (1. Кор. 5,7).
- А сад вам писах да се не мешате... с таквима да и не једете (1. Кор. 5,11).
- Извадите злога између себе (1. Кор. 5,13).

Привидна противречност

Питање које данас мучи многе људе је како је Павле могао да тражи тако строг јавни укор, док у истом писму пише неке од најватренијих речи које су икад написане о љубави (1. Кор. 13). Зар не каже: „Све да вам бива у љубави” (1. Кор. 16,14) и да љубав „дуго трпи” и „све сноси” (1. Кор. 13,4.7)? Одговор на ову привидну противречност је да љубав може истовремено да буде и нежна и строга.

Хришћанска љубав захтева деловање, макар оно било и болно, како би спасла грешног члана и целу цркву. Библија каже: „Јер кога љуби Господ оног и кара; а бије сваког сина ког прима” (Јев. 12,6). Говорећи млакој цркви у Лаодикији, Исус упозорава: „Ја које год љубим оне и карам и поучавам” (Отк. 3,19). Исус воли свој народ и зато га кори и кажњава, понекад врло строго.

Хришћанска љубав захтева деловање, макар оно било и болно, како би спасла грешног члана и целу цркву.

Љубав није само у срећним осмесима и лепим речима. Суштински важан испит праве љубави је у нашој спремности да суочимо са грешком и укоримо оне које волимо. Ништа није теже него укорити брата (или сестру) у Христу који је ухваћен у замку греха. То је увек мучан посао: непријатан, компликован, често неуспешан, емоционално исцрпљујући

и потенцијално води у раздвајање. Зато многе црквене вође избегавају примену дисциплинских мера по сваку цену. Али то није љубав, већ недостатак храбрости и непослушност Исусу Христу, који је лично дао упутства за њих, против верника који се не каје:

Ако ли њих не послуша, кажи цркви; а ако ли не послуша ни цркву, да ти буде као незнабожац и цариник. Јер вам кажем заиста: шта год свежете на земљи биће свезано на небу, и шта год разрешите на земљи биће разрешено на небу (Мт. 18,17-18).

Љубав делује кроз васпитавање стегом

Значајно је да је апостол који је дао најлепше изјаве о љубави и написао највише о томе, такође више од свих других писао о црквеној дисциплини.

- Црква у Ефесу је била у смртним канцама лажних учитеља. Да би је спасао, Павле је применио дисциплинске мере против двојице коловођа: Именеја и Александра. О њима Тимотију пише да их је предао „сотони да се науче не хулити” (1. Тим. 1,20).
- Тита и цркве на острву Криту поучава: „Човека јеретика по првом и другом саветовању клони се” (Тит 3,10).
- Слично томе, хришћанима у Риму каже: „чувајте се од оних који чине распре и раздоре на штету науке коју ви научисте, и уклоните се од њих” (Рим. 16,17).
- У 1. Коринћанима подсећа вернике да им је раније писао да се не друже с непокајаним, неморалним хришћанима. Али они су га погрешно схватили. Зато им поново пише: „А сад вам писах да се не мешате

ако који се брат зове, постане курвар... с таквима да и не једете” (1. Кор. 5,11).

- Неки верници у цркви у Солуну су били лењи и беспосличарили су. Нису радили да зараде за своје потребе већ су као паразити живели на туђи рачун. Павле заповеда цркви да дисциплинује те људе, јер је од решавања тог питања зависила њена будућност и сведочанство неверној заједници: „Заповедамо вам... да се одвојите од сваког брата који живи неуредно... А ако ко не послуша речи наше, оног посланицом назначите, и не мешајте се с њим, да се посрами. Али га не држите као непријатеља, него га саветујте као брата” (2. Сол. 3,6.14-15).
- У 2. Коринћанима више пута изражава своју љубав према вернима. Ипак, због њиховог грешног понашања прети им дисциплинским мерама и каже: „спремни смо да казним сваку непослушност” (2. Кор. 10,6 – ССП). „Напред казах и напред говорим како у вас бивши други пут, и сад не будући код вас пишем онима који су пре сагрешили и свима осталима да ако дођем опет нећу поштедети” (2. Кор. 13,2). Али, изглед да ће морати да казни чланове цркве њега жалосте. Желео је да сами просуде и поправе се. Зато их опомиње да се покају и исправе своје путеве пре него што поново дође код њих: „Зато, не будући код вас, пишем ово да кад дођем не учиним без штеђења по власти коју ми је Господ дао на поправљање, а не на раскопавање” (2. Кор. 13,10).

Да Павле није волео Коринћане, отишао би и оставио их да се ваљају у сопственој каљужи греха. Уместо тога, он је проактиван. Суочава их са проблемом, опомиње, пише, посећује, па чак се и понижава пред њима (2. Кор. 2,5-10; 12,21). Таква су дела „истините љубави” у хришћанској служби (2. Кор. 6,6).

Љубав делује тако да обнови

Не само да истинита љубав дисциплинује, већ лечи и обнавља. Кључни новозаветни пример успешне црквене дисциплине и милостиве обнове налази се у 2. Коринћанима, где добијамо посебан увид у срце пуно љубави једног од највећих Божијих слугу. Туга, бол и сузе које је Павле лично искусио због греха и непослушности цркве, део су цене коју плаћа вођа који воли, када примењује дисциплинске мере и обнавља посрнуле. Ево шта се догодило:

Након што је написао Прву посланицу Коринћанима, до Павла су стигле вести о погоршању стања у тој проблематичној заједници. Реаговао је тако што је из Ефеса, где је тада живео, отишао у кратку пасторалну посету Коринту. Али та посета се показала катастрофалном. Библијски стручњаци је зову „болном посетом”.²

Кад је стигао у Коринт, нека неименована особа се супротставила његовим укорима, вређала га је и понижавала.³ Али, што је још горе, заједница није била вољна да се солидарише с Павлом и укори „преступника”. То је изазвало силну напетост у односима између Павла и Коринћана. Нешто је морало да се уради.

Писање строгог писма

По повратку у Ефес, Павле је написао оштро писмо цркви, подстичући је да предузме мере против преступника и осуди сопствено грешно понашање. Нама то писмо није доступно; не налази се у Новом завету. Библијски научници га називају „строго писмо”, понекад и „писмо у сузама” или „тужно писмо”.⁴

² 2. Кор. 2,1; 12,14-21; 13,1-2.

³ 2. Кор. 2,5-10; 7,12.

⁴ Неки библичари сматрају да је „строго писмо”, у ствари, 1. Коринћанима, али већина данашњих стручњака верује да се ради о изгубљеном писму, написаном негде између 1. и 2. Коринћанима.

У 2. Коринћанима Павле открива да је један од разлога за писање „строгог писма” био да Коринћани знају каквом љубављу их воли:

Јер од бриге многе и туге срца написах вам с многим сузама, не да бисте се ожалостили него **да бисте познали љубав коју имам избилно к вама.** (2. Кор. 2,4; нагласак додат).

Павле није написао то писмо да им осветнички узврати ударац због бола који су му нанели, већ да покаже дубину своје љубави према њима. Љубав, а не неподношљив гнев, натерала га је да суочи цркву с њеним занемаривањем моралних вредности. Суочавајући их с тим и пишући им, у ствари је доказивао колико их воли. Његове „сузе” су биле сузе родитеља пуног љубави који мора да поступи строго према својим вољенима, па чак и да им нанесе бол. Дисциплиновање и укор нису били ништа лакши Павлу него што су нама.

Павле „позива на праштање и помирење с једнаким жаром” с којим је раније позивао на дисциплинске мере.

Иако је писмо било строго, деловало је. Црква се највећим делом покајала и предузела званичне дисциплинске мере против преступника.⁵

Исход тих мера био је да се и преступник покајао. Сад се појавио нови проблем. Шта црква да ради с њим? И поново Павле тачно зна шта треба да се уради: црква треба да му опрости и врати га у заједништво с љубављу. Он „позива на праштање и помирење с једнаким жаром” с којим је раније позивао на дисциплинске мере.⁶

⁵ 2. Кор. 2,5-10; 7,11-12.15.

⁶ Paul Barnett, *The Second Epistle to the Corinthians*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1997.), 127.

Пошврђивање љубави

Љубав лечи тужну душу боље од било ког лека. Ово је жив пример 1. Коринћанима на делу. Павле позива цркву да „опрости и утеши” покајника (2. Кор. 2,7). Обнова раскајаног грешника важна је за локалну цркву, колико и сама дисциплина.

Филип Хјуз пригодно коментарише:

Није ништа мањи скандал лишити раскајаног грешника сваке наде за повратак у удобност и сигурност заједнице откупљених, него што је допуштање очитом злу да некажњено остане у Христовом телу.⁷

„Зато вас молим, утврдите к њему љубав”.

2. Кор. 2,8

Овде није постојала само потреба за опроштењем и утехом, већ и за љубављу. Павле саосећајно пише: „Зато вас молим, утврдите к њему љубав” (2. Кор. 2,8). Не жели да се обновљени члан цркве пита да ли га она воли. Зато подстиче цркву да јасно изрази своју љубав, вероватно неким формалним јавним саопштењем.⁸ Попут оца који се радује повратку изгубљеног сина и трчи му у сусрет раширених руку (Лк. 15,11-32), црква треба да искаже добродошлицу свом ожалошћеном сину опроштењем, утехом и љубављу.

⁷ Philip Hughes, *Paul's Second Epistle to the Corinthians*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1962.), 66-67.

⁸ Грчки глагол „потврдити” (*киросаи*) правни је израз и значи „оверити” (утврдити) или „ратификовати”, што највероватније упућује на службено враћање у заједништво након службених јавних дисциплинских мера.

Љубав у односу на дисциплину и обнову

Павлови поступци према Коринћанима показују да су црквена дисциплина и обнова неодојиви од љубави. То је тачно на више начина.

Прво, љубав према Господу Исусу Христу подстиче нас да предузимамо дисциплинске мере. Црквена дисциплина је Христова заповест (Мт. 18,15-20), а љубав је послушна његовим заповестима: „Ако имате љубав к мени, заповести моје држите” (Јн. 14,15). Према томе, упражњавање црквене дисциплине показује љубав према Христу.

Друго, љубав осећа морални револт према злу и његовом бесмисленом уништавању њених вољених. Она се гнуша зла и држи се добра (Рим. 12,9). Не зове „зло добро, а добро зло” (Ис. 5,20). „Који љубите Господа”, каже псалмиста, „мрзите на зло” (Пс. 97,10). Љубав никада не потцењује озбиљност греха и његову моћ уништавања, нити умањује стандарде добра и зла. Стога вође које воле не могу да буду равнодушне према члановима цркве који греше. Морају да делују, да би поправили и избавили. Дисциплина је знак вођства у љубави.

Црквена дисциплина није сраман средњовековни обичај. Свако одговорно друштво има дисциплинске прописе како би се заштитило од незаконитог понашања својих чланова. Ово важи за полицију, војску, законодавна тела, медицинску струку, као и за политички и привредни свет.

С грехом увек морамо да се позабавимо (било као појединци или група) јер је он по својој природи деструктиван: „Јер је плата за грех смрт” (Рим. 6,23). Зато за добро целе локалне цркве, као и непокајаног грешника, Бог захтева дисциплинске мере. Истина је, како пише Џејмс Дени, да је „осуда коју изриче Црква оруђе Божије љубави, а од тренутка кад је грешна душа прихвати, она почиње да делује као сила избављења”.⁹

⁹ James Denny, *The Second Epistle to the Corinthians*, The Expositor's Bible (New York: Funk&Wagnalls, 1900.), 75.

Треће, хришћани треба да воле једно друго посебном братском и сестринском љубављу. А каква то братска или сестринска љубав допушта да члан породице одлута од ње у греху или заблуди? Зато Јаков подстиче вернике да делују, како би спасли залуталог брата или сестру. Он закључује своје писмо речима: „Браћо! Ако ко од вас зађе с пута истине, и обрати га ко, нека зна да ће онај који обрати грешника с кривог пута његовог спасти душу од смрти, и покрити мноштво греха” (Јак. 5,19-20). Свако од нас је „чувар брата свог” (1. Мој. 4,9). Предузимање иницијативе за примену дисциплинских мера и обнову, несебичан је чин братске љубави.

Дисциплина је знак вођства у љубави.

Четврто, љубав осигурава исправан став за примену црквене дисциплине и обнове. Она поступа стрпљиво и љубазно, самилосна је, саосећа с бедом непокајаног грешника и настоји да ублажи бол и спасе од смрти. Руке које воле јесу руке које лече: истовремено су нежне и чврсте. (За практичне савете о поступању у љубави у тешким ситуацијама и с тешким људима види поглавља 15 и 17 ове књиге.) Зато, кад помажемо да се пали брат или сестра обнови кроз дисциплинске мере спроведене у љубави, према речима Писма ми носимо „бремена један другог” и испуњавамо „закон Христов” (Гал. 6,2).

Љубав у односу на суђење другима

У проповеди на гори Исус каже: „Не судите да вам се не суди” (Мт. 7,1). Овај стих је постао савремена мантра. Знају га и људи који никад нису прочитали ни једну реч из Јеванђеља. То им је доказ да је Исус био толерантан учитељ, да није судио и није био догматичан, да никад никога не

оптужује и никад ником неће судити. Нажалост, чак и неки верници злоупотребљавају овај стих. Кажу да немамо право да примењујемо црквену дисциплину, да судимо другима, или да имамо негативно мишљење о понашању или уверењима друге особе! Али управо то је злоупотреба Исусових речи.

Исус не забрањује сваку осуду; то би било апсурдно. Да је тако мислио, осудио би сам себе јер нико није критиковао фарисеје и књижевнике више од њега. Касније у истом поглављу Исус позива ученике да просуде је ли неки учитељ прави учитељ истине или је вук у јагњећој кожи (Мт. 7,15-20). Не треба да наивно затварамо очи пред злим понашањем или лажном науком, већ да будемо разборити. У Јовану 7,24, Исус нам каже: „Не гледајте ко је ко кад судите, него праведан суд судите”.

„Осуда коју изриче Црква је оруђе Божије љубави, а од тренутка кад је грешна душа прихвати она почиње да делује као сила избављења”.

Џејмс Дени

Оно што Исус забрањује у Матеју 7,1-6 јесте грешно, неумесно осуђивање. Лицемерно је осуђивати друге док истовремено не видимо сопствене очигледне грехе. Исус забрањује самоправедан критицизам, лицемеран дух и груб, строг ментални склоп који само тражи туђе грешке. У својој охолости и самоправедности, фарисеји и књижевници су навикли да се понашају као да су они Бог лично. Судаћи нису праштали, били су нељубазни и никад нису судили себи, свом срцу и свом греху.

Исус упозорава у другом стиху да ће начин на који судимо људима (претпостављајући да хоћемо и морамо) одредити како ће нама, заузврат, судити други, посебно Бог: „Јер каквим судом судите, онаквим ће вам судити; и каквом мером

мерите, онаквом ће вам се мерити”. Они који суде другима без милости, примиће исто. Али и они који суде понизно, љубазно и милостиво, примиће исто.

У трећем стиху Исус пита лицемерне фаризеје: „А зашто видиш трун у оку брата свог, а брвна у оку свом не осећаш?” (Мт. 7,3). Лако је видети мале грехе и недостатке других а не видети сопствене грехе који су далеко гори и Богу одвратнији. Такво суђење другима је лицемерје! „Лицемере! Извади најпре брвно из ока свог, па ћеш онда видети извадити трун из ока брата свог” (Мт. 7,5).

Праведно суђење другима

Нема ништа лоше у жељи да се помогне да се извади трун греха из нечијег живота. Љубав жели добро онима које воли, а трун прашине у оку боли и треба га извадити. Али, Исус каже да прво треба да се позабавимо с брвном самоправедности, охолости, гнева и лицемерја у свом животу, и да ћемо онда моћи јасно да видимо како да помогнемо другима. Он нас позива да судимо свом егу и преиспитамо своје грехе. Тек након што сами себе искрено преиспитамо, моћи ћемо да судимо другима чистог ока: „па ћеш онда видети извадити трун из ока брата свог” (Мт. 7,5). Суђење је правилно само кад долази из понизног ума и чистог срца.

Исус закључује: „Не дајте светиње псима; нити мећите бисера свог пред свиње, да га не погазе ногама својим, и вративши се не растргну вас” (Мт. 7,6). Након што је посаветовао ученике да не суде као лицемери, Исус их упозорава на супротну опасност: непроницљивост и наивност. Ми, као ни они, не смемо да будемо глупи у односу с људима који сасвим презиру велике истине Јеванђеља. У неким ситуацијама је чак прикладно уздржати се од преношења еванђеоске поруке таквим људима; Исус је управо то учинио с краљем Иродом (Лк. 23,9).¹⁰

¹⁰ Мт. 10,14; 15,14; Дела 13,44-51; 18,5-6; 28,17-28.

Циљ овог учења је да заштити цркву и еванђеоску поруку од људи који се према славним истинама хришћанства понашају као пси и свиње. Такви људи су антагонисти који мрзе истину и желе само да униште и њу и оне који је објављују! Стога су хришћани позвани да буду проницљиви, тј. да исправно процењују људе.

Христос тражи од локалне цркве да осуди неморално понашање међу својим члановима, како се не би асимиловала у неморалан свет.

Правилно морално и духовно расуђивање о науци и понашању захтева се и у Светом писму. Кад ми не бисмо доносили исправан суд и запажали разлике између истине и заблуде, Христа и сотоне, Јеванђеље би било изгубљено за свет, а црква би се асимиловала у секуларно друштво. Зато Писмо заповеда: „Не верујте сваком духу, него кушајте духове јесу ли од Бога; јер многи лажни пророци изиђоше на свет” (1. Јн. 4,1). Исус Христос свесрдно хвали цркву у Ефесу јер није толерисала „зле” и јер је мрзела „дела Николинаца”, која и Исус мрзи (Отк. 2,2.6). Љубав се гнуша лажи и неистина јер оне имају разорне последице по људе.

Христос такође тражи од локалне цркве да осуди неморално понашање међу својим члановима, како се не би асимиловала у неморалан свет. То је био један од проблема у цркви у Коринту: није осудила непокајани грех у својој средини (1. Кор. 5,12).

Према томе, Христос и његови апостоли захтевају од нас да осудимо лажну науку и грешно понашање других верника, али не самоправедним осуђивањем других већ у понизности ума, љубазним духом и у страху Господњем. Како Исус каже: „праведан суд судите” (Јн. 7,24), а добро је да човек има на уму и Павлово упозорење да исправља друге, „чувајући себе да и ти не будеш искушан” (Гал. 6,1).

Љубав у односу на толеранцију

Савремени световни људи виде Павлова упутства хришћанима у Коринту да осуде и искључе једног од својих чланова због сексуалног греха, као неосетљивост према телесним и емоционалним потребама тог пара, као осуђивање туђег начина живота, уношење раздора, недостатак љубави и нетолерантност. Таква реакција је разумљива с обзиром на чињеницу да световни људи одбацују Божије моралне апсолутне истине, објављене у Писму. Они заступају филозофију моралног релативизма који све верске тврдње сматра једнако важећим, а све тврдње о истинитости и вредностима културолошки условљеним. Променили су дефиницију **толеранције** и кажу да она не значи само поштовање и трпељивост у погледу неслагања већ одобравање и прихватање туђих моралних и верских уверења.

Зато неки Павлов позив на дисциплину виде као зао и нетолерантан. Нажалост, чак и неки хришћани који исповедају да верују у истине Јеванђеља и да прихватају божански ауторитет Писма, размишљају на исти начин. Нису вољни да прихвате црквену дисциплину нити да следе светописамска начела у вези тога. За хришћане који живе у мору секуларизма и релативизма који презире Бога и осуђује Писмо, једина нада за разумевање праве толеранције и љубави, онако како их Бог дефинише, налази се у обнови ума кроз храњење Божијом речју (Рим. 12,2; Јн. 17,17).

Шта је дакле Божија дефиниција **толеранције**? Шта о томе каже његова реч?

„Очигледно је да се савремена идеја толеранције окренула сама против себе, производећи у многим случајевима већу нетрпељивост од оне коју је настојала да искорени”.

А. Ц. Конијерс

Толерантност љубави

Права хришћанска љубав је толерантна у смислу да је стрпљива и љубазна према онима с којима се не слаже. Павле подсећа вернике на то колико је важно да буду толерантни један према другом (Еф. 4,2). Без исправног разумевања ове врлине било би немогуће живети у браку, цркви, породици и друштву.

Хришћанска љубав је толерантна и у смислу да је понизног ума и скромна у вези себе и свог знања. Није арогантна и не уздиже се над другима. Не љути се лако због неслагања. Прашта и не замера. Штавише, позива нас да чинимо добро својим непријатељима, чак и онима који нас називају нетолерантнима зато што верујемо да је Исус Христос једини истинити Спаситељ света. Хришћанска љубав не дозвољава исмејавање ни вршење притиска на оне с којима се не слажемо. Уместо тога, љубав каже: „Све дакле што хоћете да чине вама људи, чините и ви њима” (Мт. 7,12).

О сведочењу Христа онима који одбацују то што ми верујемо, или су према томе непријатељски расположени, Писмо каже: „Нека ваша реч [с невернима] увек буде љубазна, сољу зачињена” и „увек будите спремни да одговорите сваком ко од вас затражи образложење наде која је у вама. Али, чините то благо и с поштовањем” (ССП – Кол. 4,6; 1. Пт. 3,15-16). Нама, као хришћанима, није допуштено да мрзимо оне који се не слажу с нама. Ми их волимо и молимо се за њих. Трудимо се да их уверимо у истину Јеванђеља, разумно, благо и самилосно.

Хришћани уче да су сви људи створени на Божију слику и да су вредни у Божијим очима, и зато према свим људима треба да се поступа с поштовањем и љубављу. Како каже Писмо: „Кротост ваша да буде позната свим људима [а посебно неверницима]” (Фил. 4,5).

Нејтолерантност љубави

Хришћанска љубав није толерантна у једном легитимном смислу: у одобравању и прихватању онога што је у Божијој речи дефинисано као неморално или лажно. Љубав не може да толерише нешто што уништава људски живот или шири лажи о Јеванђељу. „Љубав је извршење закона”, а не његово кршење (Рим. 13,10). Она се „не радује неправди, а радује се истини” (1. Кор. 13,6).

Чињеница је да нико није толерантан према свему. **Толеранција** је неутрална реч сама по себи. Нешто је добро или лоше у зависности од тога да ли то толеришемо или не. Чак и они који су најгласнији у заговарању толеранције кажу да имају, а и треба да имају, „нулти ниво толеранције” према сексуалном злостављању деце, силовању или расној дискриминацији. Упркос њиховим тврдњама да су морални релативисти, ипак имају морална начела и спремни су да се боре за њих. Више су него вољни да предузму строге дисциплинске мере на радном месту и у државним органима против оних који крше та морална начела.

Иронично је да је тзв. толеранција секуларног релативизма веома нетолерантна према онима који се не слажу с том филозофијом истине и идеологије. Бројне књиге и чланци, како из световног тако и из верског угла гледања, разоткривају ароганцију и лицемерје толеранције релативиста.¹¹ А. Џ. Конијерс (*A. J. Conyers*) пише: „Очигледно је да се савремена идеја толеранције окренула сама против себе, стварајући у

¹¹ Једно од лакших штива за читање о световној либералној идеји толеранције је књига Џоша Мекдауела и Боба Хостетлера (*Josh McDowell u Bob Hostetler*), *The New Tolerance* (Wheaton, Ill.: Tyndale, 1998.). За дубљу анализу нове толеранције потражи књигу Бреда Стетсона и Џозефа Контија (*Brad Stetson u Joseph G. Conti*), *The Truth about Tolerance: Pluralism, Diversity, and the Culture Wars* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 2005.).

многим случајевима већу нетрпељивост од оне коју је настојала да искорени”.¹²

У ствари се реч **толеранција** користи као батина да заплаши и маргинализује људе који се не клањају богу моралног релативизма, и управо да се нахрани нетолерантност према свим одметницима од секуларног релативизма и његових верских еквивалената. У једној земљи, познатој по томе да се поноси својом толерантношћу, на великом знаку је писало: „Смрт нетолерантнима.” К. С. Луис се пожалио да је управо од такозваних недогматичних и толерантних људи доживео највише нетолеранције и непријатности.¹³ Та нова толеранција види труп нетолеранције у очима других, али не види брвно нетолеранције, догматизма, охолости, апсолутизма, дискриминације, диктатуре и недостатка љубави у свом оку.

Насупрот томе, еванђеоска заједница која се држи библијског учења верује да је Бог дао универзалне, објективне моралне стандарде и да је он коначни ауторитет ком ће сви људи једног дана дати одговор. Његов народ треба да се држи његових моралних стандарда. Зато, ако их неки верник непрестано крши и одбија да реагује на позиве на покајање упућене у љубави, Бог захтева дисциплинске мере које ће такође бити спроведене у љубави.

Није нетолерантно предузети дисциплинске мере против неморалног сексуалног понашања, ни раскринкати лажи или критиковати лажно учење. Није нетолерантно држати се моралних уверења и веровати да знамо истину. Свет ради то исто. Људи који су посебно секуларно оријентисани, чврсто се држе одређених моралних уверења. Према томе, одбијање да суочимо другог верника с његовим грехом или лажним учењем, у име толеранције и љубави, представља фалсификат толеранције и искривљену љубав.

¹² А. J. Conyers, навод: Stetson и Conti, *The Truth about Tolerance*, 113.

¹³ Lyle W. Dorsett, *Seeking the Secret Place: The Spiritual Formation of C. S. Lewis* (Grand Rapids, Mich.: Brazos Press, 2004.), 77.

Павле је волео коринтске вернике и зато је одлучно прибегао дисциплинским мерама. Није био ни зао ни нетолерантан. Ситуација је захтевала тренутно деловање, како би се црква спасла од моралне и духовне изопачености (1. Кор. 5,6-8). Толеранција није увек адекватан одговор. Могуће је бити толерантан према нечему погрешном или нечему што Бог не толерише. Толеранција није највећа врлина. Истина је да ће лажно, надувано схватање толеранције уништити цркву или нацију.

Одбијање да суочимо другог верника с његовим грехом или лажним учењем, у име толеранције и љубави, представља фалсификат толеранције и искривљену љубав.

Павле је предузео дисциплинске мере против неморалног човека и позвао цркву да учини исто јер ју је волео. Није могао да толерише човеково неморално понашање због љубави према Богу, истини, цркви и самом грешнику. А он је управо кроз Павлове строге дисциплинске мере, а не кроз млитаву толеранцију цркве, примио истинску наду и помоћ, „да би се дух спасао у дан Господа нашег Исуса Христа” (1. Кор. 5,5).

Поглавље 17

Решавање сукоба на 'још бољи начин'

Љубав покрива мноштво греха.

1. Пт. 4,8

Први грех забележен у Постању након Адамове и Евине непослушности је Кајиново убиство брата Авеља. Људи се од тада непрестано убијају. Једна од страшних последица уласка греха (Рим. 5,12) у свет је рат међу људима. Кроз целу историју можемо да пратимо бескрајна ратовања и поделе.

Нажалост, исто важи и за Божији народ. Што је још горе, наше битке се не воде увек због главних питања, као што је правоверно учење насупрот неправоверном, или либерални ставови насупрот конзервативним. Цркве које се држе библијске науке и које се слажу у 95 посто свих темељних доктринарних питања, бориће се и делити између себе због безначајних разлика. Јеврејски филозоф Бенедикт де Спиноза (*Benedict de Spinoza*) дао је ову потресну примедбу о хришћанима и начину на који се свађамо:

Често сам се питао како је могуће да људи који се хвале да исповедају хришћанство, а то значи љубав, радост, мир, умереност и милосрђе према свима, могу да се свађају с таквом злобном нетрпељивошћу и да свакодневно једни према другима показују тако жестоку

мржњу, да све то, уместо врлина на које се позивају, представља најочигледније мерило њихове вере.¹

Једна од сотониних најуспешнијих стратегија у одржавању цркава славим и неделотворним је закулисана борба и нерешени сукоби. **То је питање живота и смрти у нашим локалним црквама.** Зато, као хришћански вођа, не само да ћеш морати да се суочиш с многим сукобима, већ и да их решаваш у складу с библијским начелима.

Како љубав решава сукобе

Нема ништа лоше у томе да се хришћани не слажу међу собом или да покушају да убеду другу страну у исправност одређеног става. Међутим, погрешно је бити у сукобу у ком нема љубави и који води у мржњу и огорчење. „Али ако се међу собом кољете и једете, гледајте да један другог не истребите” (Гал. 5,15). **Ти као вођа мораш да будеш у стању да поучаваш принципе хришћанске љубави која помаже да се сукоби сведу на минимум, ублаже и исцеле.** Али, пре него што будеш могао да поучаваш друге овим принципима, мораш да их познајеш и практикујеш у свом животу.

У својој књизи „Знак хришћанина” (*The Mark of the Christian*), говорећи из дугогодишњег искуства, Френсис Шефер каже да је важно не само да се препозна значај неслагања, већ и речи, поступци и ставови који се износе у том сукобу:

Приметио сам једно међу **правим хришћанима**, упркос свој њиховој разноликости у многим земљама: Оно што их пре свега раздваја и прекида односе — оно што оставља огорчење које може да траје 20, 30 и 40

¹ Benedict de Spinoza, *A Theologico-Political Treatise and a Political Treatise*, превод на енглески R. H. M. Elwes (1883.; поново штампано издање, New York: Dover, 1951.), 6.

година (или 50 и 60 у сећању сина или кћерке) – нису питања доктрине или уверења, већ недостатак љубави и тешких речи које су изговорене због тих разлика.²

Љубав унапређује врлине које уједињују (стрпљивост, љубазност, понизност, праштање) и забрањује многе пороке који раздвајају и наглашавају разлике (љубомора, ароганција, себичност, непраштање). Није ни чудо да Павле упућује на љубав као „још бољи начин” за решавање сукоба међу хришћанима у Коринту. Петнаест описа који показују пут љубави треба читати у светлу сукоба у цркви (1. Кор. 13,4-7).

Љубав делује под контролом Светог Духа

Кад се суочаваш са сукобом, запамти да пре свега треба да будеш под контролом Светог Духа, а не ван контроле.³ Немој допустити да тобом влада тело и ђаво. Тело не производи ништа осим неслоге, гнева и подела: „А позната су дела телесна... непријатељства, свађе, пакости, срдње, пркоси, распре, саблазни, јереси, зависти” (Гал. 5,19-21). Али, ако тобом влада Свети Дух, поступаћеш у љубави и самоконтроли. Бићеш љубазан, кротак, стрпљив и смирен (Гал. 5,22-23). Вођа којим управља Свети Дух решава сукобе у складу с „још бољим начином”.

Љубав обуздава деструктивну снагу гнева

У сваком сукобу чувај се гнева (Еф. 4,26-27). Неконтролисан гнев убија љубав и дели људе. Чувај се посебно гневних речи које само распаљују страсти и изврћу проблем о ком се

² Francis Schaeffer, *The Mark of the Christian* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 1970.), 22.

³ Еф. 4,26-27.30-31; Еф. 5,18; Гал. 5,14-16.19-26.

расправља. Кад се људи наљуте, обично их није брига шта ће рећи или урадити. Бацају около тешке речи као ножеве који рањавају и убијају; раде то да се освете. Такве речи дубоко повређују и могу да остану у нечијем уму до краја живота.

Кад се суочаваш са сукобом, треба да будеш под контролом Светог Духа, а не ван контроле.

Црквене вође морају да запамте да треба да буду примери Божије љубави и да се као такви налазе у мисији изградње, а не рушења. Псалом 145,8 каже: „Податљив је и милосрдан Господ, дуго трпи и велике је милости.” Вође које воле одражавају Божији карактер и нису раздражљиви (1. Кор. 13,5). Спори су на гнев и стрпљиви. Љубав треба да управља начином на који говоримо и реагујемо према другима. На пример, кад се нађемо у оштром неслагању с братом или сестром, треба пажљиво да бирамо речи, ублажимо полемику и контролишемо своје емоције. Сети се Јаковљевих речи: „нека буде сваки човек брз чути а спор говорити и спор срдити се” (Јак. 1,19). Нажалост, кад се појаве сукоби, многи хришћани преформулишу ове речи у „спор да чује, брз да каже и брз да се наљути”.

Љубав делује у духу њонизности

Иза већине сукоба и подела у цркви налази се ружна људска охолост. А најгора врста охолости је она верска, фарисејска, саткана од самоправедности и супериорности.

Библија каже: „Од охолости бива само свађа” (Изр. 13,10). Због ње је Диотреф желео да стави себе на прво место (3. Јн. 9). Био је себичан, а вође које воле су несебичне. Не надимају се (1. Кор. 13,4). Немају надувано мишљење о себи нити его који изазива свађе.

Павлово решење за проблеме у цркви у Филипима било је да свака особа усвоји христолик став понизности: „Јер ово да се мисли међу вама шта је и у Христу Исусу” (Фил. 2,5). Такав став је од суштинске важности за ублажавање сукоба, отклањање разлика, стварно слушање других људи, сагледавање сопствених грешака, потчињавање једно другом и за праштање и помирење. Петар то овако каже: „А сви се, један према другом, опашите понизношћу” (1. Пт. 5,5 – ССП).

Замисли велику просторију пуну клавира. Ако их све наштиваваш једном звучном виљушком, биће савршено усклађени међу собом. Али, ако их штимаш један према другом, ускоро више неће бити усклађени. Исто је и с локалном црквом. Сваки верник мора да подеси свој став према Христовом, а тај став је понизност. Постоји изрека која каже да је став све, али хришћани морају да оду корак даље и да кажу: „Христов став је све”.

Љубав треба да управља начином на који говоримо и реагујемо према другима.

Љубав тежи ка миру

Миротворство је чин љубави који је Господ Исус Христос благословио (Мт. 5,9). Неопходно је за јединство и раст локалне цркве. Хришћанима у Риму који су се налазили усред борбе Павле пише: „Љубав да не буде лажна... Ако је могуће, колико до вас стоји, имајте мир са свим људима” (Рим. 12,9.18). Касније додаје: „да се старамо за мир” (Рим. 14,19). А да би подстакао јединство између јеврејских и паганских верника, наводи: „Молим вас дакле ја сужањ у Господу, да се владате као што приликује вашем звању у које сте позвани, са сваком понизношћу и кротошћу, с трпљењем, трпећи један другог у љубави, старајући се држати јединство Духа у свези мира”

(Еф. 4,1-3). Зато црквене вође морају агресивно да теже ка миру и складу у цркви. Морају да буду миротворци, а не борци. Зато се од старешина тражи да не буду насилни већ благи и да не буду свађалице (1. Тим. 3,3 – ССП).

Миротворство је тежак посао. За њега је потребно много мудрости и самоконтроле. Оно ставља добробит других на прво место. Одричући се самих себе, миротворци се труде свом снагом да поведу људе који су у свађи ка конструктивном решењу, правди и хришћанском помирењу (Фил. 4,2-3). Нажалост, често су погрешно схваћени и оклеветани као особе које су склоне компромису и угађању људима.

Међутим, кад говоримо о миротворству, не говоримо о миру по сваку цену или одрицању од истине под маском љубави. То није прави мир. Денис Џонсон (*Dennis Johnson*) упозорава на опасност од таквог такозваног мира:

Божији мир не коегзистира мирно с лажима, обманама и неправдом; према томе, Божији миротворци не могу једноставно да игноришу грех или заблуде које нарушавају мир, ништа више него што хирург може да затвори инфицирану рану која је на путу да се загноји.⁴

Морамо имати на уму да се многи сукоби у црквама не односе на главне истине Јеванђеља већ на споредна питања, сукобе личности и промене програма. Вође испуњене љубављу и Светим Духом то могу и треба на миран начин да реше. Један такав вођа је суочио с проблемом своју цркву која је била у рату сама са собом. Тај пастор је устао и јавно објавио: „Време је да ‘водимо мир.’” Вођење мира је тежак, самопожртвован посао, али мора да се уради.

⁴ Dennis E. Johnson, „Peacemakers”, додатак у књизи: John M. Frame, *Evangelical Reunion* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1991.), 171.

Љубав покрива мноштво греха

Са себи својственим хумором, Хауард Хендрикс примећује: „Многи од нас попут бодљикавих прашчића покушавају да се збију једно уз друго у хладној ноћи да би се загрејали, али што смо ближе, једни друге непрестано бодемо и повређујемо.” Никад као браћа и сестре „не убадамо и не повређујемо” једни друге болније него током сукоба. Без жарке љубави не бисмо могли да преживимо такве повреде и одржимо јединство породице. Зато Петар пише: „А пре свега имајте непрестану љубав међу собом; јер љубав покрива мноштво греха” (1. Пт. 4,8).

„Вођење мира” је тежак, самопожртвован посао...

Љубав покрива све врсте увреда, боли, непријатности, разочарања и греха које сви ми трпимо због других. Само љубав има снаге да опрашта издашно и више пута, да искрено тежи да разуме слабости и сложеност људи, да сагледа ствари из праве перспективе и да покрије грешке других људи. Исусова љубав према његовим ученицима покрила је мноштво њихових греха. Он је разумео њихове слабости али његова љубав их је све покрила – иначе не би могао да живи с њима.

Овим се ни на који начин не сугерише да љубав игнорише и превиђа грех. Она покрива мноштво греха, али не све. Повремено захтева разоткривање и дисциплинске мере против греха, ради добробити и појединца и цркве. Љубав зна кад треба да покрије, а кад да разоткрије, у циљу избављења и обнове.

Павлов начин да каже да „љубав покрива” је да љубав не мисли о злу (1. Кор. 13,5). Размишљање о жалости и повредама не допушта да се сукоб реши. Љубав одбија да води евиденцију о нанесеним болима и увредама и бира да опрости. Опроштење је једна од најважнијих карактеристика љубави (Еф. 4,32; Кол. 3,13).

Вође које воле не замерају људима нити воде вечити рат с онима који су их повредили. Они показују огромно разумевање за људе и њихове проблеме. Опраштају и мире. Покривају мноштво греха.

С обзиром да опрашта, љубав доноси исцељење. Речено речима Писма, она надвладава зло добрим (Рим. 12,21).

Љубав брине о добробити слабијих верника

Од самог почетка хришћанства, верници су се борили за своју слободу у Христу. Између јеврејских и паганских хришћана у Риму дошло је до жестоких сукоба због прописа о храни и држања светковина. Павле ово описује као „препирање у мишљењу” (Рим. 14,1 – ССП). Овим говори да њихово неслагање није било у вези основних доктрина већ око споредних ствари, у питањима личне савести. Хришћани се и дан данас свађају око ових маргиналних питања.

Вође које воле показују огромно разумевање за људе и њихове проблеме.

Као главни принцип за решавање овакве врсте сукоба, он наводи љубав: „А ако је брат твој јела ради жалостан, већ се не владаш по љубави: не губи јелом својим оног за ког Христос умре” (Рим. 14,15). Тако љубав не „губи”, не „жалости”, или не „упропашћује” брата или сестру, због споредних питања као што је храна. Љубав не тражи своје (1. Кор. 13,5); напротив, одриче се себе ради добре савести других. Како нас Писмо подсећа: „Сваки од вас да угађа ближњему на добро за добар углед. Јер и Христос не угоди себи” (Рим. 15,2-3).

Љубав штити слабу и заблуделу браћу и сестре (Рим. 14,15). Захтева од верника да остави по страни своје

легитимне слободе ради духовне добробити слабијег верника. Она каже: „ако јело саблажњава брата мог, нећу јести меса довека, да не саблазним брата свог” (1. Кор. 8,13). Међутим, охолост и себичност одбијају да се одрекну својих слобода ради слабијег верника. Коришћење слободе без љубави увек је деструктивно, како за друге, тако и за саму особу која је тако користи. Одговор Писма на злоупотребу хришћанских слобода је следећи: „само да ваша слобода не буде на жељу телесну, него из љубави служите један другом” (Гал. 5,13). Као вође и учитељи, треба својим примером да покажемо такву врсту љубави, која жртвује личну слободу како би служила добробити другима, и која не угађа себи (Рим. 15,1).

Љубав благосиља своје непријатеље

Исус нас учи да нема ништа посебно у томе да волимо оне који воле нас. Чак и они који за већину људи немају љубави, воле оне који воле њих. Али волети оне који те мрзе и противе ти се, заиста је нешто посебно, божанско и праведно. Исус каже да нас таква врста љубави чини најсличнијим нашем небеском Оцу:

А ја вам кажем: љубите непријатеље своје, благосиљајте оне који вас куну, чините добро онима који на вас мрзе и молите се Богу за оне који вас гоне; да budete синови Оца свог који је на небесима; јер Он заповеда свом сунцу, те обасјава и зле и добре, и даје дажд праведнима и неправеднима. Јер ако љубите оне који вас љубе, какву плату имате? Не чине ли то и цариници? И ако Бога називате само својој браћи, шта одвише чините? Не чине ли тако и незнабошци? Будите ви дакле савршени, као што је савршен Отац ваш небески (Мт. 5,44-48; такође Лк. 6,27-28).

Следећи изузетно учење нашег Господа, Павле пише:

- Благосиљајте оне који вас гоне: благосиљајте, а не куните (Рим. 12,14).
- Ако је, дакле, гладан непријатељ твој, нахрани га; ако је жедан, напој га [као дело добротe]; јер чинећи то угљевље огњено скупљаш на главу његову [на тај начин ћеш га постидети и можда подстаћи да промени мишљење] (Рим. 12,20).

Није важно да ли су људи који те мрзе верници или не. Твоје је да их благосиљаш, да се молиш за њих, покажеш милосрђе према њима кад су у потреби и придобијеш их добротом и љубазношћу. Џонатан Едвардс нас подсећа да је сама „природа љубави добронамерност” према другима.⁵ Та добронамерност се претеже чак и на наше непријатеље.

Љубав не тражи личну одмазду или освету

Кад су им осећања повређена, људи обично сматрају да је оправдано да учине све што желе како би се осветили. Могу да напусте цркву, поделе тело, плану необузданим гневом, игноришу људе, лажу, мрзе и оговарају. Своје најпоқвареније, грешно понашање, покушавају да оправдају једноставним изговором: „Али ја сам повређен!” Међутим, Писмо јасном заповешћу: „Не враћајте зла за зло” (Рим. 12,17; 1. Сол. 5,15; 1. Пт. 3,9) забрањује дух освете и менталитет поравнавања рачуна који мучи људе. Кад смо увређени, не треба да узвраћамо увредом; кад смо нападнути, не треба да враћамо истом мером; кад нас критикују, не треба да оговарамо; кад нас повреде, не треба да узвраћамо ударац.

⁵ Jonathan Edwards, *Charity and Its Fruits* (1852; поново штампано издање, Edinburgh: Banner of Truth, 1978.), 196.

Писмо јасном заповешћу: „Не враћајте зла за зло” забрањује дух освете и менталитет поравнавања рачуна који мучи људе.

Надаље, Писмо забрањује тражење личне освете или узимање правде у своје руке: „Не освећујте се за себе, љубазни, него подајте место гневу, јер стоји написано: Моја је освета, ја ћу вратити, говори Господ” (Рим. 12,19). Кажњавање зла је Божије посебно право и он ће се побринути за то. Запамти, такође, да је он поставио људске власти и судове да суде и кажњавају злочинце (Рим. 13,1-7).

Уместо да траже освету, хришћани треба да надвладају зло добром (Рим. 12,21). Као вође, ми треба да дамо пример и победимо зло добротом и праштањем, поуздајући се да ће Бог својом правдом на крају све довести у ред.

Зашто већи спор захтева још већу љубав

Сукоб с браћом и сестрама у Христу проверава стварну дубину наше љубави, али ми често не успевамо да покажемо Христову љубав. Френсис Шефер, који се током свог живота суочио с много сукоба, подсећа нас на нешто што често заборављамо: Што је сукоб међу верницима тежи и потенцијално експлозивнији, то је потребније показати више, а не мање, љубави:

Што је проблем озбиљнији, то је важније показати Божију светост при указивању на оно што је погрешно. Истовремено, како разлике постају озбиљније, све је важније да тражимо од Светог Духа да нас оспособи да покажемо љубав према хришћанима с којима се не слажемо. Кад су разлике незнатне, показивање љубави не захтева много разматрања. Али тамо где су разлике

значајније, потребно је пропорционално томе говорити у име Божије светости. Осим тога, у таквој ситуацији је веома важно да покажемо свету да се и даље међусобно волимо.

Као људи, ми функционишемо управо супротно: што су разлике мање, показујемо више љубави, али како расту и прелазе на важнија подручја, тако смо склонији да покажемо мање љубави. Треба да поступамо обратно: како разлике међу истинским хришћанима постају веће, треба свесно да волимо и покажемо љубав тако да свет може да је види.⁶

Како се само лако, по својој природи, враћамо на стара дела тела (Гал. 5,20). Не би требало да буде тако. Сукоби пружају прилике да поштујемо библијске заповести о љубави и да покажемо љубав на делу. Користи те прилике да растеш у љубави и научиш друге да воле.

⁶ Schaeffer, *The Mark of the Christian*, 27.

Поглавље 18

Послушност Христовим заповестима и поучавање других да буду послушни

Ако имате љубав к мени, зајовестии моје држитије.

Јн. 14,15

Хелен Келер (*Helen Keller*) је још као сасвим мала девојчица потпуно изгубила вид и слух. Како се од необузданог, уплашеног, глувог и слепог детета развила у интелегентну, отмену жену, која је написала четрнаест књига и коју су поштовале вође широм света, забележено је у њеној књизи „Прича мог живота” (*The Story of My Life*) и у дугометражном филму „Чудотворац” (*The Miracle Worker*).

У почетку се чинило немогућим научити Хелен да говори и васпитати је, јер је била дете које је живело у свету тишине и таме. Али њена учитељица, Ен Саливен (*Anne Sullivan*), била је упорна у одлуци да то постигне. Њихов однос је почео ратом воље. Хелен је јела прстима и грабила храну из тањира других људи. Повремено би се бацала на под, ударала ногама и вриштала. Кад би Ен покушала да је украти, штипала ју је и вриштала. У таквој, готово немогућој ситуацији, Ен ју је поучила језику и љубави. У писму пријатељици је открила која су то била тајна „врата” кроз која је морала да прође, да би

образовала и волела Хелен:

Претпостављам да ћу имати много таквих битака с том малом женом пре него научи само две основне ствари којима могу да је поучим: послушност и љубав.¹

Врло брзо сам увидела да с Хелен нећу моћи да урадим ништа све док је са својом породицом, јер су је они пуштали да ради шта год хоће. Тиранисала је свакога... и попут свих тирана чврсто се држала свог божанског права да ради све што хоће... Било ми је јасно да је бескорисно покушавати да је научим језику или било чему другом све док не научи да ми буде послушна. Много сам о томе размишљала и све сам сигурнија да су послушност та врата кроз која знање, али и љубав, улазе у ум детета.²

Ен Саливен, изузетно надарена учитељица, схватила је значај послушности у процесу образовања. Учила је повезаност између послушности и љубави. И ми морамо да схватимо да је верна послушност од суштинског значаја за раст у хришћанском животу, као и за ефикасно хришћанско вођство.

Повезивање љубави и послушности

Као учитељи и вође Божијег народа, морамо да схватимо да наша послушност или непослушност утиче на много људи на добар или лош начин, па чак и на целе цркве и деноминације. Послушност и љубав су директно повезане кроз цело Писмо. Погледајмо кратко шта Библија каже о повезаности између то двоје.

¹ Helen Keller, *The Story of My Life: The Restored Edition*, ed. James Berger (New York: Modern Library, 2003.), 223.

² Исто, 223.-224.

Послушност је обавезна

Наша послушност или непослушност утиче на много људи на добар или лош начин.

Писмо нам заповеда да волимо Бога, своје ближње, друге вернике, своје непријатеље и све људе. То нису само предлози, већ заповести. Стога имамо обавезу да волимо Бога и своје ближње. Јован наглашава ову обавезу кад пише да смо дужни да полажемо живот једно за друго (1. Јн. 3,16). Александар Рос (*Alexander Ross*) одлично сажима ову мисао:

Љубав није емоција коју можемо да изразимо ту и тамо, како нам се свиђа. Љубав је **дужност** коју Бог захтева од нас у сваком тренутку, а Божија деца би без сумње требало да буду послушна свом небеском Оцу.³

Послушност изражава љубав према Богу

Послушност је један од најважнијих начина на који изражавамо љубав према Богу. Јован то каже веома јасно: „Јер је ово љубав Божија [љубав према Богу], да заповести Његове држимо” (1. Јн. 5,3). Љубав према Богу повезана је с држањем његових заповести и у Старом завету.⁴

³ Alexander Ross, *The Epistles of James and John*, NICNT (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1954.), 208.

⁴ 2. Мој. 20,6; 5. Мој. 10,12-13; 11,1.13.22; 19,9; 30,16.19-20. Лион Морис (*Leon Morris*) тумачи: „Постоји очито противљење ставу да је послушност Божијим заповестима реакција љубави. Склони смо да претпоставимо да послушност прописима нема ништа с љубављу. Али људи Старог завета нису гледали на ствари на тај начин.” *Testaments of Love* (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1981.), 58.

Исус Христос је врхунски пример ове важне истине: „Него да види свет да имам љубав к Оцу, и као што ми заповеди Отац онако творим” (Јн. 14,31). Брус Веар (*Bruce Ware*) пише: „Исус жели да други виде његову љубав према Оцу кроз то што му је послушан... драге воље и бескомпромисно”.⁵ Његова послушност Оцу била је послушност до саме смрти и то смрти на крсту (Фил. 2,8). Тако и ми изражавамо љубав према Богу и Христу вољном и потпуном послушношћу. Речено речима нашег Господа Исуса Христа: „Ко има заповести моје и држи их, он је онај што има љубав к мени” (Јн. 14,21).

Послушност̄ је доказ наше љубавӣ према Богу

Исус учи да је послушност Божијој речи доказ и јемство да га познајемо и волимо: „И по том разумемо да Га познасмо, ако заповести Његове држимо... А који држи реч Његову, у њему је заиста љубав Божија [љубав према Богу] савршена [у потпуности онаква каква би требало да буде]” (1. Јн. 2,3.5). И наша љубав према Христу доказује се послушношћу: „Ко има заповести моје и држи их, он је онај што има љубав к мени” (Јн. 14,21). Она показује љубав према Богу. Непослушност, с друге стране, одаје недостатак љубави: „Који нема љубави к мени”, каже Исус, „не држи моје речи” (Јн. 14,24).

Послушност̄ је услов за уживање заједништва с Христом

Исус каже својим ученицима: „Ако заповести моје уздржите остаћете у љубави мојој, као што ја одржах заповести Оца свог и остајем у љубави Његовој” (Јн. 15,10). Не можемо делима да заслужимо Христову љубав нити да послушношћу стекнемо

⁵ Bruce A. Ware, *Father, Son, and Holy Spirit* (Wheaton, Ill.: Crossway, 2005.), 86.

спасење, али је она неопходна за радост и раст у блиском заједништву с Христом. Ово начело је изражено у речима старе црквене песме „Поуздај се и буди послушан” (*Trust and Obey*) од Џона Самиса (*John Sammis*): „Поуздај се и буди послушан јер нема другог начина да будеш срећан у Исусу, осим да се поуздаш и будеш послушан.” Непослушан верник, с друге стране, губи ову радост.

Сâm Исус је најбољи пример ове важне истине. Док је био на земљи, био је послушан Син. Уживао је очеву љубав и пребивао у њој кроз послушност његовим заповестима (Јн. 10,17; 14,31; 15,10). Сада жели да његови ученици остану у његовој љубави кроз послушност његовим заповестима. Брус Веар баца ново светло на Исусов начин размишљања, кад пише:

Али, да би ученици знали да повезаност између послушности и остајања у љубави онога коме су послушни није нешто ново, ни чудно, ни одређено само њима, он им јасно ставља до знања да тако функционише и однос између њега (Сина) и његовог Оца... То значи да у односу између Бога Оца и Бога Сина, љубав и послушност постоје заједно у неодвојивом јединству.⁶

Послушност̄ је ѿлод љубави

Природа хришћанске љубави је да врши Божију вољу. Исус је уживао у послушности Оцу, јер га је волео: „Него да види свет да имам љубав к Оцу, и као што ми заповеди Отац онако творим” (Јн. 14,31). Кад волимо Христа, волимо и његову науку. Волимо да му удовољавамо и вршимо његово вољу, зато што је то њему угодно.

Исусу каже: „Ако имате љубав к мени, заповести моје држите” (Јн. 14,15). У овом стиху он говори о вољној послушности, из срца, а не о принудној послушности без радости. Љубав нас

⁶ Ware, *Father, Son, and Holy Spirit*, 86-87.

мотивише на послушност, а Свети Дух нас оспособљава да волимо (Јн. 14,15-31; види такође 5. Мој. 30,6).

Хришћанске вође треба да раде на послушности

Исус Христос и његови апостоли су били послушне слуге које су показивале другима како да воле и слушају Бога. Исто важи за хришћанске вође и учитеље данас. Наш задатак је да поучимо друге и дамо им пример послушности Богу.

Поучавање других ђослушности

Велико послање каже: „Идите и све народе учините мојим ученицима... учећи их да се држе свега што сам вам заповедио” (Мт. 28,19-20 – ССП). Поучавање људи да буду послушни Христовим заповестима је део великог послања. Није довољно учити их само чињеницама о Христу, већ треба да поучавамо, опомињемо и обучавамо ученике да буду послушни и живе у складу с Христовим заповестима.

Вође које мисле да раст у благодати долази од познавања Божије речи, без вршења његове воље, створиће заједницу пасивних хришћана која личи на људе који превише једу и премало вежбају.⁷

Наш задатак је да поучимо друге и дамо им пример послушности Богу.

⁷ Kenneth B. Mulholland, „Teaching Them... All Things: Three Dots and a Pilgrimage”, у књизи *Teaching Them Obedience in All Things: Equipping for the 21st Century*, ed. Edgar J. Elliston (Pasadena, Calif.: William Carey Library, 1999.), 10.

Према томе, наша служба поучавања, било да се одвија код куће, у цркви, или на теолошким институцијама, треба да буде усмерена на унапређење послушности Христу. Понекад превиђамо овај вид службе. Кад сам студирао теологију, виђао сам студенте који су проводили више сати дневно на предавањима и у проучавању Библије и теологије, али нису ишли у цркву, нису сведочили своју веру нити су имали своју службу. Њихов начин живота није се разликовао од живота неверника. Уживали су у учењу теологије и сматрали да је Библија занимљива на теоретском нивоу, али нису примењивали оно што су научили нити су искусили преображај свог живота. Исус није тако замишљао поучавање ни стварање ученика. Рекао је да идемо и учинимо ученицима све народе, поучавајући их да слушају све што нам је заповедио (Мт.28,20).

Исус је такође упозорио на опасност кад га људи зову „Госпode” и чују његову реч, али јој нису послушни, односно не извршавају је (Мт. 7,21-23; Лк. 6,46-49; 8,21).

Показивање ђослушности својим ђимером

У свету који заудара на побуну против Бога, људима су потребни живи примери послушности Божијој речи. Истина је да људи уче посматрајући живот својих вођа, исто колико и слушајући њихове речи. Многе силе, као што су грех, сотона, тело, свет и наша сопствена лењост, непрестано нас кушају да будемо непослушни Божијој вољи, али нас побожни примери послушности надахњују и подстичу да и сами будемо послушни.

Два изванредна старозаветна примера таквих вођа били су Јездра и Немија. Кад је Јездра, учитељ, свештеник и књижевник, стигао у Јерусалим из Персије како би служио прогнаницима, открио је да су вође одвеле Божији народ у склапање мешовитих бракова са страним народима. Овај грех је био строго забрањен Божијим Законом (Јездра 9,1-2; 10,18).

Јездра је, попут свих проактивних вођа, одмах предузео одговарајуће мере. Прво је повео народ у исповест греха и

покајање (Јездра 9,3–10,1). Затим је представио план којим ће поништити њихове дотадашње грешне одлуке и они су одговорили послушношћу.

Јездра није био само учитељ, већ и послушни извршилац истине. „Јер Јездра беше управио срце своје да истражује закон Господњи **и да га извршује** и да учи Израиља уредбама и законима” (Јездра 7,10; нагласак додан). Да није било његовог сјајног примера послушности, сво његово поучавање и реформе не би имали никаквог утицаја.

Касније је Немија такође дошао у Јерусалим из Персије, да поправи пале градске зидине које су Вавилонци срушили пре сто четрдесет година. Као што је учинио Јездра пре њега, и Немија је морао да опомене вође народа да буду послушни Божијем Закону.

Немија је један од највећих вођа описаних у Старом завету и пример човека који је био испуњен љубављу и послушан Божијој вољи и његовом Закону.

Неке вође су искоришћавале очајну економску ситуацију сопственог народа, директном непослушношћу старозаветном закону о зеленаштву (Нем. 5,7-13). Немија их је укорио због похлепе и поставио добар пример на који су могли да се угледају. Сопственим новцем је откупио Израелце који су били претворени у робове због дугова. Давао је позајмице сиромашнима. Као управник Јудеје није узимао пуну новчану накнаду од краља која му је припадала. Није оптерећивао народ непотребним порезима. Уместо тога, помагао је да се народ нахрани и да се олакша њихов терет.

Немија је један од највећих вођа описаних у Старом завету и пример човека који је био испуњен љубављу и послушан Божијој вољи и његовом Закону. Због његове верности, мудрости и љубави, народ је послушао Бога и напредовао. Он нам је пример и дан данас.

Послушност или непослушност вође утиче на друге

Старозаветни краљеви Израела илуструју благослове који долазе кад су вође послушне и невоље које су последица њихове непослушности. У доба владавине израелских краљева, током 460 година, од помазања краља Саула до одвођења народа у вавилонско ропство (586. г. пр. Хр.), појављује се образац који може да се опише једном реченицом: Куда краљ, туда и народ.

Нејослушни краљеви

Неки израелски краљеви су отворено били непослушни Божијем Закону. Приносили су жртве паганским идолима, скрнавили Храм, занемаривали Пасху и суботу, кршили Савез, изгубили писани Закон, одбацивали Божије пророке и довели народ до духовне пропасти и Божије осуде. Те вође нису волеле Бога свим својим срцем, душом и снагом (5. Мој. 6,4-5), нити су учили народ да га воли и чува његове заповести (5. Мој. 6,7-9). Будући да нису волели Бога нити су се поуздали у њега, нису му били ни послушни. Уместо тога, волели су и слушали богове других народа.

Попут непослушних израелских краљева, неки хришћански теолози и црквени званичници воде народ у лажну доктрину и сексуални неморал у име толеранције. Зло зову добрим, а добро злим, говорећи да Бог љубави никад не би судио људима. Дају нова тумачења хришћанским изразима и доктринама, како би их прилагодили идолима наше секуларне културе. Трагично је, али историја израелске непослушности понавља се данас међу многим хришћанима.

Млаки краљеви подељеног срца

Док су неки краљеви окренули леђа Богу, други су били само напола послушни. Вршили су делимичне реформе, поуздали се у Господа само кад је то служило неком њиховом циљу и компромитовали слављење Јахве, остављајући нетакнутим узвишице на којима су се славили идоли. На крају су иза себе оставили лоше наслеђе и допустили да народ још више одлута од Бога.

Јасан пример последица непослушности налазимо у животу старозаветног краља Саула. Бог му је наредио да потпуно уништи град Амалика, укључујући и све животиње. Саул је послушао само делимично: уништио је град али је сачувао најбоље животиње и добра за себе и народ. Кад га је пророк Самуило суочио с грехом због непослушности Господу, Саул се правдао, тврдећи да је животиње поштедео за жртву Богу. Самуилов одговор је оштар:

Зар су миле Господу жртве паљенице и приноси као кад се слуша глас Његов? Гле, послушност је боља од жртве и покорност од претилине овнујске. Јер је непослушност као грех од чарања, и непокорност као сујеверство и идолопоклонство (1. Сам. 15,22-23).

Да смо искрени према себи, морали бисмо да признамо да су многи проблеми и сукоби с којима се суочавамо у нашим локалним црквама повезани с овом врстом млаке или половичне послушности Божијој речи. Многе свађе и поделе у цркви су резултат непослушности основним библијским правилима понашања. Хришћани оговарају и клевећу, траже личну освету, воде парнице једни против других и одбијају да опросте и помире се. Таква непослушност води у поделе унутар цркве, у прекинуте односе и ствара огорчене, разочаране вернике. Питамо се зашто су нам цркве слабе и пуне невоље. Разлог је једноставан: жањемо што смо посејали (Гал. 6,7-8).

Послушни краљеви

И док су многи краљеви били непослушни, постојало је и неколико добрих који су волели Господа и били му послушни свим срцем. Писмо каже за краља Јосију да се „обратио ка Господу свим срцем својим и свом душом својом и свом снагом својом, сасвим по закону Мојсијевом” (2. Цар. 23,25). Ово је други начин да се каже да је био послушан заповести: „Љуби Господа Бога свог из свега срца свог и из све душе своје и из све снаге своје” (5. Мој. 6,5).

Из свесрдне љубави према Господу и послушности његовој речи, Јосија је уништио Ваалове идоле, протерао лажне пророке, уклонио идолопоклоничке узвишице, очистио Јерусалим од страних објеката обожавања и ослободио земљу од врачара и култа мушке проституције. Обновио је и службу Јахви у Храму, вратио у службу свештенство и пронашао изгубљену књигу Мојсијевог Закона. Кад је чуо речи Закона, Јосија се понизио и урадио све онако како је писано у њему (2. Цар. 22,11.13). Обновио је Савез с Богом, повео народ у молитву, исповест и покајање, поучавао је Божији Закон и поново успоставио годишње светковање Пасхе (2. Цар. 22,1–23,25).

Јосија је волео Господа, свога Бога, свим својим срцем, душом и снагом. Зато се трудио да у потпуности буде послушан свим његовим заповестима из Закона. То је донело пробуђење и обнову целом народу. Све касније реформе и пробуђења почеле су на исти начин: срцем које је Свети Дух подстакао на љубав и послушност Господњој речи.

Вођство усмерено на послушност

Кад њене вође и учитељи воле Господа и уживају у послушности његовој речи, један је од највећих благослова које црква може да искуси. Срце се радује кад види цркву у којој су вође посвећене послушности Писму, жељне да траже његову вољу и одлучне да је поведу путем који је угодан Господу.

Такве вође су боље јер су далеко мање склоне да занемаре своје пасторалне дужности које им је Бог поверио.

Кад њене вође и учитељи воле Господа и уживају у послушности његовој речи, један је од највећих благослова које црква може да искуси.

Послушност је моћна мотивација. Послушне вође ће волети и служити верницима пожртвовано, јер Писмо каже: „ми смо дужни полагати душе за браћу” (1. Јн. 3,16). Вољни су да суоче људе с грешним понашањем, јер Писмо каже: „покарај, запрети, умоли са сваким сношењем и учењем” (2. Тим. 4,2). Водиће преданије, јер Писмо каже да они који воде треба то да раде „ревносно” (Рим. 12,8 – ССП). Трудиће се да хране Божије стадо и брину се за њега, јер верују да их је Свети Дух поставио у цркву да буду пастири том стаду (Дела 20,28). Испуниће своје обавезе јер су послушне слуге.

Живети љубав

Ако не поучавамо и не показујемо послушност примером, не поучавамо и не показујемо примером хришћанску љубав. Не можемо с правом да говоримо о љубави, а да не упутимо на послушност. Љубав може да расте само ако је укоренењена у тлу истините послушности.

Библија каже: „Будите, пак, творци речи, а не само слушачи, варајући сами себе” (Јак. 1,22). Ако слушамо Божију реч али јој нисмо послушни, заваљамо се и она нема над нама трајну преображавајућу моћ (Јак. 1,22-25). Сâмо слушање Божије речи о љубави није довољно. Морамо свој ум да усмеримо ка јасном циљу: да будемо ревни „творци речи”. Коментатор Библије Р.

Таскер (*R. V. G. Tasker*) подсећа нас да је „хришћанство у суштини живот какав треба живети”.⁸

Није довољно чути и сложити се с библијским учењем о љубави, већ морамо да живимо ту љубав. Благословени су само они који чују **и врше**, каже Јаков, а не они који седе у цркви и чују, али одмах потом забораве (Јак. 1,25). Јаковљева упутства долазе од самог Господа: „Благо... онима који слушају реч Божију, и држе је” (Лк. 11,28). „Кад ово знате, благо вама ако га извршујете” (Јн. 13,17).

⁸ R. V. G. Tasker, *The General Epistle of James*, TNTC (Grand Rapids, Mich.: Eerdmans, 1957.), 51.

Додатак о грчким речима у Библији

Хришћани су већином упознати с грчком именицом за љубав, *агајѐ*, али не познају тако добро друге речи за љубав које се налазе у грчком Старом и Новом завету. На овом месту доносимо кратак преглед тих речи ради њиховог потпунијег разумевања, али и да бисмо исправили погрешну представу о њима.

Грчке речи за љубав у Септуагинти

Стари завет је написан на хебрејском језику, уз само неколико делова на арамејском.¹ Али између 250. и 150. г. пре Христа, Хебрејско Писмо је преведено на тадашњи званични грчки језик. Тај грчки превод се назива Септуагинта и често се скраћује римским бројевима LXX, што значи седамдесет. Септуагинта какву ми данас познајемо садржи и божански надахнуто Хебрејско Писмо (наш канонски Стари завет) и

¹ Јездра 4,8–6,18; 7,12-26; Данило 2,4–7,28; Јеремија 10,11.

апокрифе² (ненадахнуте књиге, али ипак важна историјска дела).

Новозаветни писци и први хришћани читали су и били најбоље упознати с грчким Старим заветом – Септуагинтом, а писци Новог завета редовно су цитирали из њега. Џ. Џулиус Скот (*J. Julius Scott*) каже: „Осамдесет посто старозаветних цитата у Новом завету узето је из Септуагинте”³ и додаје да је „она постала Библија ране цркве”⁴.

У Септуагинти се најчешће коришћен грчки глагол за волети, *агаџаџ*, појављује 271 пут.⁵ Према томе, *агаџаџ* није нова реч коју су измислили писци Новог завета. У ствари, не само да је то доминантна реч за волети у Септуагинти, већ је у првом веку после Христа, на грчком говорном подручју, постала стална, општа реч за љубав.

Реч *агаџаџ* у Септуагинти, коришћена је за све врсте изражавања љубави, укључујући и најзначајније – Божију љубав према његовом народу и њихову према њему. Због такве употребе, *агаџаџ* је постала редовна реч коју су новозаветни писци користили за изражавање Божије љубави, љубави према Богу и љубави међу члановима Божије породице.

Други, често коришћен грчки глагол за волети у Септуагинти је *филеџ*. Иако је у то време то био доминантнији глагол у класичном грчком језику, у Септуагинти је (написаној на

² Апокрифне књиге су написане између завршетка старозаветног доба и Христовог рођења. Оне нису биле део хебрејског канона. Основне књиге су: 1.–2. Јездрина, Јудита, Товија, 1.–4. Макавејска, Химна три младића, Премудрости Соломонове, Премудрости Сирахове, Псалми Соломонови, Варух, Посланица Јеремијина, Сузана и Бел и змај

³ J. Julius Scott Jr., *Jewish Backgrounds of the New Testament* (Grand Rapids, Mich.: Baker, 1995.), 135.

⁴ Исто, 136.

⁵ Подаци из библијског софтвера: Oak Tree Software, 498 Palm Springs Drive, Suite 100, Altamonte Springs, FL 32701. Copyright © 2004. <http://www.OakSoft.com>; 877-399-5855. *The Biblical Greek Words for Love* 189.

службеном грчком) употребљен само тридесет и два пута и углавном се односи на љубљење. У неколико случајева је употребљен наизменично с *агаџаџ*. *Филеџ* у Септуагинти никад није коришћен за Божију љубав према његовом народу или њихову према њему. Именички облик овог глагола (*филиа*) може означавати љубав, али у Септуагинти је најчешће коришћен за пријатељство.

Именица за љубав, *агаџе*, с којом смо данас најбоље упознати због честе употребе у Новом завету, у Септуагинти се појављује само деветнаест пута, од чега једанаест у Песми над песмама. Даље наводимо неколико примера употребе речи *агаџе* у канонском Старом завету; у свима се односи на сексуалну љубав:

- Мржња којом [Амнон] мржаше на њу [Тамару] беше већа од љубави [*агаџе*] којом је пре љубљаше [*агаџаџ*] (2. Сам. 13,15).
- Уведе ме у кућу где је гозба, а застава му је љубав к мени (Песма 2,4).
- Јер је љубав јака као смрт (Песма 8,6).
- Многа вода не може угасити љубав... Да ко даје све имање дома свог за ту љубав, осрамотио би се (Песма 8,7).

У апокрифима, реч *агаџе* је коришћена за љубав према мудрости која води ка Богу, за љубав према Богу, а могуће је чак и за Божију љубав према његовом народу.

- *Волеџи [мудростџи] значи држаџи њене законе, а џослушностџи њеним законима јемствџво је бесмртџностџи, а бесмртџностџи води човека ближе Богу* (Премудрости Соломонове 6,18-19).

- *Који се у Њега поуздају познаће истину, и верни ће у љубави пребивати у Њему [у својој љубави према Богу и његовој према њима] (Премудрости Соломонове 3,9).*
- *Блажени су који ће [Бога] видеше и који се украсише љубављу [људском или Божијом], – јер ћемо и ми сигурно живети (Премудрости Сирахове 48,11).*

Придев *агайѣтос* (грчка реч за „љубљени, вољени“) појављује се у Септуагинти двадесет и четири пута, а именица *агайѣсис*, „љубав“, тринаест. Ова реч није коришћена у Новом завету. Према томе, речи које потичу од *агайаѣ* појављују се 327 пута у Септуагинти.

Грчке речи за љубав у Новом завету

Грчке речи *агайаѣ*, *агайѣ* и *агайѣтос* – основна група речи коришћених да опишу хришћанску љубав – појављују се укупно 320 пута у Новом завету, а глагол *агайаѣ* 143 пута. Због верске и теолошке употребе у Септуагинти, овај глагол је постао природан избор новозаветних писаца. Христово учење о љубави и, поврх тога, његов изванредан пример исте, дао је овој речи ново значење.

У небиблијској грчкој литератури пре другог и трећег века, ако се именица *агайѣ* уопште појављивала, било је то веома ретко. У Септуагинти је налазимо деветнаест пута и углавном се односи на телесну, сензуалну љубав, а можда само једанпут или двапут на Божију љубав према његовом народу. Насупрот томе, *агайѣ* се у Новом завету појављује 116 пута; најчешће је користе Павле (75 пута) и Јован (30 пута). Први хришћански писци су од ове, ретко коришћене именице, направили општи израз за Божију, Христову и људску љубав. Наравно, очигледна повезаност именице *агайѣ* с њеним глаголским обликом

агаѣа̄б допринела је овом избору, а друге грчке речи за љубав једноставно нису биле погодне. **Дакле, први хришћани су користили именицу *агаѣ̄* испуњавајући је својим богатим концептом љубави, онако како је откривена у Христовом учењу и у крсту. То је овој речи дало карактеристичан хришћански значај и значење.**

Грчки придев *агаѣ̄тос* значи „вољени, љубљени”, тј. онај који је вољен. Ова реч је у Новом завету коришћена 61 пут, од чега је 27 пута користи Павле. Исус Христос се назива Божијим љубљеним Сином, а верници су они који су Богу драги, љубљени (Рим. 1,7). Такође, верници често једни друге називају „љубљенима”, наглашавајући тако близак међусобни однос.

Поред глагола *агаѣа̄б*, постоји још један глагол за волети: *филеб̄*. То је друга најчешће коришћена реч за љубав у Новом завету (25 пута) и углавном је користи Јован у свом Јеванђељу. Упркос њиховим посебним одликама, зависно од контекста, ове две речи су понекад коришћене као синоними без очигледне разлике.⁶ И *филеб̄* и *агаѣа̄б* могу да упућују на разне врсте љубави. *Филеб̄* се користи за љубљење, за љубав између пријатеља, за Очеву љубав према Сину (Јн. 5,20) и за нашу љубав према Исусу Христу (1. Кор. 16,22). Али, јасно је да је *агаѣа̄б* доминантна реч за љубав у Новом завету, посебно кад се говори о Божијој љубави кроз коју је нама омогућено да волимо једни друге.

И на крају, Нови завет користи грчку сложеницу *филаделѣѣа*, што значи „братска љубав”, и односи се на љубав у породици; осим тога, описује љубав која уједињује хришћане.⁷ То је присна, стална, породична љубав. Први хришћани су себе схватили као праву породицу, сачињену од браће и сестара у Христу. Што се тиче суштинског значаја ове врсте љубави у

⁶ Види: W. Gunther и H.-G. Link, „Love”, у књизи *The New International Dictionary of New Testament Theology*, 2:538, 542.

⁷ Именица *филаделѣѣа*, „братска љубав”, појављује се у Римљанима 12,10; 1. Солуњанима 4,9; Јеврејима 13,1; 1. Петровој 1,22; 2. Петровој 1,7. Придев *филаделѣѣос* појављује се у 1. Петровој 3,8.

цркви, Џејмс Мофат (*James Moffatt*) примећује да „ниједна црква нема изгледа за стабилност, нити шансу да опстане у Божијим очима, ако занемарује братску љубав”.⁸

⁸ James Moffatt, *Love in the New Testament* (London: Hodder and Stoughton, 1929.), 244.

Захвале

Велику захвалност дугујем својој кћерки и секретарици, Алексис Смелкер (*Alexis Smelker*). Без ње бих био жив закопан у детаљима и свакодневним захтевима и никад не бих имао времена да завршим ову књигу.

Посебну захвалност дугујем својим уредницима, Аманди Соренсон (*Amanda Sorenson*) и Шенон Вингров (*Shannon Wingrove*). Осим уређивања, Шенон је била и словослагач и дала је мноштво драгоцених предлога; не могу довољно да јој се захвалим.

Желим да се захвалим и Дени Пасквали (*Danny Pasquale*) и Коду Њукејму (*Cody Newcome*) на многим часовима које су провеле у библиотекама, сакупљале документацију и процењивале сваку фазу књиге. Срдачно се захваљујем и др Дејвиду Меклауду (*David MacLeod*) на техничкој помоћи и мудрим смерницама.

Многи драги пријатељи су читали и дали ми практичне савете за побољшање ове књиге; међу њима су били: Даг Фокнер (*Doug Faulkner*), Паула Додсон (*Paula Dodson*), Џеј Брејди (*Jay Brady*) и Барбра Пик (*Barbara Peek*), која је пажљиво прочитала коректуру коначног рукописа.

Наравно, овакав посао не може да се обави без подршке и љубави супружника. А кад је реч о љубави, тешко да је ико кога знам живео тако самопожртвованим животом, за тако много људи, као моја вољена Мерилин (*Marilyn*). „Многе су жене биле врсне, али ти их надвисујеш све” (Изра. 31,29).

eBooks for download
east.om.org/ebooks

